

15.09.2020

Kokousaika 15.09.2020 16:00 - 18:07

Kokouspaikka Töysänkatu 2 D, kokoushuone Moreeni / Sähköinen kokous

Läsnä

Jäsenet

Pakarinen, Pia apulaispormestari
Kari, Emma (etänä) varapuheenjohtaja
Diarra, Fatim (etänä)
Harms-Aalto, Martina
Hussein, Abdirahim Husu (etänä)
Jalovaara, Ville (etänä) poistui 16:43, poissa: osa 188 §,
189 - 227 §
Kopra, Pia (etänä)
Korkkula, Vesa (etänä)
Malin, Petra (etänä)
Niskanen, Dani (etänä)
Oskala, Hannu (etänä)
Pajula, Matias (etänä)
Nyroos, Maria (etänä) varajäsen
saapui 16:45, poissa: 184 - 187 §,
osa 188 §
Vanamo, Laura (etänä) varajäsen

Muut

Grönholm, Niclas ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja
Järvenkallas, Satu varhaiskasvatusjohtaja
Kukkonen, Arja (etänä) lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja
Pohjolainen, Liisa kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Salo, Outi perusopetusjohtaja
Kemppi, Mauno (etänä) tilapalvelupäällikkö
Talvensaari, Hanna-Kaisa viestintä- ja markkinointipäällikkö
Lax, Jaana hallintoasiantuntija
Pesonen, Lumia nuorisoneuvoston edustaja
Vuontisjärvi, Tero (etänä) poistui 18:04, poissa: 220 - 227 §
talous- ja suunnittelupäällikkö,
saapui 16:05, poistui 16:55, läsnä:

15.09.2020

---

186 - 188 §

Puheenjohtaja

Pia Pakarinen

apulaispormestari
184-227 §

Esittelijät

Liisa Pohjolainen

kasvatuksen ja koulutuksen toimia-
lajohtaja

184-205 §, 207-216 §, 226-227 §

Satu Järvenkallas

varhaiskasvatusjohtaja

206 §, 217-218 §, 224-225 §

Outi Salo

perusopetusjohtaja

219-223 §

Pöytäkirjanpitäjä

Jaana Lax

hallintoasiantuntija
184-227 §

15.09.2020

---

§	Asia	
184	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
185	Asia/2	Ilmoitusasiat
186	Asia/3	Talousarvion 2020 toinen toteutumisen nuste
187	Asia/4	Vuoden 2021 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2021-2023 laatimisohejet
188	Asia/5	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talousarvioehdotus 2021 ja taloussuunnitelmaehdotus 2021-2023
189	Asia/6	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Seija Muurisen talousarvioaloitteesta Katajanokan Laivastopuiston leikki- paikan kunnostamisesta
190	Asia/7	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Matias Pajulan talousarvioaloitteesta yhden vuosiviikkotunnin lisäämisestä A2-kielen opetukseen 3. vuosiluokalle
191	Asia/8	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Ville Jalovaaran talousarvioaloitteesta leikkipuisto Trumpetin uudisrakennuksen rakentamisesta keväällä 2021
192	Asia/9	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Pauliina Saareksen talousarvioaloitteesta määrärahan osoittamisesta moniammatillisen liikkuvan nuorisotyön mallin kokeiluun
193	Asia/10	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta lukioiden kurssitarjonnan parantamisesta ja ryhmäkokojen pienentämisestä
194	Asia/11	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteeseen oppimisen ja koulunkäynnin tuen resurssien ja pd-raham lisäämiseksi
195	Asia/12	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta ammatillisen koulutuksen resurssien parantamiseksi
196	Asia/13	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta lukioiden opinto-ohjauksen resurssien parantamiseksi
197	Asia/14	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Ville Jalovaaran talousarvioaloitteesta Puistopolun peruskoulun Pohjave-

15.09.2020

---

		denkadun toimipisteen pihan määrärahasta
198	Asia/15	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Ted Apterin talousarvioaloitteesta palvelusetelimallin käyttöönotosta
199	Asia/16	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Matias Pajulan talousarvioaloitteesta kuntoilulaitteiden lisäämiseksi koulujen piholle
200	Asia/17	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Matias Pajulan talousarvioaloitteesta palveluohjaajien palkkaamisesta huolehtimaan lasten päiväkotisijoituksista
201	Asia/18	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran talousarvioaloitteesta fysioterapeuttivirkojen perustamisesta kouluihin opiskeluterveydenhuollon ja liikunnan tueksi
202	Asia/19	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mika Ebelingin talousarvioaloitteesta kotihoidon tuen Helsinki-lisän palauttamisesta 2–3-vuotiaille vuoden 2021 alusta alkaen
203	Asia/20	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mirita Saxbergin talousarvioaloitteesta yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottamisesta
204	Asia/21	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Terhi Peltokorven talousarvioaloitteeseen psykiatristen sairaanhoitajien sijoittamisesta kouluihin
205	Asia/22	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Johanna Sydänmaan talousarvioaloitteesta opinto-ohjauksen resurssin lisäämisestä Stadin ammatti- ja aikuisopistoon
206	Asia/23	Järjestöavustukset varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien alle kouluikäisten lasten arkisin päiväaikaan tapahtuvaan harrastustoimintaan syyslukukaudelle 2020
207	Asia/24	Asioiden tietojärjestelmähankkeen kehittämis- ja ylläpitötöiden (ASTI DPS 4) lisähankinta
208	Asia/25	Siivous- ja käyttäjäpalvelujen hankinta optiokaudelle 1.1.2021 - 31.7.2023 (Kori 1)
209	Asia/26	Päätös Kankarepuiston peruskoulun musiikkivälineiden hankinnan osittaisesta keskeyttämisestä
210	Asia/27	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Sinisten ryhmäaloitteesta lasten ja nuorten turvallisuuden takaamiseksi

15.09.2020

-
211	Asia/28	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Ted Apterin valtuustoaloitteesta varhaiskasvatuksen laadun uudelleen arvioinnin ja laadun mittareiden kehittämiseksi
212	Asia/29	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Ted Apterin valtuustoaloitteesta nuorten talousosaamisen lisäämiseksi kaikilla kouluasteilla
213	Asia/30	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Marcus Rantalan erityislasten ruotsinkielisten palveluiden turvaamisen toimintaohjelmaa koskevasta valtuustoaloitteesta
213	Asia/30	Fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande till stadsfullmäktige gällande Marcus Rantalas motion om åtgärdsprogram för att trygga svenskspråkig service för barn med särskilda behov
214	Asia/31	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Pilvi Torstin toivomusponnosta valmistella lähipäiväkotiperiaate käyttöön siten, että se voidaan ottaa huomioon vuoden 2021 budjettivalmistelussa
215	Asia/32	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto Grundskolan Norsen, Cygnaeus enheten perusparannuksen hankesuunnitelmasta osoitteessa Ratakatu 8
216	Asia/33	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto Käpylän peruskoulun Untamo-rakennuksen perusparannuksen hankesuunnitelmasta
217	Asia/34	Meilahteen osoitteeseen Paciuksenkatu 19 vuokrahankkeena toteutettavien päiväkotitilojen tarveselvitys
218	Asia/35	Jätkäsaaren osoitteeseen Livornonkatu 6 vuokrahankkeena toteutettavien päiväkotitilojen tarveselvitys ja päiväkodin perustaminen
219	Asia/36	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto Haagan peruskoulun käyttöön tulevan lisätilan Vanha Viertotie 23 tilamuutosten hankesuunnitelmasta, vaihe 1
220	Asia/37	Oikaisuvaatimus lehtorin virkaan ottamisesta määrääjäksi
221	Asia/38	Oikaisuvaatimus lehtorin virkaan ottamisesta määrääjäksi
222	Asia/39	Oikaisuvaatimus luokanopettajaksi ottamisesta määrääjäksi
223	Asia/40	Oikaisuvaatimus tuntiopettajan ottamisesta määrääjäksi
224	Asia/41	Oikaisuvaatimus iltapäivätoimintaan ottamisesta

15.09.2020

225	Asia/42	Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 32 k)
226	Asia/43	Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 25 k)
227	Asia/44	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

§ 184

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Samalla kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Petra Malinin ja Fatim Diarran sekä varatarkastajiksi Pia Kopran ja Hannu Oskalan.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.09.2020

Asia/2

§ 185 Ilmoitusasiat

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi seuraavan ilmoitusasian:

- Kaupunginhallitus 17.8.2020 § 439 Kaupunginhallituksen kokoukset vuonna 2021

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.09.2020

Asia/3

§ 186 Talousarvion 2020 toinen toteutumisennuste

HEL 2020-005010 T 02 02 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi vuoden 2020 talousarvion toisen toteutumisennusteen.

Käsittely

Asian aikana oli kuultavana Tero Vuontisjärvi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslian talousarvion toteutumisennusteista antaman ohjeen mukaan toimialat tekevät vuonna 2020 kolme ennustetta, joista tämä on toinen. Kolmas ennuste käsitellään lokakuussa.

Kanslian ohjeen mukaan toteutumisennusteet on annettava lautakunnalle tiedoksi. Lautakuntien on ryhdyttävä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteumassa.

Toimialaa sitovat sekä käyttötaloudessa että investoinneissa talousarviossa päätetyt kokonaisuennusteet. Kokonaisuennuste on laskenut verrattuna ensimmäiseen ennusteeseen.

Koska talousarvio on talousarvion ulkopuolisen rahoituksen aiheuttama tekninen ylitys huomioiden toteutumassa, ennuste ei edellytä lautakunnalta toimenpiteitä.

Käyttötalouden tulot

Toimialalle arvioidaan kertyvän tuloja 9,1 miljoonaa eli 15,4 % enemmän kuin talousarviossa. Lisätulot kertyvät kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisistavaltionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, joita ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa. Korona-viruksen aiheuttamat arvioidut tulonmenetykset ovat 7 miljoonaa euroa.

Käyttötalouden menot

Menoja ennakoidaan kertyvän noin 9 miljoonaa euroa eli 0,7 % yli talousarvion.

Menoylitys johtuu kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta hankerahoituksesta, joita ei ole huomioitu talousarviossa. Ennusteen menoihin sisältyy 12 miljoonaa euroa talousarvion ulkopuolista rahoitusta. Näin ollen toimialan talousarvion määrärahoista jää ennusteen mukaan käyttämättä noin 3 miljoonaa euroa.

Toimialan talousarvioon aiheutuu ylityspaineita kaikkiaan noin 25 miljoonan euron edestä johtuen seuraavista syistä:

- Toimiala on saanut pääosin valtiolta talousarvion ulkopuolista rahoitusta, jota arvioidaan käytettävän vuonna 2020 kaikkiaan noin 12 miljoonaa euroa.
- Perusopetuksen lakisääteiset kotikuntakorvaukset ylittävät talousarvion noin 6,5 miljoonalla eurolla. Ylitys johtuu siitä, että helsinkiläisiä oppilaita käy koulua muualla kuin kaupungin omissa kouluissa talousarviossa ennakoitua enemmän ja valtion määrittelemä kotikuntakorvaus oppilasta kohden on talousarviossa ennakoitua korkeampi. Valtio on päättänyt korvauserusteista talousarvion valmistumisen jälkeen.
- Varhaiskasvatuksen henkilöstömenot ylittävät talousarvion. Lapsiryhmien muodostamisen uudet periaatteet (varhaiskasvatuslain muutos vuonna 2018) laskee täyttö- ja käyttöastetta eli nostaa henkilöstön määrää suhteessa lapsimäärään. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste eli lapsien määrä kaupungin järjestämässä varhaiskasvatuksessa ylittää talousarvion. Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen on kaupunkistrategian mukaista. Tästä johtuva koko toimialan nettoylitys henkilöstömenoissa arvioidaan noin 6 miljoonaksi euroksi.
- Vuokrissa ennakoidaan noin 0,6 miljoonan euron ylitystä. Vuokrat on budjetoitu kaupunkiympäristön toimialan antamien tietojen mukaisesti.

Koronaepidemian kustannusvaikutukset aiheuttavat nettona toimialalle runsaan 5 miljoonan euron säästöt. Epidemian talousvaikutukset on eritelty tarkemmin seuraavassa kappaleessa.

Valtiovarainministeriön tuorein ennuste (16.6.2020) kuntien toimintamenojen kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutokseksi vuonna 2020 on 1,00 %. Kaupungin talousarvion 2020 laadintavaiheessa ennuste peruspalvelujen hintaindeksin muutokseksi oli 2,70 %. Indeksien alenema on 1,70 %-yksikköä, minkä seurauksena vuoden 2020 toimintamenojen tulee lähtökohtaisesti toteutua 1,7 % talousarviota alemmina. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tämä tarkoittaisi laskennallisesti noin 20 miljoonan euron vähennystä menoissa.

Toimiala käytti talousarviossa 2,25 % yleistä arviota kustannustason noususta. Arvio oli siis pienempi, kuin edellä mainittu 2,7 %. Lisäksi kustannustason nousuarvion pieneneminen ei vaikuta toimialan maksamiin vuokriin eikä juuri lainkaan toimialan maksamiin avustuksiin ja korvauksiin. Nämä menoerät ovat noin kolmasosa toimialan menoista. Nämä tekijät huomioiden peruspalvelujen hintaindeksin nousuarvion tippuminen alentaa toimialan menoja arviolta 10 miljoonalla eurolla.

Toimialan ennuste perustuu siis seuraaviin muutostekijöihin verrattuna talousarvioon:

Muutostekijä	Milj.eur
Ulkopuolinen rahoitus	+ 12
Muut em. ylityspaineet	+ 13
Koronaepidemian vaikutus, netto	- 5
<u>Hintatason pienempi kasvu</u>	<u>- 10</u>
Kokonaisvaikutus	+ 10

Koronaepidemian vaikutukset ennusteeseen

Koronaepidemia on aiheuttanut tulomenetyksiä yhteensä 7 miljoonaa euroa. Tästä suurin osa johtuu siitä, että kevään poissaolosuosituksen ajalta kaupunki ei laskuttanut varhaiskasvatuksessa asiakasmaksuja poissaolon syystä riippumatta.

Korona-viruksen aiheuttamia talousarvion ylittäviä menoja arvioidaan tässä vaiheessa kertyvän 5 miljoonaa euroa. Lisämenot johtuvat pääasiassa varhaiskasvatuksen ja iltapäivätoiminnan yksityisille järjestäjille maksettavista asiakasmaksumenetysten kompensatioista.

Epidemian aiheuttamat muutokset kevään toiminnassa laskevat me-
noarviota noin 10 miljoonalla eurolla. Menot laskivat pääasiassa päivä-
kotiruokailussa ja koulukuljetuksissa.

Koronaepidemia tulee vaikuttamaan talouteen myös vuonna 2021. Li-
säkustannuksia syntyy erityisen tuen tarpeen kasvusta, siivouksesta ja
tilojen väljemmästä käytöstä. Säästöjä syntyy sijaisten käytössä, kv-
toiminnassa ja virkamatkoissa.

Investointimenot

Investoinneista ennustetaan jäävän käyttämättä 2,6 miljoonaa euroa,
mukaan lukien ylitysoikeuksien käyttö. Määrärahoja jaa käyttämättä
johtuen ICT-hankintojen siirtymisestä vuodelle 2021.

Asiakasmäärät

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen lapsimäärän ennustetaan alittavan
talousarvion 210 lapsella. Lapsimäärän ennustetaan ylittävän talousar-
vion noin 380 lapsella eli 1,7 % kaupungin päiväkodeissa. Vastaavasti
lapsimäärän ennustetaan vähenevän kotihoidon ja yksityisen hoidon
tuessa noin 615 lapsella. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa en-
nustetaan olevan 54 lasta eli 2,3 % vähemmän kuin talousarviossa on
ennakoitu.

Suomenkielisessä perusopetuksessa oppilasmäärän ennustetaan alit-
tavan talousarvion 80 oppilaalla eli 0,2 % ja ruotsinkielisessä perusope-
tuksessa 39 oppilaalla eli 1,0 %.

Koululaisten iltapäivätoiminnan asiakasmäärän ennustetaan alittavan
talousarvion 655 oppilaalla eli 5,5 %. Luvussa on mukana sekä perus-
opetuslain mukainen iltapäivätoiminta että avoin leikkipuistoiminta.
Asiakkaiden vähennys kohdistuu leikkipuistoissa tapahtuvaan avoi-
meen iltapäivätoimintaan.

Suomenkielisten lukioiden opiskelijamäärän ennustetaan ylittävän ta-
lousarvion 132 (1,7 %) opiskelijalla eli 1,7 % ja ruotsinkielisten lukioi-
den opiskelijamäärän 29 opiskelijalla eli 2,3 %.

Stadin ammattiopiston opiskelijavuosimäärän ennustetaan ylittävän ta-
lousarvion 1 142 opiskelijavuodella. Ylitys koostuu valtion myöntämistä
lisäopiskelijavuosista (1 029 opiskelijavuotta) sekä perusopetuksen li-
säopetuksen kasvaneesta oppilasmäärästä.

Vapaan sivistystyön opetustuntimäärän ennustetaan ylittävän talousar-
vion 1 588 tunnilla. Opiskelijamäärän ennustetaan jäävän 8 600 opiske-
lijaa eli 8,6 % talousarviossa ennakoitua pienemmäksi. Koronaviruse-
pidemian aiheuttama poikkeustila ja sen seurauksena lyhytkurssien,

luentojen ja tapahtumien perumiset ovat vaikuttaneet opetustuntien määrään laskevasti, mutta maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunteja toteutuu puolestaan talousarviota enemmän, joten kokonaisuudessaan opetustuntien määrän ennustetaan ylittävän talousarvion. Kurssilaisten määrä jää alle talousarvion, koska työväenopiston yleisluentoja ja tapahtumia, joissa on suuri osallistujamäärä, sekä kevään lyhytkurssit jouduttiin kokonaan perumaan.

Kaupunkistrategian, kaupunkiyhteisten hankkeiden ja yhteissuunnittelun teemojen eteneminen

Kaupunkistrategiaa 2017-21 on toteutettu kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla edelleen vuonna 2020 seuraavasti: kaupungin tarjoama englanninkielin varhaiskasvatus on käynnistetty. Englanninkielisen perusopetuksen paikkamäärää on lisätty suunnitelmallisesti ja se tulee olemaan kaksinkertainen lukuvuonna 2020–2021 verrattuna strategiakauden alkuun. Varhennettu A1-kieli aloitettiin 1. luokkalaisilla syksyllä 2018. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on jatkettu kielirikasteista opetusta ja kielikylypytoimintaa. Kiinan kielen opiskelua on laajennettu peruskouluissa ja lukioissa. Stadin ammatti- ja aikuisopisto tarjoaa englanninkielistä koulutusta.

Lasten ja nuorten syrjäytymistä ehkäisevä kaupunkistrategiahanke Mukana-ohjelma pureutuu systeemisten, syrjäyttävien mekanismien tunnistamiseen ja korjaamiseen. Kaikki 32 ohjelman toimenpiteitä ovat käynnissä. Toimialojen välistä yhteistyötä on tiivistetty eri toimenpiteissä, esimerkiksi varhaiskasvatukseen on kehitetty Mitä kuuluu? -malli yhteistyössä varhaiskasvatukseen ja perhe- ja sosiaalipalveluiden kanssa. Lapset SIB vaikuttavuusinvestointi eli Perheen mukana -palvelu on käynnistetty keväällä 2020. Perheen mukana-palvelu on uudenlainen malli tarttua ylisukupolviseen syrjäytymiseen. Alueelliset kokeilut mielekkään vapaa-ajantoiminnan vahvistamiseksi sekä kodin ja koulun välisen yhteistyön lisäämiseksi ovat käynnissä. Alueelliset toimenpiteet kohdistuvat sinne, missä syrjäytymisen riskit ovat muita suurempia. Koronatilanteen vuoksi joidenkin toimenpiteiden toteutusta jouduttiin muuttamaan tai keskeyttämään.

Kiusaamisen vastainen ohjelma on käynnissä. Keskeisinä toimintamuotoina ovat sosiaalisen kiinnittymisen vahvistaminen, jota edistetään mm. jatkuvalla ryhmäytymisellä sekä sosiaalisia- ja tunnetaitoja kehittävien ohjelmien systemaattisella käytöllä. Vaikuttavuutta arvioidaan vuoro vuosin kouluterveyskyselyllä ja koulun hyvinvointiprofiililla, joissa seurataan hyvinvointia ja kiusaamistilannetta.

Maksutonta varhaiskasvatusta tarjotaan edelleen viisivuotiaille helsinkiläisille (4h/pv). Koulutustakuuta toteutetaan tarjoamalla kaikille perusopetuksen päättävälle jatkokoulutuspaikka. Myönteisen erityiskohtelun

rahoitusta jatketaan varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, lukio-koulutuksessa sekä ammatillisessa koulutuksessa. Osaamiskeskus tarjoaa ja kehittää palvelujaan edelleen.

Myllypuron rakennusalan osaamiskeskityksessä Stadin ammatti- ja aikuisopisto toimii yhteistyössä ammattikorkeakoulu Metropolian sekä alan yritysten ja ympäröivän yhteisön kanssa. Tilasuunnittelu pohjautuu Metropolian kanssa sovittuun yhteistyöhön ja tilojen yhteiskäyttöön. Yhteiskäytön sopimus vielä allekirjoittamatta. Tilojen toteutus 2020-2022, hanke toteutetaan vuokratilahankkeena. Hankkeen toteutusmuodon vaihtuminen kesken suunnittelun on vaikuttanut aikatauluun.

Urhea-kampusta edistetään urheiluosaamisen keskittymänä. Urhea-kampus muodostuu Mäkelän-rinteen lukion laajennuksesta, urheiluhallista, sekä opiskelija-asuntorakennuksista. Yhteishankkeessa kartoitettu tilojen yhteiskäyttö lukion, urheiluhallin ja HOASin kesken. Hankkeen toteuttaminen on käynnistynyt. Koulukiinteistön teknisen perusrakennuksen laajuuden määrittäminen ja muuttuminen suunnittelun aikana on vaikuttanut aikatauluun.

Sitovat tavoitteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kaksi sitovaa tavoitetta:

- Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella
- Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

Kaupunginhallituksen antamien talousarvion noudattamisohjeiden mukaan sitova tavoite toteutuu, jos kaikissa sille asetetuissa mittareissa saavutetaan tavoitetaso.

Ensimmäisen sitovan tavoitteen arvioidaan toteutuvan, vaikka ruotsinkielisiä lukioita koskevan mittarin toteutuminen aineopettajien pitämistä henkilökohtaisista oppimiskeskusteluista on koronaepidemiasta johtuen epävarma.

Toinen sitovan tavoite ei toteudu. Ammatillisen koulutuksen mittari työssäoppimisen päivien määrän kasvusta 10 000 päivällä verrattuna viime vuoteen ei tule toteutumaan. Korona-kriisin myötä monet työssäoppimispaikat ovat keskeyttäneet toimintansa. Tavoitteena on 379 000 päivää, minkä ennustetaan alittuvan 20 %.

Lukiokoulutuksen mittarina olevat opintokäynnit eivät myöskään todennäköisesti tule toteutumaan. Opintokäyntejä ei tehty Korona-kriisin aikana ja niiden toteutuminen syksyn aikana on epävarmaa. Vapaan sivistystyön mittari kurssilaisten määrän kasvusta Koillis- ja Itä-

Helsingissä ei myöskään tule toteutumaan. Tämä johtuu Korona-kriisin vuoksi keväällä keskeytetystä opetuksesta.

Riskit ja toimintaympäristön muutokset

Koronaepidemiasta johtuen taloudellinen tilanne on haastava ja epävarma. Talouden ennakointi syksyn osalta on hyvin vaikeaa.

Kriisin jatkuessa sosiaaliset ongelmat sekä oppimisen ongelmat lisääntyvät. Opetuksen tuen tarve kasvaa syksyllä samoin kuin oppilashuollon tuen tarve. Perheiden tuen tarvetta on vaikea arvioida.

Opiskelijoiden valmistuminen pitkittyy poikkeustilanteessa ja taloudellinen epävarmuus vaikuttaa stadin ammattiopiston oppisopimusopiskelijoiden opiskelumahdollisuuksiin ja kaikkien Stadin ammattiopiston opiskelijoiden työssäoppimiseen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja erityisopetuksen henkilöstön rekrytointihaasteet jatkuvat edelleen. Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen tilanne on haasteellisin.

Lasten määrä kaupungin tuottamissa omissa varhaiskasvatuspalveluissa on kasvanut ennakoitua nopeammin. Tämä kehitys kasvattaa varhaiskasvatuksen kuluja. Toisaalta korona-epidemian aikana kotiin jääneistä lapsista eivät kaikki ole palanneet varhaiskasvatukseen. Tämä vaikeuttaa varhaiskasvatuksen talouden ja toiminnan ennustamista.

Ennusteen edellyttämät toimenpiteet

Talousarvion noudattamisohjeiden mukaan lautakunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa.

Lautakunnalle toukokuussa esitellyn ensimmäisen toteutumisennusteen mukaan toimialan menot olivat ylittämässä talousarvion noin 15 miljoonalla eurolla, josta 5,5 miljoonaa euroa johtui talousarvion ulkopuolisesta rahoituksesta. Muilta osin ylitys tulisi sopeuttaa kaupunginvaltuuston hyväksymään sitovaan menoraamiin. Ennusteen perusteella lautakunta kehotti toimialaa selvittämään mahdollisuuksia sopeuttaa ennakoitua ylitystä ja selvityksen perusteella käynnistämään mahdolliset sopeuttamistoimet. Lautakunta myös kehotti toimialaa raportoimaan mahdollisista sopeuttamistoimenpiteistä tämän toisen toteutumisennusteen yhteydessä.

Tämän toisen ennusteen arvioitu menoylitys on tippunut 9 miljoonaan euroon ja ulkopuolisen rahoituksen osuus ylityspaineesta on noussut 12 miljoonaan euroon. Näin ollen koko ennakoitu ylitys on perusteltavissa talousarvion ulkopuolisella rahoituksella, eikä sopeuttamistoimenpiteitä tarvita.

15.09.2020

Asia/3

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.09.2020

Asia/4

§ 187

Vuoden 2021 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2021-2023 laatimisohteet

HEL 2020-009842 T 02 02 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi kaupunginhallituksen antamat talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2021-2023 laatimisohteet ja vuoden 2021 talousarvioehdotuksen raamin.

Käsittely

Asian aikana oli kuultavana Tero Vuontisjärvi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Vuoden 2021 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2021_2023 laatimisohteet_liite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Yleistä

Kaupunginhallitus hyväksyi 24.8.2020 vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2021-2023 taloussuunnitelman raamin ja laatimisohteet.

Kaupungin vuoden 2021 talousarvion raamin lähtökohtina ovat kaupunkistrategian taloustavoitteiden mukaisesti käyttötalousmenoja mittaava tuottavuustavoite ja investointitason mitoittaminen rahoituskellisesti kestävä tasolle. Tavoitteena on, että kaupungin lainakanta korkeintaan kaksinkertaistuu vuodesta 2020 vuoteen 2024 mennessä.

Raamin lähtökohtana ovat tuoreimmat verotuloennusteet vuosille 2020-2024, joissa on huomioitu koronaepidemian vaikutukset yleiseen taloustilanteeseen.

Koronavirusepidemian ja siihen liittyvien rajoitustoimien vaikutukset ovat mittavia, pitkäkestoisia ja yllättäviä. Kaupunginhallituksessa ja johdoryhmässä sovitusti kaupunkistrategian tavoitteet ovat muuttuneessakin tilanteessa edelleen relevantit, mutta toimeenpanon resursointia ja priorisointia joudutaan tarkentamaan.

Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotuksien tulee perustua strategian taloustavoitteisiin sekä laskelmiin, joista ilmenevät väestönkasvun ja toimintaympäristön muutosten vaikutukset asiakas- ja suoritelmäriin strategiatavoitteen mukaisesti erityisesti palveluissa, joiden kustannuksiin väestönkasvu suorimmin vaikuttaa. Laskelmista tulee ilmetä myös kustannustason muutoksien vaikutus.

Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotuksille ei osoiteta toimialakohtaista raamia, mutta talousarvioehdotusten yhteensovitus tehdään kaupunkitasoisen kokonaisraamin puitteissa. Kaupunkistrategian mukaisesti toimintamenojen kasvua kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia. Vuoden 2021 talousarvion valmistelussa toimintamenojen kasvun kohdentamisessa huomioidaan lisäksi toiminnot, joihin kohdistuu koronaepidemian seurauksena erityisiä kustannuspaineita vuonna 2021.

Käyttötalousmenojen raami

Käyttötalouden kokonaisraami on johdettu kaupunkistrategian laskukaavalla, joka ottaa huomioon väestönkasvun ja kustannustason muutoksen sekä 0,5 prosentin tuottavuustavoitteen. Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan väestöennusteeseen ja kustannustason nousu peruspalvelujen hintaindeksiin.

Laatimisoheissa on määritelty ainoastaan koko kaupungin talousarvio-raami vuodelle 2020 – ei toimialakohtaisia raameja. Kaupunkitason raami perustuu kaupunkistrategian 2017-2021 taloustavoitteisiin ja vuoden 2020 tarkistettuun talousarvioon. Lähtötasoa eli vuoden 2020 talousarviota on vähennetty, koska vuoden 2020 hintatason yleinen nousuarvio on pienentynyt talousarvion hyväksymisajankohdasta.

Näin laskien kaupungin kokonaismenot voivat kasvaa vajaat 0,9 % vuoden 2020 talousarviosta vuoden 2021 talousarvioon. Raamia ei ole annettu toimialakohtaisesti, mutta alla olevassa taulukossa on esitetty, mitä laatimisoheiden mukaisia laskentaperiaatteita noudattava raami tarkoittaisi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla.

15.09.2020

<u>Muutosperuste</u>	<u>Muutos %</u>	<u>Muutos eur, kasko</u>
+ Hintatason nousu	+ 2,3 %	+ 28 511 237
+ Väestön kasvu	+ 0,74 %	+ 9 173 181
- tuottavuus	- 0,50 %	- 6 198 095
Tuottavuustav. sallima kasvu	+ 2,54	+ 31 486 323
- Tasokorjaus ta 20	- 1,64 %	- 20 329 752
Kasvu - tasokorjaus	+ 0,90 %	+ 11 156 571

Tuottavuustavoitteen sallima kasvu on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla 31,5 miljoonan euron lisäystä määrärahoihin tämän vuoden talousarvioon verrattuna. Tasokorjattu kasvu on toimialalla vastaavasti noin 11 miljoonaa euroa.

Ero johtuu siitä, että tasokorjatussa kasvussa pohjaluvusta eli vuoden 2020 talousarviosta on vähennetty tämän vuoden ennakoitua pienempi hintatason nousu, jota arvioidaan kaupunkitason tuottavuuslaskennassa peruspalvelujen hintaindeksin muutoksilla. Talousarvion 2020 valmisteluvaiheessa arvio oli 2,7 % ja kesäkuussa 2020 noin 1 %. Arvion lasku, 1,64 % on vähennetty kaikista talousarvion 2020 menoista. Toimialan kokonaisbudjetista laskien vähennys on noin 20 miljoonaa euroa.

Investointimäärärahojen raami

Investointimäärärahojen raami on mitoitettu laatimishojjeiden mukaan rahoituksellisesti kestäväälle tasolle.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on käytössään ainoastaan irtaimen omaisuuden hankintoihin tarkoitettuja määrärahoja. Näillä rahoitetaan varhaiskasvatusyksiköiden sekä koulujen ja oppilaitosten tilojen kalustaminen ja varustaminen sekä toimialan ICT-hankinnat.

Laatimishojjeissa irtaimen omaisuuden määrärahojen kehys on annettu kaupunkitasolla. Vuoden 2020 talousarviossa määrärahavaraus on kaupunkitasolla 76 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 kokonaisraami laskee 56 miljoonaan euroon eli 26 %.

Muuta valmistelussa huomioitavaa

Henkilöstön kertaluonteiseen palkitsemiseen (kertapalkkiot ja ideapalkkiot) varataan vuoden 2020 tapaan määräraha, joka on suuruudeltaan 1 % henkilöstön vuotuisesta säännöllisen työajan palkkasummasta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tämä tarkoittaa noin 6 miljoonan euron määrärahavarausta.

15.09.2020

Kaupunkiyhteisesti järjestettävien ICT-infran ja perustietotekniikan palvelukokonaisuuksien(digitaalinen perusta) määrärahat keskitetään kaupunginkanslian talousarvioon uuteen nettobudjetoituun talousarvio-kohtaan "ICT-yhteiset palvelut".

- Perustettavaan nettobudjetoituun yksikköön budjetoidaan kaikki toimialojen ja liikelaitosten nykyiset digitaalisen perustaan liittyvät kustannukset
- Toimialojen talousarviokohtiin budjetoidaan kaikki muut toimialan tietohallinnon kustannukset. Toimialat ja liikelaitokset kirjaavat talousarvioehdotuksissaan kaikki digitaalisen perustan kustannukset sisäisinä palveluostoina. Lähtökohta ovat nykyinen kustannustaso ja nykyiset palvelut.
- Toimialojen digitaalisen perustan investoinnit vuodelle 2021 siirtyvät uudelle nettobudjetoidulle yksikölle ja niihin liittyvät poistot veloitetaan osana palveluita sisäisinä palvelujen ostoina.
- Kaupunginkanslian keskitetyn tietohallinnon nykyisiä (arvio n. 11,8 miljoonaa euroa) ja uusia digitaalisen perustan kustannuksia ei laskuteta vuonna 2021 toimialoilta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuoden 2021 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja talous-suunnitelmaehdotuksen 2021_2023 laaitimisohjeet_liite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.09.2020

Asia/5

§ 188

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talousarvioehdotus 2021 ja taloussuunnitelmaehdotus 2021-2023

HEL 2020-005480 T 02 02 00

Esitys

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana oli kuultavana Tero Vuontisjärvi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioehdotus 2021 ja vuosien 2021 - 2023 taloussuunnitelmaehdotus
- 2 Investoinnit TAE 2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle liitteenä olevan vuoden 2021 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2021-2023 taloussuunnitelmaehdotuksen perusteluineen.

Esittelijän perustelut

1. Yleistä

Kaupunginhallitus hyväksyi 24.8.2020 vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2021-2023 taloussuunnitelman raamin ja laatimisohteet. Laatimisohteet raameineen on annettu kasvatus- ja koulutuslautakunnalle tiedoksi 15.9.2020.

Talousarvioehdotuksen laatimisen perustana ovat olleet kaupunginhallituksen antamat laatimisohteet.

Toimialan asiakasmäärien ennakkoinnin pohjana on käytetty uutta kesäkuussa valmistunutta väestöennustetta.

Kaupunginhallituksen antamissa laatimisohteissa painotetaan erityisesti kaupunkistrategian taloustavoitteita. Näitä ovat tuottavuustavoite, joka asettaa kaupungin käyttömenojen kasvun ylärajan sekä tavoite lähes tyä palveluiden yksikkökustannuksissa muita suuria kaupunkoja. Ohteissa on myös todettu, että kaupunkistrategian muut tavoitteet ovat edelleen relevantteja, mutta niiden toimeenpanon resursointia ja priorisointia joudutaan tarkentamaan.

Laatimisohteissa on määritelty tuottavuustavoitteen määrittelemä käyttötalousraami kaupunkitasolla. Toimialakohtaisia raameja ei ole annettu. Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotukset sovitetaan kaupunkitasoiseen kokonaisraamiin. Kaupunkistrategian mukaisesti toimintamenojen kasvua kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia. Toimintamenojen yhteensovittamisessa huomioidaan väestönkasvun vaikutusten lisäksi koronaepidemian aiheuttamat menopaineet.

2. Strategiset painopisteet ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2021

Toimialan talousarvioehdotuksen keskeiset strategiset painotukset ovat:

- Jokaiselle hyvä oppiminen
- Hyvinvoinnin vahvistaminen
- Kestävä kasvatus
- Vastuullinen taloudenpito
- Osallisuus ja yhteisöllisyys

Kaupunginhallituksen antamissa laatimisohteissa painotetaan kaupunkistrategian taloustavoitteita eli tuottavuustavoitetta ja yksikkökustannuksien lähentymistä muihin suuriin kaupunkeihin. Muiden tavoitteiden osalta on poikkeuksellisesta tilanteesta johtuen todettu, että niiden toimeenpanon resursointia ja priorisointia joudutaan tarkentamaan. Toimialan talousarvioehdotus ei sisällä lisäresursseja kaupunkistrategian toimeenpanon laajentamiseksi.

Talousarvioehdotukseen sisältyy kaksi sitovaa tavoitetta:

- Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella
- Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

Lisäksi talousarvioehdotuksessa on tavoitteena uudistaa toimintaa tilojen yhteiskäytöllä ja kaupunkiyhteisenä tavoitteena lasten ja nuorten syrjäytymiseen liittyvä hyvinvoinnin ja terveyden tavoite.

3. Toimintaympäristön muutokset ja muut kustannuksia lisäävät muutokset

Keskeiset kustannuksia lisäävät toimintaympäristön muutokset ja hintatason muutokset ovat:

3.1. Toimialan väestönkasvua voimakkaampi asiakasmäärän kasvu nostaa kustannuksia vajaalla 10 miljoonalla eurolla

Toimialan asiakasmäärä kasvaa kaupungin väestönkasvua voimakkaammin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiakasmäärän ennakoitaan kasvavan varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa runsaalla 1 200:lla eli noin 1,23 %. Tämä on suhteellisesti noin 0,5-prosenttiyksikköä kaupungin väestön kasvua enemmän. Kasvu tapahtuu perusopetuksessa (+ 1 200 oppilasta) ja lukiokoulutuksessa (+ 500 opiskelijaa).

Varhaiskasvatuksen kokonaisasiakasmäärän ennakoitaan vähenevän vajaalla 500 lapsella. Kaupungin omien päiväkotien asiakasmäärän ennakoitaan kasvavan tämän vuoden talousarvioon verrattuna lähes 800 lapsella. Vastaavasti lapsimäärän ennakoitaan laskevan kotihoiton tuella hoidettavissa lapsissa 800, perhepäivähoidossa runsaalla 200, yksityisen hoidon tuessa 160 ja kerhoissa 180 lapsella. Kaupungin omissa päiväkodeissa varhaiskasvatus on yksikkökustannuksiltaan selvästi kalliimpaa, kuin em. muut hoitomuodoissa. Tästä johtuen kokonaislapsimäärän lasku ei olennaisesti vähennä määrärahatarpeita.

Asiakasmäärän kasvun aiheuttamat lisäkustannukset ovat arviolta 9,5 miljoonaa euroa vuoden 2020 hintatasolla.

3.2. Vuokrat kasvavat perusparannuksien ja uusien tilojen myötä noin 14,4 miljoonalla eurolla

Tilavuokrat on budjetoitu talousarvioehdotukseen kaupunkiympäristön toimialan ilmoituksen mukaisesti. Vuokrat kasvavat ilman indeksitarkistuksia 14,4 miljoonalla eurolla eli noin 6 % verrattuna vuoden 2020 talousarvioon.

Kaupunkiympäristön ilmoituksen mukaisesti kaikkiin vuokriin tehdään lisäksi 0,6 % indeksitarkistus.

3.3. Perusopetuksen lakisääteiset kotikuntakorvaukset kasvavat vajaalla 10 miljoonalla eurolla.

Kunnat saavat perusopetuksen valtionosuudet osana peruspalvelujen valtionosuuksia kunnan peruskouluikäisen väestön määrän perusteella. Jos kunnan asukas käy koulua muussa kuin kunnan omassa koulussa, kotikunta maksaa kunnalle/koululle kotikuntakorvauksen. Korvauksen määrän päättää valtio ja korvaukset vähennetään kotikuntien saamista valtionosuuksista. Valtionosuudet ohjautuvat Helsingissä kaupungille yleisrahoituksena. Kotikuntakorvaukset sen sijaan sisältyvät kasvatuksen ja koulutuksen toimialan budjettiin.

Vuosina 2020-2021 kotikuntakorvaukset ovat useiden vuosien tasaisen menotason jälkeen nousseet johtuen sekä oppilasta kohti maksettavan kotikuntakorvauksen indeksitarkistuksista että muualla kuin Helsingin kaupungin omissa kouluissa koulua käyvien oppilaiden määrän kasvusta.

Ennakoitu lisätarve vuodelle 2021 on noin 10 miljoonaa euroa. Tästä pääosa syntyy tämän vuoden ylityspaineesta, johon ei ole talousarviossa varauduttu.

3.4. Hintatason nousu lisää kustannuksia noin 24 miljoonalla eurolla

Hintatason yleisenä nousuarviona on käytetty kaupunginhallituksen antamien laatimisoheiden mukaan 2,3 % ja henkilöstömenojen kasvuarviona 2,05 %. Kaupunkiympäristön ilmoituksen mukaan vuokria indeksitarkistetaan 0,6 %.

Henkilöstömenojen nousuarvio on em. perusteiden noin 12,9 miljoonaa euroa ja muiden menojen kasvu noin 11,5 miljoonaa euroa.

3.5. Talousarviossa ei ole varauduttu koronan aiheuttamiin arviolta 11,6 miljoonan euron lisäkustannuksiin

Koronaepidemian aiheuttamia lisäkustannuksien on arvioitu olevan syntyvät menosäästöt huomioiden nettona noin 11,6 miljoonaa euroa.

Lisäkustannuksia syntyy erityisen tuen tarpeen kasvusta, siivoustason nostosta ja tilojen väljemmästä käytöstä. Säästöjä ennakoitaan syntyvän jonkin verran ruokailusta, kv-toiminnasta, sijaisten käytöstä ja virkamatkista.

Kaupunki varautuu koronakustannuksiin keskitetysti. Tämän takia näihin kustannuksiin ei ole varauduttu toimialan talousarvioehdotuksessa.

3.6. Kaupunkistrategiaan panostetaan saman verran kuin vuonna 2020

Tiukasta taloustilanteesta huolimatta talousarvioehdotuksessa on varauduttu kaupunkistrategian toimenpiteiden toteuttamiseen saman verran kuin vuonna 2020 eli kaikkiaan 16 miljoonaa euroa.

3.7. Kuntakokeiluun ja oppivelvollisuuden laajentamiseen ei ole määräraharavauksia

Talousarviossa ei ole varauduttu oppivelvollisuuden laajentamiseen eikä työllisyyttä koskevaan kuntakokeiluun, joihin on tulossa erillistä valtionrahoitusta.

4. Käyttötalouden talousarvioehdotus

Määrärahojen osalta valmistelun lähtökohtana on ollut kaupunginhallituksen laatimisosuhteissa määritellyt laskentaperiaatteet koko kaupungin raamille. Niiden mukaan kokonaisraami saa kasvaa vuoden 2020 tasokorjattuun talousarvioon verrattuna 2,54 %. Ilman tasokorjausta tämä tarkoittaisi toimialalla 31,5 miljoonan euron määrärahakasvua.

Laskennassa käytetystä tämän vuoden talousarviosta on kuitenkin vähennetty tasokorjauksena 1,64 %, koska raamilaskennassa hintatason nousuarviona käytetty peruspalvelujen hintaindeksi nousee uusimman ennusteen mukaan tänä vuonna talousarviovaiheessa oletetun 2,7 % sijaan vain noin 1 %. Näiden erotus eli em. 1,64 % on vähennetty kaikista vuoden 2020 määrärahoista. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tämä laskennallinen vähennys on noin 20 miljoonaa euroa. Vähennyksen jälkeen toimialan raami kasvaisi siis tämän vuoden talousarvioon verrattuna noin 11 miljoonalla eurolla.

Edellä oleva laskelma on tehty mekaanisesti laatimisosuhteiden laskentaperiaatteilla olettaen, että taloudellinen liikkumavara kohdennetaan kaikkiin kaupungin toimintoihin tasaisesti. Kaupunkistrategian mukaisesti toimintamenojen kasvua tulisi kohdentaa erityisesti peruspalveluihin, kuten kasvatus- ja koulutuspalveluihin, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia.

Kaupungin käyttötalousmenot saavat kaupunkistrategian tuottavuustavoitteen mukaan kasvaa kaupungin väestön kasvun ja hintatason nousun verran vähennettynä 0,5 % tuottavuustavoitteella. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiakasmäärä kasvaa suhteellisesti enemmän kuin kaupungin väestö. Asiakasmäärän kasvulla laskien kaupunginvaltuuston asettama tuottavuustavoite sallisi toimialan raamin kasvavan 16 miljoonalla eurolla. Lisäksi esityksessä on huomioitu perusopetuksen kotikuntakorvausten kasvu noin 10 miljoonalla eurolla. Lakisääteiset kotikuntakorvaukset maksetaan muille koulutuksen järjestäjille Helsingissä ja muissa kunnissa. Ne eivät lisää Helsingin kaupungin tuottamien palvelujen kustannuksia. Näillä perusteilla toimialan menot ylittävät kaupunkitason keskimääräisen kasvuvaran 20 miljoonalla eurolla

<u>(1 000 eur)</u>	<u>TA 20</u>	<u>TAE 21</u>	<u>Muutos</u> <u>1 000 eur</u>	<u>%</u>
--------------------	--------------	---------------	-----------------------------------	----------

Tulot	+59 179	+59 179	+0	+0,0 %
<u>Menot</u>	<u>+1 239 619</u>	<u>+1 259 619</u>	<u>+20 000</u>	<u>+1,6 %</u>
Toimintakate	-1 180 440	- 1 196 860	- 20 000	+1,7 %

Tuloarvio on säilytetty talousarvion 2020 tasolla. Menoarvio kasvaa 1,7 % verrattuna vuoden 2020 talousarvioon. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on bruttobudjetoitu. Sitovana tasona kaupunginvaltuustoon nähden ovat kokonaismenot.

4.1. Talousarviossa on varauduttu asiakasmäärän ja tilavuokrien kasvuun

Vuoden 2021 talousarvioehdotuksessa on varattu määrärahoja seuraaviin pakollisiin menokasvuihin:

- 9,5 miljoonaa euroa asiakasmäärän kasvuun noin 1 200 lapsella ja nuorella
- 14,4 miljoonaa euroa tilavuokrien kasvuun
- 10 miljoonaa euroa perusopetuksen lakisääteisten kotikuntakorvausten kasvuun
- 24 miljoonaa euroa hintatason nousun kattamiseen.

4.2. Tuottavuus- ja säästötoimenpiteet

Helsingin talousnäkyminen on poikkeuksellisen epävarma ja koronaepidemia on heikentänyt rahoitustilannetta. Toimiala vastaa heikentyneeseen taloustilanteeseen kehittämällä pedagogiikkaa ja opetuksen tuottantotapoja sekä lisäämällä tilojen yhteiskäyttöä. Tavoitteena on, ettei heikentynyt taloustilanne vaikuta oleellisesti oppijoiden mahdollisuuksiin hankkia osaamista. Valtion myöntävät korona-avustukset kohdennetaan koronasta aiheutuvien osaamisvajaiden ratkaisemiseen sekä palveluiden laadun ylläpitämiseen. Avustukset eivät sisälly talousarvioehdotukseen eli lisäävät käytettävissä olevia kokonaisuusmäärärahoja.

Talousarvioehdotuksen määrärahakasvu kattaa asiakasmäärän kasvusta aiheutuvat menot ja vuokramenojen kasvun. Muiden välttämättömien menojen ja hintatason nousun sekä palkankorotusten kattamiseen on varauduttu talousarvioehdotuksessa tuottavuustoimenpiteillä.

Talousarvioehdotuksen sisältämiä tuottavuustoimenpiteitä ovat:

- tilojen yhteiskäytön lisääminen toimialan ja muiden toimialojen kesken sekä palveluverkkotarkastelulla
- kotihoidon tuen kuntalisästä luopuminen
- varhaiskasvatuksen siivous- ja ruokapalveluissa laajempaan kilpailutukseen siirtyminen
- varhaiskasvatuksen järjestöavustuksista luopuminen

- perusopetuksessa jako- ja kerhotuntien sekä samanaikaisopetuksen vähentäminen, ryhmäkokojen kasvattaminen, aamutoiminnasta luopuminen sekä tuntimäärien mahdollinen vähentäminen vastamaan perusopetusasetuksen vähimmäisvuosiviikkotuntimääriä.
- lukioissa kurssitarjonnan tuotantotapojen kehittäminen sekä lukioiden välisten yhteisten kurssien tarjonnan lisääminen
- ammatillisen koulutuksen työssäoppimisen osuuden kasvattaminen sekä ei-vetovoimaisten tutkintojen tarjoamisen vähentäminen
- vapaan sivistystyön opetustarjonnan kohdentaminen ja tuotantotapoja kehittäminen

4.3. Kaupunkistrategian taloustavoitteiden toteutuminen

Kaupunkistrategiassa on kaksi keskeistä taloustavoitetta: tuottavuustavoite ja yksikkökustannusten lähentyminen muiden suurten kaupunkien yksikkökustannuksia.

Toimialan talousarvioesitys on tuottavuustavoitteen mukainen, kun menolisäyksissä ei huomioida perusopetuksen kotikuntakorvausten kasvua. Kotikuntakorvaukset maksetaan muille koulutuksen järjestäjille eivätkä ne siten lisää kaupungin tuottamien palveluiden menoja.

Strategian mukaan Helsinki tavoittelee yksikkökustannuksissa muiden suurten kaupunkien keskiarvoa.

Varhaiskasvatuksessa Helsingin omien päiväkotien yksikkökustannukset ovat Kuusikon keskiarvoa alemmat.

Perusopetuksen yksikkökustannukset ovat pienentyneet vuodesta 2014 ja lähentyneet muiden suurten kaupunkien kustannuksia. Yksikkökustannuksia vertailtaessa tulee huomioida, että Helsingin kaupunki tarjoaa vähimmäistuntimäärän ylittävää opetusta (esim. A1-kieli) laajemmin, kuin muut vertailun kunnat. Lisäksi tilakustannusten osuus on Helsingissä 30 %, mikä on osuutena suurempi kuin muissa kunnissa.

Lukion yksikkökustannukset ovat vähentyneet vuodesta 2014 ja lähentyneet suurien kaupunkien yksikkökustannusten keskiarvoa. Helsingin kaupungilla on kahdeksan valtakunnallisen erityistehtävän saanutta lukiota, joten yksikkökustannuksia vertailtaessa tulee ottaa huomioon opetustarjonnan laajuus ja kansallinen merkittävyys.

4.4. Menot, joihin talousarviossa ei ole varauduttu

Talousarvioehdotus ei sisällä varauksia talousarvion ulkopuolisella rahoituksella rahoitettaviin palveluihin ja hankkeisiin. Määrärahavarausta ei myöskään ole tehty oppivelvollisuuden laajentamiseen, työllisyyden-

hoidon kuntakokeiluun eikä kaupunkistrategian toteuttamisen laajentamiseen. Strategiarahoitus on pidetty esityksessä vuoden 2020 tasolla.

Talousarvioehdotuksessa ei ole myöskään varauduttu laajentamaan sisäsalennusta yksityisten varhaiskasvatuksen tuottajien asiakkaisiin eikä palvelusetelin käyttöönottoon varhaiskasvatuksessa. Myöskään varhaiskasvatuksen järjestöavustuksiin ei ole määrärahavaroja.

4.5. Digitaaliseen perustaan liittyvien kustannusten keskittäminen

Kaupunginhallituksen antamien laatimisohjeiden mukaan kaupunkiyhteisesti järjestettävien ICT-infran ja perustietotekniikan palvelukokonaisuuksien (digitaalinen perusta) määrärahat keskitetään kaupunginkanslian talousarvioon uuteen nettobudjetoituun talousarviokohtaan ”ICT-yhteiset palvelut”.

Toimialat ja liikelaitokset kirjaavat talousarvioehdotuksissaan kaikki digitaalisen perustan kustannukset sisäisinä palveluostoina. Lähtökohta ovat nykyinen kustannustaso ja nykyiset palvelut.

Talousarvioehdotuksessa on tehty sisäisiä siirtoja henkilöstömenoista ja palvelujen ostoista kaupungin sisäisiin palvelujen ostoihin noin 4,7 miljoonan euron edestä. Siirto on kustannusneutraali eli ei lisää eikä vähennä toimialan kokonaismenoja.

5. Investointiosan talousarvioehdotus

Toimialalla on talousarviossaan ainoastaan irtaimen omaisuuden hankintoihin varattuja määrärahoja. Määrärahoilla rahoitetaan toimialan käytössä olevien kiinteistöjen varustaminen ja kalustaminen sekä toimialan ICT-hankinnat.

Toimialan esityksessä ICT-hankintojen määrärahat on pidetty vuoden 2020 tasolla. Muihin hankintoihin eli tilojen varustamiseen ja kalustamiseen on esitetty 2 miljoonan euron lisäystä johtuen kalustettavien ja varustettavien tilojen määrän lisääntymisestä.

<u>(milj. eur)</u>	<u>TA 20</u>	<u>TAE 21</u>	<u>Muutos</u> <u>(1 000 euro)</u>	<u>%</u>
ICT-hankinnat	12 240	12 240	0	0,0 %
Muut hankinnat	10 060	12 060	2 000	19,9 %
Yhteensä	22 300	24 300	2 000	9,0 %

Menoarvio kasvaa 9 % verrattuna vuoden 2020 talousarvioon. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on bruttobudjetoitu. Sitovana tasona kaupunginvaltuustoon nähden ovat kokonaismenot.

15.09.2020

Asia/5

5.1. Digitaaliseen perustaan liittyvien kustannusten keskittäminen

Esityksessä ei ole huomioitu laatimishojjeiden kirjausta, jonka mukaan toimialojen digitaalisen perustan investoinnit vuodelle 2021 siirtyvät uudelle nettobudjetoidulle yksikölle ja niihin liittyvät poistot veloitetaan osana palveluita sisäisinä palvelujen ostoina, koska siirto tehdään talousarviovalmistelun myöhemmissä vaiheissa.

Myöskään poistojen veloitusta käyttötalousmenoina ei ole huomioitu käyttötalouden talousarvioehdotuksessa, koska se lisää toimialan käyttötalousmenoja ja siirto on linjattu tehtäväksi kustannusneutraalisti.

6. Talousarvioesityksen vaikutusten arviointi

Talousarvioesityksen perusteluihin sisältyy talousarvion vaikutusarviointi.

7. Talousarvioehdotuksen rakenne

Liitteenä 1 oleva talousarvioehdotus sisältää talousarvioehdotuksen käyttötalousosan perustelut. Liitteenä 2 on investointiosan talousarvioehdotus.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioehdotus 2021 ja vuosien 2021 - 2023 taloussuunnitelmaehdotus
- 2 Investoinnit TAE 2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 189

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Seija Muurisen talousarvioaloitteesta Katajanokan Laivastopuiston leikkipaikan kunnostamisesta

HEL 2020-002454 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Seija Muurisen talousarvioaloitteesta Katajanokan Laivastopuiston leikkipaikan kunnostamisesta seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipaikkojen ylläpidosta ja omien määrärahojensa kohdentamisesta.

Kaupunkiympäristön toimiala on ohjelmoinut Laivastopuiston leikkipaikan kuunnostamisen suunnittelun ja toteuttamisen vuosille 2022-2023. Kunnostukseen on varattu 400 000 euroa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Katajanokalla on kaksi leikkipaikkaa lapsille, toinen Tove Janssonin puistossa ja toinen Laivastopuistossa. Kumpaakaan leikkipaikkaa ei ole viime aikoina kunnostettu.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vera Schulman, yksikön päällikkö, puhelin: 310 20777
vera.schulman(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite - Laivastopuisto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä valtuutettu Seija Muurisen talousarvio-

15.09.2020

aloitteesta, jossa esitetään, että kaupunki kunnostaa, korjaa ja uusii Laivastopuiston leikkipaikan leikkivälineet, kalusteet ja turva-alustat sekä kuulee uudistamisessa alueen päiväkotien sekä väestön toiveita.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vera Schulman, yksikön päällikkö, puhelin: 310 20777
vera.schulman(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite - Laivastonpuisto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 190

**Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
Matias Pajulan talousarvioaloitteesta yhden vuosiviikkotunnin li-
säämisestä A2-kielen opetukseen 3. vuosiluokalle**

HEL 2020-002455 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Matias Pajulan talousarvioaloitteesta yhden vuosiviikkotunnin lisäämisestä A2-kielen opetukseen 3. vuosiluokalle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että Helsingin perusopetuksen tuntijaossa on resursoitu kielten opetukseen viisi vuosiviikkotuntia yli valtakunnallisen vähimmäismäärän, mitä voidaan pitää vaikuttavuudeltaan erittäin merkittävänä. Näiden vuosiviikkotuntien kustannus vuosittain on 3,87 miljoonaa euroa. A2-kielen opinnot aloittaa vuosittain 50 % ikäluokasta, mikä vastaa noin 125 ryhmää. Yhden vapaaehtoisen A2-kielen vuosiviikkotunnin ryhmäkohtainen hinta on 1800 euroa/vuosi, joten vuosikustannus esitetylle vuosiviikkotunnin lisäykselle on 215 000 euroa.

Helsingissä on aloitettu ensimmäisen vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen opinnot 1. luokalta elokuusta 2018 alkaen. Valinnaisen A2-kielen opinnot alkavat vastaavasti 3. luokalta elokuusta 2020 alkaen yhdellä vuosiviikkotunnilla aikaisemman 4. luokan sijaan. Kielenopetukseen kohdennetut lisäresurssit tukevat strategista tavoitetta kasvat-
taa helsinkiläisten kielitaitoa sekä valtakunnallisesti suomalaisten kielivarantoa, joka on viime vuosien aikana kaventunut. Valtaosa perusopetuksen suorittaneista oppilaista on opiskellut vain englantia ja ruotsia. Näin ollen valinnaisten kielten opetukseen kohdennetut lisäopetustunnit kasvattavat kielivarantoa ja monipuolistavat helsinkiläisten kielitaitoa.

Strategiakauden aikana on perusopetuksen kieliohjelmaan kuuluvien kielten oppimääriin kohdennettu Helsingissä lisäresursseja. Helsingin tuntijaon mukaan A1-, A2 -ja B1-oppimäärien kokonaiskertymä vuosiluokilla 1-9 on valtakunnallista vähimmäistuntimäärää suurempi. Oppimääräkohtainen tuntijakovertailu kuvattuna alla olevassa taulukossa.

Helsingin tuntijako	Valtakunnallinen tuntijako
A1-oppimäärän kokonaiskertymä 20 vuosiviikkotuntia	A1-oppimäärän kokonaiskertymä 18 vuosiviikkotuntia
A2-oppimäärän kokonaiskertymä 13 vuosiviikkotuntia	A2-oppimäärän kokonaiskertymä 12 vuosiviikkotuntia
B1-oppimäärän kokonaiskertymä 8 vuosiviikkotuntia	B1-oppimäärän kokonaiskertymä 6 vuosiviikkotuntia

Perusopetuksen valtakunnallisen opetussuunnitelman tavoitteet on suunniteltu saavutettaviksi valtakunnallisen tuntijaon puitteissa. Helsingissä kielenopetukseen kohdennetut lisäresurssien ansiosta helsinkiläisten oppilailla on mahdollisuus saavuttaa valtakunnallisia tavoitteita vahvempi kielitaito kielten eri oppimäärissä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta tunnistaa talousarvioaloitteessa kuvatun haasteen, joka liittyy A1- ja A2-kieltä opiskelevien ryhmien tasoeroihin ryhmien siirtyessä yläkouluun.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Käsittely

Vastaehdotus:

Matias Pajula: Lisäys kappaleen (5) perään:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta tunnistaa talousarvioaloitteessa kuvatun haasteen, joka liittyy A1- ja A2-kieltä opiskelevien ryhmien tasoeroihin ryhmien siirtyessä yläkouluun.

Kannattaja: Fatim Diarra

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Matias Pajulan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Koistinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 23444
satu.koistinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioesitys_Pajula

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle Matias Pajulan talousarvioaloitteesta yhden vuosiviikkotunnin lisäämisestä A2-kielen opetukseen 3. vuosiluokalle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että Helsingin perusopetuksen tuntijaossa on resursoitu kielten opetukseen viisi vuosiviikkotuntia yli valtakunnallisen vähimmäismäärän, mitä voidaan pitää vaikuttavuudeltaan erittäin merkittävänä. Näiden vuosiviikkotuntien kustannus vuosittain on 3,87 miljoonaa euroa. A2-kielen opinnot aloittaa vuosittain 50 % ikäluokasta, mikä vastaa noin 125 ryhmää. Yhden vapaaehtoisen A2-kielen vuosiviikkotunnin ryhmäkohtainen hinta on 1800 euroa/vuosi, joten vuosikustannus esitetylle vuosiviikkotunnin lisäykselle on 215 000 euroa.

Helsingissä on aloitettu ensimmäisen vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen opinnot 1. luokalta elokuusta 2018 alkaen. Valinnaisen A2-kielen opinnot alkavat vastaavasti 3. luokalta elokuusta 2020 alkaen yhdellä vuosiviikkotunnilla aikaisemman 4. luokan sijaan. Kielenopetukseen kohdennetut lisäresurssit tukevat strategista tavoitetta kasvat-
taa helsinkiläisten kielitaitoa sekä valtakunnallisesti suomalaisten kielivarantoa, joka on viime vuosien aikana kaventunut. Valtaosa perusopetuksen suorittaneista oppilaista on opiskellut vain englantia ja ruotsia. Näin ollen valinnaisten kielten opetukseen kohdennetut lisäopetustunnit kasvattavat kielivarantoa ja monipuolistavat helsinkiläisten kielitaitoa.

Strategiakauden aikana on perusopetuksen kieliohjelmaan kuuluvien kielten oppimääriin kohdennettu Helsingissä lisäresursseja. Helsingin tuntijaon mukaan A1-, A2 -ja B1-oppimäärien kokonaiskertymä vuosiluokilla 1-9 on valtakunnallista vähimmäistuntimäärää suurempi. Oppimääräkohtainen tuntijakovertailu kuvattuna alla olevassa taulukossa.

Helsingin tuntijako	Valtakunnallinen tuntijako
A1-oppimäärän kokonaiskertymä 20 vuosiviikkotuntia	A1-oppimäärän kokonaiskertymä 18 vuosiviikkotuntia
A2-oppimäärän kokonaiskertymä 13 vuosiviikkotuntia	A2-oppimäärän kokonaiskertymä 12 vuosiviikkotuntia
B1-oppimäärän kokonaiskertymä 8 vuosiviikkotuntia	B1-oppimäärän kokonaiskertymä 6 vuosiviikkotuntia

Perusopetuksen valtakunnallisen opetussuunnitelman tavoitteet on suunniteltu saavutettaviksi valtakunnallisen tuntijaon puitteissa. Helsingissä kielenopetukseen kohdennetut lisäresurssien ansiosta helsinkiläisten oppilaille on mahdollisuus saavuttaa valtakunnallisia tavoitteita vahvempi kielitaito kielten eri oppimäärissä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämääräraharapeisiin.

Esittelijän perustelut

15.09.2020

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä varavaltuutettu Matias Pajulan talousarvioaloitteesta, jossa esitetään lisättävän yksi vuosiviikkotunti A2-kielen opetusta 3. vuosiluokalle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Koistinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 23444
satu.koistinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioesitys_Pajula

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 191

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Ville Jalovaaran talousarvioaloitteesta leikkipuisto Trumpetin uudis- rakennuksen rakentamisesta keväällä 2021

HEL 2020-002457 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi Ville Jalovaaran leikkipuisto Trumpettia koskevasta talousarvioaloitteesta seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan 28.5.2019 tekemän päätöksen mukaisesti kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt uusien osoitteeseen Trumpetinpolku 1 sijoittuvien tilojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Käyttäjiä on osallistettu hankkeen suunnitteluun nopea aikataulu huomioon ottaen.

Helsingin Kannelmässä sijaitseva leikkipuisto Trumpetti suljettiin keväällä 2019 huonon kunnan vuoksi.

Alustavan aikataulun mukaan leikkipuisto Trumpetin tilat valmistuvat syyskuun aikana. Korvaavien tilojen kustannusarvio on 1 000 000 euroa, joka sisältää vanhan rakennuksen purun.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vera Schulman, yksikön päällikkö, puhelin: 310 20777
vera.schulman(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, leikkipuisto Trumpetin uudisrakennus Kannelmäkeen, Jalovaara Ville

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä valtuutettu Ville Jalovaaran ja seitsemän

15.09.2020

muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta, jossa ehdotetaan, että Helsingin vuoden 2021 budjettiin osoitetaan varat Trumpetin uudisrakennuksen rakentamiseksi keväällä 2021. Toivottavaa olisi, että uudisrakennuksen suunnittelu ja rakentaminen voitaisiin aloittaa jo vuoden 2020 aikana.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vera Schulman, yksikön päällikkö, puhelin: 310 20777
vera.schulman(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, leikkipuisto Trumpetin uudisrakennus Kannelmäkeen, Jalovaara Ville

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 192

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Pauliina Saareksen talousarvioaloitteesta määrärahan osoittamisesta moniammatillisen liikkuvan nuorisotyön mallin kokeiluun

HEL 2020-002460 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Pauliina Saareksen talousarvioaloitteesta määrärahan osoittamisesta moniammatillisen liikkuvan nuorisotyön mallin kokeiluun seuraavan lausunnon:

Helsingissä kaupunkilaisen hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikkien toimialojen yhteistyönä. Kaupunkitasoinen hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 sisältää keskeiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) painopisteet sekä niihin liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä edistävää työtä ohjataan ja kehitetään lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman avulla. Suunnitelma on konkreettinen toimintaohjelma, joka sisältää valitut tavoitteet, toimenpiteet, mittarit sekä toimenpiteiden vastuutahot. Toimialat vastaavat toimenpiteiden toteuttamisesta yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Helsingin kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuteen kuuluu useita verkostoja. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on tärkeä toimija etenkin Lasten ja nuorten strategisessa verkostossa (LANU-verkosto) sekä lasten ja nuorten palvelujen integraatioryhmässä. LANU-verkosto johtaa hyvinvointisuunnitelman lapsiin ja nuoriin liittyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista, tarkistaa toimenpiteitä vuosittain sekä nostaa esille mahdollisia kehittämistarpeita lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseen liittyen osana vuosittaista talousarviovalmistelua. Palvelujen integraatioryhmä edistää lasten ja nuorten palvelujen yhteensovittamista sekä varmistaa ilmiölähtöisten palveluketjujen rakentamisen asiakaslähtöisiksi kokonaisuuksiksi.

Nuorisotyötä tehdään yhä enemmän jalkautuen ja perinteisten nuorisotilojen ulkopuolella. Helsingin kaupungin liikkuva ja jalkautuva nuorisotyö tapaa nuoria esimerkiksi kauppakeskuksissa, rautatieasemalla, puistoissa, tapahtumissa ja muissa nuorten suosimissa ajanviettopaikoissa. Nuorisotyötä tehdään myös kouluissa ja oppilaitoksissa. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala vastaa nuorisotyöstä ja nuorten palvelukokonaisuudesta. Yksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä on nuorille suunnatun liikkuvan mielenterveystyön kaltaisten matalan kynnyksen sosiaali- ja terveystalvelujen vahvistaminen.

15.09.2020

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä nuorisopalvelujen, muiden alueellisten toimijoiden sekä koulujen ja oppilaitosten yhteistyötä. Moniammatillinen yhteistyö mahdollistaa nuoren kokonaisvaltaisen tuen haastavissa tilanteissa. Kouluissa ja oppilaitoksissa nuorten tarvitsema tuki toteutetaan monialaisen asiantuntijuuden sekä eri toimijoiden välisen verkostoyhteistyön kautta. Kaupunkitasoisesti lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä edistetään toimialojen ja sidosryhmien yhteistyönä osana HYTE-kokonaisuutta. Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät asiat on lautakunnan mielestä tarkoituksenmukaista käsitellä HYTE-verkostoissa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu talousarvioaloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mari Mulari, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi

Liitteet

1 Varavaltuutettu Pauliina Saareksen talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kasvatus- ja koulutuslautakunnalta on pyydetty lausuntoa 22.9.2020 mennessä varavaltuutettu Pauliina Saareksen ja 14 muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta. Aloitteessa esitetään 450 000 euron määrärahaa moniammatillisen liikkuvan nuorisotyön mallin kehittämiseen ja kokeiluun neljän työparin laajuudella. Aloitteen mukaan liikkuvan nuorisotyön toimintamallin kehittämistä ja kokeilua nuorisotoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä poliisin ennalta estävän toiminnan yhteistyönä on esitetty Helsingin sote integraatioryhmälle (palvelujen integraatioryhmä).

Talousarvioaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalta.

Esittelijä

15.09.2020

Asia/9

---

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mari Mulari, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi

Liitteet

1 Varavaltuutettu Pauliina Saareksen talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 193

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta lukioiden kurssitarjonnan parantamisesta ja ryhmäkokojen pienentämisestä

HEL 2020-003269 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta lukioiden kurssitarjonnan parantamisesta ja ryhmäkokojen pienentämisestä:

Kansallisten lukiokoulutukseen liittyvien uudistusten tavoitteena on vahvistaa lukiokoulutuksen laatua ja oppimistuloksia ja kehittää lukion opetusta niin, että se tukee entistä paremmin opiskelijoiden hyvinvointia, yksilöllisiä tarpeita ja oppimista. Tavoitteena on myös sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle ja nostaa suomalaisten koulutustasoa vuoteen 2030 mennessä siten, että korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus nousee 25–34-vuotiaiden ikäluokassa 50 prosenttiin (nyt 41 prosenttia). Uusi lukiolaki tuli voimaan 1.8.2019 ja lakiuudistuksen myötä Opetushallitus julkaisi marraskuussa 2019 lukiokoulutuksen uudet opetussuunnitelman perusteet. Uusi opetussuunnitelma tulee voimaan 1.8.2021 lukioissa.

Helsingin kaupungin lukioiden 1.8.2021 voimaan tuleva opetussuunnitelma korostaa erityisesti lukiolaisten hyvinvointia muun muassa siten, että lukioiden toimintakulttuurin ja opetuksen on vahvistettava paremmin opiskelijälähtöisyyttä ja opintojen henkilökohtaistamista. Näiden toimien tavoitteena on lisätä opiskelumotivaatiota ja opintojen mielekkyyttä. Uusi opetussuunnitelma tuo lukiokoulutukseen kaikkien oppiaineiden yhteiset laaja-alaisen osaamisen tavoitteet, joita myös arvioidaan sekä oppiainerajat ylittäviä opintojaksoja. Uudessa opetussuunnitelmassa kurssien sijaan opinnot määritellään opintopisteinä, jotka toteutetaan opintojaksoina. Lukiolain mukaisesti opetussuunnitelma määrittää myös henkilökohtaisten opintosuunnitelmien tekemisen jokaisen lukiolaisen kanssa. Korkeakoulu-, kansainvälisyys- sekä työelämäyhteistyö painottuvat entistä enemmän uudessa opetussuunnitelmassa osana oppiaineiden opetusta.

Lukiolain ja uuden opetussuunnitelman vaatimukset tuovat lukiokoulutukseen uusia tavoitteita ja huomattavia muutoksia opettajan työhön ja opetukseen. Oppiainerajat ylittävien opintojaksojen suunnittelu, opettaminen ja arviointi sekä verkkopedagogiikka vaativat opetuksen järjestämistä uudella tavalla. Ohje tiiviimmästä yhteistyöstä lukion ulkopuolelle ja yhteiset laaja-alaisen osaamisen tavoitteet asettavat myös ope-

tukseen tavoitteellisia uudistuksia, joiden toteuttamiseen tarvitaan resursointia ja kokonaiskoordinaatiota lukioissa.

Samalla opintojen henkilökohtaistamisen ja yksilöllisten tavoitteiden huomiointi opetusjärjestelyissä tulevat vaatimaan uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja. Lisäksi lukiolain vaade paremmasta oppimisen tuesta ja ohjauksesta edellyttävät opetushenkilöstöltä uudenlaista osaamista ja aikaa opiskelijoiden henkilökohtaisempaan ohjaamiseen ja kohtamiseen. Tällä hetkellä ryhmäkoot ovat vaihtelevat yleensä 25–35 opiskelijan välillä. Valinnaisten kurssien ryhmäkokokeskiarvo on noin 20–25.

Ylioppilaskirjoitusten painoarvon kasvaessa korkeakoulujen opiskelija-valinnoissa on myös merkittävä asia, joka tulee huomioida opetusjärjestelyissä. Opetussuunnitelman tavoite opintojen henkilökohtaistamisen ja opintojen mielekkyyden tukemisen tavoissa on tärkeää huomioida, että Helsingin kaupungin lukioissa lukiolainen voi valita häntä kiinnostavista oppiaineista ja erityisesti hänen osallistuessaan kyseisen oppiaineen ylioppilaskirjoitukseen lukiokohtaisia valinnaisia opintojaksoja, jotka syventävät hänen osaamistaan ja jotka edesauttavat hänen onnistumistaan ylioppilaskirjoituksissa. Korkeakoulujen valintauudistuksen myötä ylioppilaskirjoitusten arvosanoilla on yhä suurempi merkitys korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Näin ollen lukioissa tulee tarjota valinnaisia opintojaksoja, jotta kansallinen tavoite opiskelijoiden sujuvasta siirtymisestä korkeakouluopintoihin toteutuu.

Vuodesta 2017 alkaen lukiokoulutusta ei ole enää budjetoitu kursseina vaan opiskelijakohtaisena kokonaisbudjettina. Kokonaisbudjetti/opiskelija muodostuu valtionosuudesta ja Helsingin kaupungin omasta rahoituksesta. Suomenkielisen lukiokoulutuksen kokonaisbudjetti/opiskelija vuodelle 2020 on 7 342 euroa. Ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa vastaava luku on 8 077 euroa. Vuodesta 2019 vuoteen 2020 opiskelijakohtainen kokonaisbudjetti on hieman noussut sekä suomen- että ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa.

Vaikka opiskelijaa kohden oleva rahasumma on kasvanut, ovat myös kiinteät kustannukset samalla nousseet, mikä vaikuttaa opetukseen käytettävissä olevaan rahamäärään. Kiinteitä kustannuksia ovat esimerkiksi vuokrat, opiskelijaruokailu ja siivouskustannukset. Suomenkielisessä lukiokoulutuksessa kiinteät kustannukset ovat vuodesta 2019 vuoteen 2020 nousseet 189 euroa/opiskelija ja ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa 17 euroa/opiskelija. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että jotta voidaan turvata lukioiden monipuolinen toiminta ja laaja opintotarjonta, lukiokoulutuksessa on säilytettävä nykyinen vuoden 2020 rahoitustaso ja sen lisäksi katettava vuodelle 2021 odotettavissa olevista toiminnallisista muutoksista aiheutuvat lisäkustannukset.

15.09.2020

Kansallisen lukiouudistuksen tuomat tavoitteet lukiokoulutukselle vaativat Helsingin kaupungin lukioiden rahoituksen tason varmistamista vuoden 2020 tasolle. Valtuustoaloitteessa esitetty lukioiden resurssien lisäys tukee kansallisia tavoitteita edistämällä opiskelijoiden jatko-opintoihin siirtymistä. Sen lisäksi, että rahoitustaso varmistetaan, on huomioitava henkilöstön palkkakustannusten kasvamiseen, vuokratulojen nousemiseen, opiskelijamäärän kasvamiseen ja oppivelvollisuuden laajenemiseen liittyvät kustannukset. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi

Moa Thors, Ruotsinkielisen vapaan sivistystyön ja lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 70077

moa.thors(a)arbis.hel.fi

Riina Ståhlberg, Eryityssuunnittelija, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, lukioiden kurssitarjonnan parantaminen ja ryhmäkojojen pienentäminen, Korkkula Vesa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä valtuutettu Vesa Korkkulan ja kahdeksan muun valtuutetun talousarvioaloitteesta kaupungin lukioiden kurssitarjonnan parantamisesta ja ryhmäkojojen pienentämisestä.

Aloitteessa esitetään, että talousarvioon varataan 3 100 000 euron lisämääräraha, jolla saadaan noin 1000 kurssin verran lisäystä kaupungin lukioiden kurssitarjontaan ja parannetaan siten opiskelijoiden edellytyksiä hakeutua jatko-opintoihin. Aloitteessa esitetään myös, että lisäresurssit kurssien järjestämiseen tulee kohdentaa suhteessa kunkin lukion opiskelijamäärään.

15.09.2020

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi

Moa Thors, Ruotsinkielisen vapaan sivistystyön ja lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin:
310 70077

moa.thors(a)arbis.hel.fi

Riina Ståhlberg, Erityissuunnittelija, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, lukioiden kurssitarjonnan parantaminen ja ryhmäko-
kojen pienentäminen, Korkkula Vesa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 194

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteeseen oppimisen ja koulunkäynnin tuen resurssien ja pd-rahaman lisäämiseksi

HEL 2020-003271 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Vesa Korkkulan talousarvioaloitteeseen oppimisen ja koulunkäynnin tuen resurssien ja pd-rahaman lisäämiseksi:

Lukuvuonna 2019-2020 Helsingin kaupungin ylläpitämissä suomenkielissä peruskouluissa on ollut 40 500 oppilasta ja ruotsinkielisissä peruskouluissa 3 800 oppilasta. Tehostettua tukea sekä suomen- että ruotsinkielisessä perusopetuksessa on saanut 9,5 % oppilaista. Erityistä tukea saavia oppilaita on ollut suomenkielisessä perusopetuksessa 13,1 % ja ruotsinkielisessä 7,9 %.

Vuoden 2020 talousarvioehdotuksessa on kohdennettu myönteisen erityiskohtelun rahaa 35 suomenkielisen ja seitsemälle ruotsinkielisen perusopetuksen koululle. Lisämäärärahaan on tehty tänä vuonna 0,45 miljoonan euron korotus. Tämä koulukohtainen lisämääräraha on jaettu kaikkien perusopetuksen koulujen yleisen ja tehostetun tuen oppilaiden määrän perusteella. Suurin osa rahasta käytetään opettajien ja avustajien palkkaamiseen. Lisäksi rahalla on palkattu oppilashuoltohenkilöstöä.

Kaupunginhallitus on lisäksi myöntänyt vuodelle 2020 esi- ja perusopetukseen 1,1 miljoonaa euroa erillistä lisämäärärahaa erityistä tukea tarvitsevien tukemiseen. Erillismääräraha on kohdennettu yleisen ja tehostetun vahvistamiseen lisäämällä laaja-alaisten erityisopettajien resurssia kaikille niille kouluille, joille ei ole myönnetty yli 50 000 euron myönteisen erityiskohtelun lisämäärärahaa. Tämän lisäksi koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen on myönnetty 0,5 miljoonan euron lisämääräraha.

Perusopetuslain uudistuttua vuonna 2011 lakiin tuli lähikouluperiaate ja tuen kolmiportaisuus. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki jaotellaan yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Perusopetuslain mukaan erityisopetus järjestetään oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa. Opetussuunnitelman 2016 mukaan Helsingin peruskoulut edistävät toiminnassaan tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opetus- ja kasvatus-

15.09.2020

työssä noudatetaan inklusion periaatetta: koulun toiminta on esteetöntä ja se mahdollistaa kaikkien oppilaiden hyvän oppimisen.

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen opetuksen ohella oppilaanohjausta ja riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea koko perusopetuksen ajan. Tukea on annettava heti, kun tuen tarve ilmenee. Oppilas saattaa tarvita oppimisessa ja koulunkäynnissä tukea tilapäisesti tai pitempiaikaisesti. Tukimuotoja voidaan käyttää kaikilla tuen tasoilla joko yksittäin tai samanaikaisesti toisiaan täydentävinä. Tuen tarve voi vaihdella vähäisestä vahvempaan tai oppilas voi tarvita monenlaista tukea yhtä aikaa. Yhteisopettajuudella, samanaikaisopetuksella ja erilaisilla joustavilla opetusjärjestelyillä voidaan tehostaa olemassa olevien resurssien käyttöä. Hyvä perusopetus ja oppimisen tuki tasoittavat oppimisen eroja ottamalla huomioon sekä tukea tarvitsevien että hyvin edistyvien tarpeet.

Kaupunginhallitus on 19.3.2018 tekemällään päätöksellään kohdistanut erillismäärärahan, inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämiseen sekä erityisopetuksen kehittämiseen. Hanke on yksi lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahankkeen 2017–2021 Mukana-ohjelman toimenpiteistä. Toimenpiteen lähtökohdina on ollut etsiä systeemisiä ratkaisuja toiminnan eri tasoilla. Tavoitteena on ollut kehittää perusopetuksessa inklusiivisen koulun toimintarakenteita siten, että mahdollisimman moni oppilas voi opiskella lähikoulussaan ja saada siellä tarvitsemansa tuen.

Lisäksi myös valtio on myöntänyt vuosittain erityisavustusta koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen. Avustuksen käyttötarkoitus on erityisopetuksen laadun parantaminen, siihen liittyvä avustajien palkkaaminen, opetusryhmien joustava muodostaminen sekä alueellisen eriarvoistumisen täydentäminen. Avustuksella edistetään mahdollisuuksia palkata opettajia ja avustajia ensisijaisesti sellaisten esi- ja perusopetuksen opetusryhmien joustavaksi muodostamiseksi, joissa tehostetun tuen tai erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden opetus järjestetään osittain tai kokonaan yleisopetuksessa. Lukuvuodeksi 2020-2021 valtio on lisäksi myöntänyt erityisavustusta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen tasaamiseksi. Avustus kohdennetaan oppimisen ja ohjauksen tukemiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä oppimisen tuen ja eriarvoisuuden vähentämiseen kohdistettua resursointia. Resurssien kohdentamisessa tuli erityisesti huomioida ennaltaehkäisevä ja varhainen tuki sekä lähikouluperiaatteen vahvistaminen.

15.09.2020

Vuoden 2021 talousarvioehdotuksessa ei ole huomioitu 10 miljoonan euron määrärahaa oppimisen tuen ja myönteisen erityiskohtelun parantamiseksi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Vesa Korkkulan talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 22.9.2020 mennessä valtuutettu Vesa Korkkulan ja 11 muun allekirjoittamaan talousarvioaloitteeseen. Aloitteessa esitetään, että oppimisen ja koulunkäynnin yleisen, tehostetun ja erityisen tuen resurssien ja koulujen positiivisen erityiskohtelun parantamiseksi varataan ensi vuoden talousarvioon 10 miljoonan euron suuruinen määräraha.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Vesa Korkkulan talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 195

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta ammatillisen koulutuksen resurssien parantamiseksi

HEL 2020-003273 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta ammatillisen koulutuksen resurssien parantamiseksi seuraavan lausunnon:

Ammatillista koulutusta uudistettaessa ammatillisen koulutuksen rahoitus, ohjaus, toimintaprosessit ja tutkintojärjestelmä uudistuivat. Koulutuksen keskiössä ovat osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys. Opiskelijoiden yksilöllisiä opintopolkuja vahvistetaan ja joustavoitetaan sekä lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja monipuolistetaan oppimisympäristöjä. Stadin ammatti- ja aikuisopisto järjestää ammatillista tutkintokoulutusta koulutusopimuksena ja oppisopimuksena, ammatillista lyhyt- ja täydennyskoulutusta sekä nivelvaiheen koulutuksia. Stadin ammatti- ja aikuisopiston järjestämisluvan mukainen vähimmäismäärä on 8 947 opiskelijavuotta, minkä lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt vuosittain n. 1000 opiskelijavuoden harkinnanvaraisen lisäyksen järjestämislupaun. Oppilaitoksessa käynnistettiin vuonna 2018 oppilaitoksen toimintakulttuurin laaja-alainen uudistaminen sekä osaamisperusteisen ja entistä asiakaslähtöisemmän pedagogisen toimintamallin käyttöönotto.

Jokainen opiskelija etenee opinnoissaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) mukaisesti, eikä opinnot ole sidottu opiskelijaryhmän etenemiseen. Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitaan osaamisen hankkimisen aikataulusta ja tavoista sekä opiskelijan tarvitsemasta ohjauksesta, tuesta ja urasuunnitelmasta. Koulutuksen tarkoitus on, että opiskelija hankkii vain puuttuvaa osaamista ja hänellä jo olemassa oleva osaaminen tunnustetaan osaksi opintoja. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa opiskelijat voivat edetä omien tavoitteidensa ja valmiuksiensa mukaan ja he saavat opintoihinsa yksilöllistä valmennusta ja tukea. Jokaista opiskelijaa autetaan tunnistamaan omat vahvuutensa ja käyttämään niitä hyväkseen.

Yhteisöllisyyttä korostavaa toimintatapaa toteutetaan Stadin ammatti- ja aikuisopistossa siten, että kaikilla kampuksilla on muodostettu 150–200 opiskelijan oppimisyhteisöt. Jokaista oppimisyhteisöä ohjaamassa on pedagoginen tiimi, johon kuuluu opettaja, opinto-ohjaaja ja mahdollisia muita opetuksen tukihenkilöitä. Tiimin jäsenet vastaavat yhdessä

oppimisyhteisön opiskelijoiden opetuksesta ja ohjaamisesta itseohjautuvuutta tukevalla pedagogisella otteella. Opettajatiimi ohjaa ja tukee opiskelijoiden oppimista erilaisissa oppimisympäristöissä ja työpaikoilla, kehittää pedagogisia menetelmiä ja ratkaisuja opiskelijoiden ohjauksessa sekä kehittää yhteisöllisyyttä tukevia toimintamalleja.

Ohjauksen rooli on korostunut ammatillisessa koulutuksessa. Opiskelijaa ohjaavat kaikki ammattiryhmät. Opintojen henkilökohtaistaminen, opiskelijoiden moninaisuus, jatkuva hakeutuminen ja urasuunnittelun korostuminen ovat lisänneet osaavan ja ammattitaitoisen ohjaushenkilöstön tarvetta. Lisäksi suunnitteilla oleva oppivelvollisuuden laajentaminen ja työllisyydenhoidon kuntakokeilu lisäävät jatkossa ohjauksen tarvetta ja ohjaukseen liittyviä työtehtäviä.

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa toteutetaan valtakunnallista koulutustakuuta sekä oppijoiden ohjausta monialaisissa kaupungin palveluissa. Kohderyhmänä ovat erityisesti koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevat nuoret, pitkäaikaistyöttömät sekä maahanmuuttajat. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on laaja koulutus- ja palvelutarjonta ja sen myötä asiakaskunta on moninainen ikänsä, taustansa sekä kielensä ja kulttuurinsa suhteen. Ammatillisissa tutkinnoissa on jatkuvasti kasvanut niiden opiskelijoiden osuus, jotka tarvitsevat jatkuvaa ja pitkäkestoista tukea koko opintojensa ajan. Tuen tarve, opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen järjestäminen ja erityisen tuen sisällön suunnittelu runsaasti tukea tarvitseville opiskelijoille on tärkeää huomioida opetuksen ja ohjauksen resursoinnissa.

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on runsaasti opiskelijoita, joiden kielelliset valmiudet, varsinkin opintojen alussa, ovat heikot. Oppilaitoksessa opiskelevien vieraskielisten sekä runsaasti tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrä kokonaisopiskelijamääriin suhteutettuna on huomattava. Opetuksen ja ohjauksen tarpeita on vaikea ennakoida heti opintojen alussa, ja tarpeet ilmenevät eri opiskelijoilla opintojen eri vaiheissa. Oikea-aikaisella ohjauksella ja tuella pystytään sujuvoittamaan opintojen etenemistä ja ennaltaehkäisemään opintojen keskeyttämistä. Ohjauksen ja tuen tehostaminen opiskelijoiden oppimiseen liittyvien vaikeuksien varhaisemmaksi todentamiseksi on tärkeää.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto on aktiivisesti vastannut opiskelijoiden ja työelämän tarpeista nouseviin haasteisiin. Hanketoiminnan ja muun kehittämistyön kautta on luotu erilaisia vaihtoehtoja ja koulutuspolkuja jo ennen tutkintokoulutukseen hakeutumista. Asiakkaan on mahdollista tutustua ammattialoihin, vahvistaa opiskelutaitoja ja -valmiuksia sekä saada ohjausta ammatinvalintaan ja kartoitus oppimisen tuen tarpeeseen. Lisäksi kehitetään mahdollisuuksia suorittaa tutkinnon osasta vain työllistymiseen tarvittava osaaminen. Keskeyttämisen alla olevil-

le opiskelijoille on luotu monipuolisia palveluja tukemaan opintojen jatkumista.

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on tarjolla Helsingin kaupungin rahoittamana helsinkiläisille alle 29-vuotiaille nuorille avoimet opinnot. Avoimina opintoina tarjotaan ammatillisia koulutuskokonaisuuksia mm. asiakaspalvelusta, yksilöllisiä suomi toisena kielenä -opintoja sekä työelämässä tarvittavia lupakortteja. Osana avoimia opintoja toimivan Treenaamon tavoitteena on löytää soveltuva koulutus sekä sen suorittamistapa ja paikka. Kolmen viikon välein aloittava Treenijakso toimii vauhdinottona tutkintokoulutukseen, tukee opintojen jatkamista haastavissa elämäntilanteissa tai auttaa oman suunnan löytämisessä.

Ammatilliseen koulutukseen on nykyisin mahdollista hakeutua ympäri vuoden. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on kehitetty kaupungin omalla rahoituksella säännöllisten jatkuvan haun päivien konseptia. Jatkuvan haun päiviä järjestetään keskimäärin kerran kuukaudessa. Oppilaitoksen haku- ja ohjauspäivissä hakija kohdataan henkilökohtaisesti, kartoitetaan hakijan toiveita, tavoitteita ja opiskeluedellytyksiä. Hakeutumisprosessia kehitetään valtakunnallisessa Vetovoimaverkostohankkeessa, jossa Stadin ammatti- ja aikuisopisto on mukana. Hankkeessa kehitetään valtakunnallisia erityisen ja vaativan erityisen tuen hakijapalveluita. Lisäksi Stadin ammatti- ja aikuisopisto kehittää erityisesti monikielisten hakijoiden ohjausta hakeutumisvaiheessa.

Korona-pandemian myötä työttömyys on noussut Helsingissä. Pandemia on vaikuttanut tiettyjen alojen työllisyyteen, ja näille aloille valmistuvien opiskelijoiden voi olla haastavaa työllistyä. On myös työttömiä, joilla on vain peruskoulutusta. Stadin ammatti- ja aikuisopiston koulutustarjonta vastaa ammatillisen koulutuksen tarpeeseen ja pandemian myötä muuttuneeseen tilanteeseen. Muuttuneessa tilanteessa tutkintokoulutusta pienemmät työelämälähtöiset osaamiskokonaisuudet tarjoavat mahdollisuuden hankkia lisäosaamista työllistymisen tukemiseksi. Lisäksi osaamiskokonaisuuksien opiskelu palvelee hakeutumisväylänä tutkintoon tai uudelleen kouluttautumisessa työvoimapula-aloille.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa talousarvioaloitteessa esitetyt asiat tärkeiksi ja Stadin ammatti- ja aikuisopistossa tehdään toimenpiteitä ja kehitetään palveluita opiskelijoiden ohjaamiseksi ja tukemiseksi opinnoissa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tuija Artama, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 21418
tuija.artama(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, ammatillisen koulutuksen resurssien parantaminen,
Vesa Korkkula

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kasvatus- ja koulutuslautakunnalta on pyydetty lausuntoa 22.9.2020 mennessä kaupunginhallitukselle valtuutettu Vesa Korkkulan ja kahdeksan muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta ammatillisen koulutuksen resurssien parantamiseksi. Aloitteessa esitetään 2 000 000 euron lisämäärärahaa, jotta voidaan parantaa opinto-ohjauksen resursointia, pitää ryhmäkoot kohtuullisina, lisätä yksilöllistä tukea sekä erityisopetusta ja auttaa kielen oppimisen vaikeuksista kärsiviä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tuija Artama, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 21418
tuija.artama(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, ammatillisen koulutuksen resurssien parantaminen,
Vesa Korkkula

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 196

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta lukioiden opinto-ohjauksen resursoinnin parantamiseksi

HEL 2020-003276 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta lukioiden opinto-ohjauksen resursoinnin parantamiseksi seuraavan lausunnon:

Uusi lukiolaki tuli voimaan 1.8.2019 ja lakiuudistuksen myötä Opetushallitus julkaisi marraskuussa 2019 lukiokoulutuksen uudet opetussuunnitelman perusteet. Uusi opetussuunnitelma tulee voimaan 1.8.2021 lukioissa.

Lukiouudistuksen tavoitteena on vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä kehittää lukion opetusta niin, että se tukee entistä paremmin opiskelijoiden hyvinvointia, yksilöllisiä tarpeita ja oppimista. Tavoitteena on myös sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkeasteelle ja nostaa suomalaisten koulutustasoa vuoteen 2030 mennessä siten, että korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus nousee 25–34-vuotiaiden ikäluokassa 50 prosenttiin (nyt 41 prosenttia).

Lukiolain (714/2018) 25 §:n mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ja jatko-opintoihin hakemiseen liittyvää ohjausta. Lisäksi lukiolain mukaisesti opetussuunnitelma määrittää myös henkilökohtaisten opintosuunnitelmien tekemisen jokaisen lukiolaisen kanssa opetushenkilöstön tuella. Opetushenkilöstöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä opinto-ohjaajien lisäksi erityisopettajia ja ryhmänohjaajia. Opintosuunnitelmaan kuuluu (i) opiskelusuunnitelma, (ii) ylioppilastutkintosuunnitelma sekä (iii) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Korkeakoulujen opiskelijavalinnat ovat uudistuneet siten, että suurempi osa opiskelijoista valitaan todistusvalinnalla. Kun korkeakouluihin haudutaan pääasiallisesti todistusten avulla, nousevat sekä ylioppilaskirjoituksissa suoritettut aineet että niissä menestyminen aikaisempaa merkittävämpään asemaan. Opiskelijoilta vaaditaan yhä enemmän suunnitelmallisuutta heti opintojen alusta alkaen ja he tarvitsevat ohjausta valintojensa tueksi. Samalla lukiolaki ja uusi opetussuunnitelma määrittävät jokaiselle lukiolaiselle mahdollisuuden kurkistaa korkeakouluopintoihin jo lukioaikana. Tämä tarkoittaa merkittävää yhteistyön lisääntymistä korkeakoulujen kanssa. Uusi opetussuunnitelma ohjaa

myös aineenopettajaa yhteistyöhön korkeakoulujen ja työelämän kanssa: Aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetuksensa kokonaisuuksia, jotka sitovat aineen jatko-opintoihin ja työelämään (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 s. 27). Opinto-ohjaajien asiantuntijuus korostuu opiskelijan jatko-opinto- ja urasuunnitelmien ohjaamisessa. Uusi lukiolaki määrää myös opiskelijan oikeudesta jatko-ohjaukseen valmistumisen jälkeen. Nämä vaatimuksen lisäävät ohjauksen asiantuntijuuden tarvetta lukioyhteisössä ja vaatii opinto-ohjaajilta myös konsultatiivista roolia työyhteisön osaamisen kehittymisessä ja lukion ohjauksen koordinoinnissa.

Lukiolaki ja uusi opetussuunnitelma korostavat yksilöllisiä ja joustavia opintopolkuja ja niiden edellyttämää ohjausta ja oppimisen tukea. Uusi opetussuunnitelmaa vahvistaa aineenopettajan roolia oppimaan oppimisen taitojen opetuksessa ja ohjauksessa. Samalla opintojen henkilökohtaistamisen ja yksilöllisten tavoitteiden huomiointi opetusjärjestelyissä tulevat vaatimaan uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja. Lisäksi oppimisen tuki ja ohjaus edellyttävät opetushenkilöstöltä uudenlaista osaamista ja aikaa opiskelijoiden henkilökohtaiseen ohjaamiseen ja kohtaamiseen.

Lukiolaki ja uusi opetussuunnitelma nostavat osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen myös lukiokoulutukseen. Ohjauksen avulla tunnustetaan muualla hankittua osaamista ja opiskelijan opiskelusuunnitelmaa rakennetaan tämä osaaminen huomioiden.

Helsingin kaupungin tavoitteen mukaisesti syrjäytymisen ehkäisyssä on tärkeää kohdentaa toimenpiteet oikea-aikaisesti. Lukiokoulutuksessa tämä tarkoittaa erityisesti opiskelijan ohjausta ja oppimisen tukea opintojen siirtymävaiheissa, mikä vahvistaa opintoihin sitoutumista.

Helsingin kaupungin lukioissa ohjaustarpeet ovat hyvin erilaisia: Vieraskielisiä opiskelijoita Helsingin kaupungin lukioissa on noin 16 % (nuorten lukiokoulutus, suomenkieliset lukiot 01/2020). Vieraskielisten opiskelijoiden määrä vaihtelee lukioittain 1–36 %. Vieraskielisten opiskelijoiden joukossa on paljon sellaisia opiskelijoita, jotka tarvitsevat laajempaa tukea ja ohjausta opintoihin sitoutumiseen ja niiden sujuvoittamiseen. Valtakunnallinen erityistehtävä on Helsingin kaupungin lukioista kahdeksalla lukiolla.

Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa 20.1.2020 opiskeli 8 674 opiskelijaa, joista 7 399 suomen- ja 1 275 ruotsinkielisissä lukioissa. Opiskelijamäärän on ennustettu kasvavan 20.1.2021 mennessä 262 opiskelijalla (yhteensä 8 936 opiskelijaa, suomenkieliset lukiot 7 664 ja ruot-

sinkieliset lukiot 1 272). Toukokuussa 2020 Helsingin kaupungin suomen- ja ruotsinkielisissä lukioissa työskenteli 30 vakinaista ja 6 määräaikaista opinto-ohjaajaa. Käytännössä opiskelijamäärä yhtä opinto-ohjaajaa kohden vaihtelee jonkin verran eri lukioissa, mutta laskennallisesti yhtä opinto-ohjaajaa kohden on keskimäärin 241 opiskelijaa. Lisäksi opinto-ohjauksen tunteja on voitu lukiokohtaisesti antaa lukion muille opettajille. Nämä opettajat voivat olla vakinaisessa tai määräaikaisessa palvelussuhteessa ja heidän tehtäviinsä kuuluu opinto-ohjausta muun aineenopetuksen ohella. Tällöin heidän opinto-ohjauksen viikkotuntimäärä voi vaihdella 1–15 tunnin välillä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että ohjauksen merkitys korostuu kansallisten lukiokoulutukseen liittyvien uudistusten myötä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä sitä, että lukiolaiset saavat yksilöllistä, monipuolista ja riittävää ohjausta opintojensa suunnittelun ja sujumisen sekä tulevaisuuden suunnitelmiensa tueksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi

Moa Thors, Ruotsinkielisen vapaan sivistystyön ja lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 70077

moa.thors(a)arbiso.hel.fi

Riina Ståhlberg, Erytyissuunnittelija, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, lukioiden opinto-ohjauksen resursoinnin parantaminen, Korkkula Vesa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä valtuutettu Vesa Korkkulan ja neljän muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta lukioiden opinto-ohjauksen re-

15.09.2020

sursoinnin parantamiseksi. Aloitteessa esitetään uusien kaupungin lukioiden opinto-ohjaajien palkkaamiseen varattavaksi tulevaan talousarvioon 870 000 € lisämäärärahaa. Tällä summalla voidaan maksaa 12 opinto-ohjaajan vuoden palkka.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi

Moa Thors, Ruotsinkielisen vapaan sivistystyön ja lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin:
310 70077

moa.thors(a)arbis.hel.fi

Riina Ståhlberg, Erityissuunnittelija, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, lukioiden opinto-ohjauksen resursoinnin parantaminen, Korkkula Vesa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 197

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Ville Jalovaaran talousarvioaloitteesta Puistopolun peruskoulun Pohjavedenkadun toimipisteen pihan määrärahasta

HEL 2020-003278 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Ville Jalovaaran talousarvioaloitteesta Puistopolun peruskoulun Pohjavedenkadun toimipisteen pihan määrärahasta seuraavan lausunnon:

Vuosaarella sijaitseva Puistopolun peruskoulun Pohjavedenkadun toimipisteen laajennus ja muutoshanke valmistuu keväällä 2021 jolloin pihalla olevista väliaikaisista lisätiloista voidaan luopua. Henkilökuntaa ja oppilaita on osallistettu hankkeen suunnitteluun. Samassa rakennuksessa toimii päiväkotit Mustakivi, jonka tilat ja piha eivät sisälly tähän rakennushankkeeseen.

Kaupunginhallitus hyväksyi 25.2.2019 hankesuunnitelman siten, rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 7,1 miljoonaa euroa. Kaupunginhallituksen hyväksymä enimmäishinta ei mahdollista pihan toiminnallisia muutostarpeita.

Pohjavedenkadun toimipisteen alapiha on kauttaaltaan hiekkapäälysteinen ja se rajoittuu hiekkapäälysteiseen urheilukenttään. Yläpiha on asfaltoitu ja sitä käytetään osittain saattoliikenteen pysähtymispaikkana samoin kuin ajoittain koulupäivän aikaisessa pysäköinnissä ja tarvittaessa lumen keräyspaikkana. Kaupunkiympäristön toimialan mukaan pihalla ei ole teknistä kunnostustarvetta.

Puistopolun peruskoulun Pohjavedenkadun toimipisteen pihan kunnostamisen toteutusmahdollisuuksien selvittämien kuuluu kaupunkiympäristön toimialalle. Kunnostushanke ei sisälly ensi vuoden talonrakentamishjelmaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että vuoden 2022 talousarvioesityksessä varaudutaan Puistopolun koulun yläpuiston toimipisteen pihan parantamiseen. Pihan kunnostaminen parantaisi koulun oppimisympäristöä ja lisäisi alueen liikuntamahdollisuuksia, viihtyisyyttä ja yhteisöllisyyttä. Lautakunta muistuttaa, että henkilökuntaa ja oppilaita tulee osallistaa pihan toteutukseen.

Esittelijä

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

15.09.2020

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vera Schulman, yksikön päällikkö, puhelin: 310 20777
vera.schulman(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, Puistopolun peruskoulun Pohjavedenkadun toimipiste-
teen pihan kunnostaminen, Jalovaara Ville

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 22.9.2020 mennessä valtuutettu Ville Jalovaaran ja yhden muun allekirjoittamaan talousarvioaloitteeseen. Aloitteessa esitetään, että Helsingin vuoden 2021 budjettiin osoitetaan varat Vuosaaren Puistopolun peruskoulun Pohjavedenkadun toimipisteen pihan kunnostamiseksi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vera Schulman, yksikön päällikkö, puhelin: 310 20777
vera.schulman(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, Puistopolun peruskoulun Pohjavedenkadun toimipiste-
teen pihan kunnostaminen, Jalovaara Ville

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 198

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Ted Apterin talousarvioaloitteesta palvelusetelimallin käyttöönotosta

HEL 2020-003283 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Ted Apterin talousarvioaloitteesta palvelusetelimallin käyttöönotosta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunkistrategia korostaa eriarvoistumisen vähentämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen tähtäviä toimia. Eriarvoistumista vähentävänä pidetään laadukasta opetusta ja varhaiskasvatusta, mistä syystä Helsinki tavoittelee varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamista. Helsinki pyrkii mahdollistamaan myös kaupunginosien tasavertaisuuden ja hyvinvoinnin sekä lähipalveluperiaatteen toteutumista.

Yksityisen hoidon tuen kehittämistä koskeva selvitys on merkitty tiedoksi lautakunnassa 14.4.2020 § 78. Helsingin kaupunkistrategian mukaisten päämäärien edistämiseksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on aloitettu palvelusetelijärjestelmän valmistelu. Valmistelun keskeisiä periaatteita ovat taloudellisen ja alueellisen yhdenvertaisuuden vahvistaminen sekä perheiden valinnanmahdollisuuksien lisääntyminen. Helsingissä on tarve vastata erilaisiin varhaiskasvatustarpeisiin sekä pyrkiä turvaamaan Helsingin yksityisen varhaiskasvatuksen erityispiirteitä. Muun muassa näihin seikkoihin on viitattu myös aloitteessa perusteluna esitykselle palvelusetelimallin käyttöönottamisesta talousarvion yhteydessä.

Mahdollisen palvelusetelijärjestelmän käyttöönoton aikatauluun vaikuttavat sääntökirjan valmisteluun kuluva aika, IT-järjestelmien rakentamiseen kuluva aika sekä palvelusetelituottajien hyväksymiseen varattava aika ja perheille palvelusetelin hakemiseen varattava aika. Aloitteen toteuttaminen esitetyin tavoin siten, että palvelusetelimalli otettaisiin käyttöön talousarvion yhteydessä, ei ole siten mahdollista. Lautakunta toteaa myös, että vaikka palvelusetelijärjestelmän käyttöönottamisesta tehtäisiin päätös talousarvion yhteydessä, ei palvelusetelijärjestelmän käyttöönottoaminen vuoden 2021 aikana ole mahdollista edellä kerrotuista aikatauluun liittyvistä syistä johtuen.

Palvelusetelijärjestelmän käyttöönottamisesta aloitteessa esitetyin tavoin aiheutuisi vuosittaisia lisäkustannuksia verrattuna nyt käytössä olevaan yksityisen hoidon tuen malliin. Lisäkustannusten määrä riippuu

valitusta setelin arvosta, perheiden tuloista ja siitä, kuinka moni siirtyisi käyttämään palveluseteliä. Nykyisellä yksityisen hoidon tuen asiakasprofiililla ja oletuksella, että kaikki siirtyisivät käyttämään palveluseteliä, lisäkustannukset vuodessa olisivat noin 5,2–6,1 miljoonaa euroa riippuen valitusta setelin arvosta. Asiakasprofiilin muutos lisäisi kustannuksia. Lisäksi palvelusetelijärjestelmän käyttöönotto edellyttää resursointia IT-järjestelmään sekä henkilöstöresurssia palvelusetelijärjestelmän ylläpitoon, mistä arvioidaan aiheutuvan kustannuksia noin 460 000 euroa vuodessa. Lisäksi palvelusetelijärjestelmän käyttöönottoa edeltävien, järjestelmään liittyvien kertaluonteisten kustannusten määrän arvioidaan olevan noin 150 000 euroa.

Mikäli palvelusetelin valmistelua jatkettaisiin siten, että palveluseteli otettaisiin käyttöön tammikuussa 2022, tulisi vuoden 2021 talousarvioon varata palvelusetelijärjestelmän käyttöönottoa edeltäviin kertaluonteisiin kustannuksiin 150 000 euroa sekä lisäksi käyttöönottoa valmistelevan henkilöstön kustannuksiin 140 000 euroa eli yhteensä 290 000 euroa. Palvelusetelin käyttöönottamisen edellyttäisi myös lautakunnan päätöstä. Lautakunta ei kannata palvelusetelin käyttöönottamista.

Palvelusetelijärjestelmän käyttöönottoa edeltäviä tai sen käyttöönotosta aiheutuvia kustannuksia ei ole huomioitu vuoden 2021 talousarvioehdotuksessa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Emma Kari: Kappaleen kuusi (6) loppuun lisätään: Lautakunta ei kannata palvelusetelin käyttöönottamista. Lisäksi poistetaan lause: "Palvelusetelijärjestelmän käyttöönoton valmistelu kohdistuu tällä hetkellä palvelusetelijärjestelmän keskeisiin periaatteisiin.

Kannattaja: Petra Malin

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Kappaleen kuusi (6) loppuun: Lautakunta ei kannata palvelusetelin käyttöönottamista. Lisäksi poistetaan lause: "Palvelusetelijärjestelmän käyttöönoton valmistelu kohdistuu tällä hetkellä palvelusetelijärjestelmän keskeisiin periaatteisiin.

Jaa-äännet: 6

Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Dani Niskanen, Matias Pajula, Pia Pakarinen, Laura Vanamo

Ei-äänet: 7

Fatim Diarra, Abdirahim Husu Hussein, Maria Nyroos, Emma Kari, Vesa Korkkula, Petra Malin, Hannu Oskala

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Äänestyksessä kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Emma Karin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 7-6.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi
Anne Mäkiprosi, controller, puhelin: 310 20022
anne.makiprosi(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, palvelusetelimalli käyttöön varhaiskasvatuksessa, Apter Ted

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle Ted Apterin talousarvioaloitteesta palvelusetelimallin käyttöönotosta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunkistrategia korostaa eriarvoistumisen vähentämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen tähtäviä toimia. Eriarvoistumista vähentävänä pidetään laadukasta opetusta ja varhaiskasvatusta, mistä syystä Helsinki tavoittelee varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamista. Helsinki pyrkii mahdollistamaan myös kaupunginosien tasavertaisuuden ja hyvinvoinnin sekä lähipalveluperiaatteen toteutumista.

Yksityisen hoidon tuen kehittämistä koskeva selvitys on merkitty tiedoksi lautakunnassa 14.4.2020 § 78. Helsingin kaupunkistrategian mukaisten päämäärien edistämiseksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on aloitettu palvelusetelijärjestelmän valmistelu. Valmistelun kes-

keisiä periaatteita ovat taloudellisen ja alueellisen yhdenvertaisuuden vahvistaminen sekä perheiden valinnanmahdollisuuksien lisääntyminen. Helsingissä on tarve vastata erilaisiin varhaiskasvatustarpeisiin sekä pyrkiä turvaamaan Helsingin yksityisen varhaiskasvatuksen erityispiirteitä. Muun muassa näihin seikkoihin on viitattu myös aloitteessa perusteluna esitykselle palvelusetelimallin käyttöönottamisesta talousarvion yhteydessä.

Palvelusetelijärjestelmän käyttöönoton valmistelu kohdistuu tällä hetkellä palvelusetelijärjestelmän keskeisiin periaatteisiin. Mahdollisen palvelusetelijärjestelmän käyttöönoton aikatauluun vaikuttavat sääntökirjan valmisteluun kuluva aika, IT-järjestelmien rakentamiseen kuluva aika sekä palvelusetelituottajien hyväksymiseen varattava aika ja perheille palvelusetelin hakemiseen varattava aika. Aloitteen toteuttaminen esitetyin tavoin siten, että palvelusetelimalli otettaisiin käyttöön talousarvion yhteydessä, ei ole siten mahdollista. Lautakunta toteaa myös, että vaikka palvelusetelijärjestelmän käyttöönottamisesta tehtäisiin päätös talousarvion yhteydessä, ei palvelusetelijärjestelmän käyttöönottoaminen vuoden 2021 aikana ole mahdollista edellä kerrotuista aikatauluun liittyvistä syistä johtuen.

Palvelusetelijärjestelmän käyttöönottamisesta aloitteessa esitetyin tavoin aiheutuisi vuosittaisia lisäkustannuksia verrattuna nyt käytössä olevaan yksityisen hoidon tuen malliin. Lisäkustannusten määrä riippuu valitusta setelin arvosta, perheiden tuloista ja siitä, kuinka moni siirtyisi käyttämään palveluseteliä. Nykyisellä yksityisen hoidon tuen asiakasprofiililla ja oletuksella, että kaikki siirtyisivät käyttämään palveluseteliä, lisäkustannukset vuodessa olisivat noin 5,2–6,1 miljoonaa euroa riippuen valitusta setelin arvosta. Asiakasprofiilin muutos lisäisi kustannuksia. Lisäksi palvelusetelijärjestelmän käyttöönotto edellyttää resursointia IT-järjestelmään sekä henkilöstöresurssia palvelusetelijärjestelmän ylläpitoon, mistä arvioidaan aiheutuvan kustannuksia noin 460 000 euroa vuodessa. Lisäksi palvelusetelijärjestelmän käyttöönottoa edeltävien, järjestelmään liittyvien kertaluonteisten kustannusten määrän arvioidaan olevan noin 150 000 euroa.

Mikäli palvelusetelin valmistelua jatkettaisiin siten, että palveluseteli otettaisiin käyttöön tammikuussa 2022, tulisi vuoden 2021 talousarvioon varata palvelusetelijärjestelmän käyttöönottoa edeltäviin kertaluonteisiin kustannuksiin 150 000 euroa sekä lisäksi käyttöönottoa valmistelevalle henkilöstölle kustannuksiin 140 000 euroa eli yhteensä 290 000 euroa. Palvelusetelin käyttöönottoaminen edellyttäisi myös lautakunnan päätöstä.

Palvelusetelijärjestelmän käyttöönottoa edeltäviä tai sen käyttöönotosta aiheutuvia kustannuksia ei ole huomioitu vuoden 2021 talousarvioehdotuksessa.

Tiivistelmä

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 22.9.2020 mennessä lausuntoa Ted Apterin talousarvioaloitteesta palvelusetelijärjestelmän käyttöönotosta varhaiskasvatuksessa. Aloitteessa esitetään, että varhaiskasvatuspalveluihin kohdistuu yhä enemmän laatuun, määrään ja saavutettavuuteen liittyviä tarpeita, sekä ajankohdaisia haasteita. Yksityinen varhaiskasvatus painottuu tällä hetkellä Länsi- ja Etelä-Helsinkiin. Keinona näihin tulee ottaa käyttöön palvelusetelimalli varhaiskasvatuksessa. Aloitteessa viitataan myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tehtyyn yksityisen hoidon tuen kehittämismahdollisuuksia koskevaan selvitykseen. Aloitteessa ehdotetaan, että talousarvion yhteydessä otetaan palvelusetelimalli käyttöön varhaiskasvatuksessa ja että palvelusetelimallin käyttöönottoa varten varataan riittävä määräraha talousarvioon.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi
Anne Mäkiprosi, controller, puhelin: 310 20022
anne.makiprosi(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, palvelusetelimalli käyttöön varhaiskasvatuksessa, Apter Ted

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 199

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Matias Pajulan talousarvioaloitteesta kuntoilulaitteiden lisäämiseksi koulujen pihoilta

HEL 2020-003285 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Matias Pajulan talousarvioaloitteesta kuntoilulaitteiden lisäämiseksi koulujen pihoilta seuraavan lausunnon:

Peruskoululaisista suositusten mukaisesti liikkuu kolmannes ja toisen asteen opiskelijoista noin viidennes. Hyvinvoinnin sekä tuki- ja liikuntaelinvaivojen ehkäisemisen näkökulmasta keskeistä on liikkumisen lisääminen kaikissa ikäryhmissä. Liikkumista pyritään lisäämään kehittämällä toimintaympäristöjä sekä toimintakulttuuria kouluissa ja oppilaitoksissa. On tärkeää, että nuorille tarjotaan monipuolisesti mahdollisuuksia liikkumiseen myös koulu- ja opiskelupäivien aikana.

Helsingin kaupungissa lasten ja nuorten liikkumattomuuteen puututaan monipuolisesti Helsingin kaupungin liikkumisohjelmassa (kaupunginhalitus 3.12.2018, 790 §) määriteltyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti. Terveyttä ja hyvinvointia edistetään ensisijaisesti lisäämällä arki- ja hyötyliikkumista, sekä vähentämällä istumista. Liikkumisen edistäminen on yksi Helsingin kaupunkistrategian 2017 - 2021 (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) painopisteistä. Keskeistä liikkumattomuuden ongelmaan vastaamisessa on motivointi, kannustaminen, tietoisuuden lisääminen sekä aktiivinen yhteistyö eri toimijoiden kesken. Liikkumisen edistämässä on keskeistä lisätä liikkumista myös koulu- ja opiskelupäivien aikana.

Nuorten liikkumattomuuteen koulupäivien aikana pyritään puuttumaan monipuolisesta erilaisin toimenpitein. Perusopetuksessa kaikki kaupungin koulut ovat rekisteröityneet valtakunnalliseen Liikkuva koulu -ohjelmaan. Ohjelmassa keskeistä on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen ja istumisen vähentäminen. Toisella asteella valtakunnallisessa Liikkuva opiskelu -ohjelmassa on mukana koko Stadin ammatti- ja aikuisopisto sekä kuusi Helsingin kaupungin lukiota. Tavoitteena on laajentaa ohjelma kaikkiiin Helsingin kaupungin lukioihin vuoteen 2021 mennessä. Jotta nuorten liikkuminen koulu- ja opiskelupäivien aikana lisääntyisi tulee myös oppimisympäristön olla liikkumiseen kannustava ja liikkumisen mahdollistava.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla toteutetaan koulupäivän toiminnallisuutta lisääviä toimenpiteitä. Koulupihojen kehittäminen aktiivisen koulupäivän ja toiminnallisuuden lisäämiseksi on yksi keskeinen osa liikkumisohjelman koululaisia koskevia tavoitteita. Vuonna 2019 kunnostettavaksi valittiin kymmenen peruskoulun koulupihaa, jotka kunnostetaan liikunnallisuuteen kannustavaksi elokuuhun 2020 mennessä. Kyseisten koulujen oppilaat ovat osallistuneet pihojen suunnitteluun. Kunnostettavista koulupihoista Hiidenkiven peruskoulun pihalle sijoitetaan myös ulkokuntoilulaitteita. Seuraavien kunnostettavien koulupihojen valinnassa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Suunnittelussa otetaan huomioon myös ulkokuntoilulaitteiden sijoittamisen mahdollisuus.

Lukioista Mäkelänrinteen lukion pihaan rakennetaan ulkokuntosali. Rakennettava Urhea-kampus on osa toimivaa kaupunkikulttuuria, jossa julkista tilaa käytetään tehokkaasti ja kuntalaisten tarpeet laajasti huomioiden. Rakennettava ulkokuntosali palvelee koulun valmennustoiminnan lisäksi lukion normaalia liikuntaa ja Liikkuva opiskelu -ohjelman tarpeita. Ulkokuntosali on myös Mäkelänrinteen valmennuskeskuksen urheilijoiden ja kuntalaisten käytössä.

Lukioiden pihat ovat monin paikoin pieniä ja kuntoilulaitteiden sijoittaminen niihin ei ole mahdollista. Lukion opiskelijoilla on mahdollisuus opiskelupäivän aikana poistua oppilaitoksen alueelta, joten opiskelijat voivat hyödyntää oppilaitoksen lähistön lähiliikuntapaikkoja. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että yhteissuunnittelulla kaupunkiympäristön toimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa saadaan luotua lähiliikuntapaikkojen verkko, joka palvelee myös koulujen ja oppilaitosten tarpeita. Kaupunkiympäristön toimiala sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ovat yhdessä käynnistäneet lähiliikuntapaikkojen kartoituksen tavoitteenaan saada lähiliikuntapaikkojen verkko mahdollisimman kattavaksi ja kaupunkilaisia hyvin palvelevaksi.

Talousarvioaloitteessa esitetään, että kaupunki lisää yläkoulujen ja lukioiden pihoille ulkokuntoilulaitteita nuorten liikkumisen lisäämiseksi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kuntoilulaitteiden lisääminen koulujen pihoille edistää liikkumisohjelman tavoitteita ja niitä voidaan sijoittaa koulupihoille muiden liikkumista edistävien välineiden kanssa. Kuntoilulaitteiden lisäämisen mahdollisuutta on hyvä selvittää tarkemmin ja kartoittaa mahdolliset sijoituspaikat yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan sekä kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Kaupunkiympäristön toimiala ja kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala päättävät omien määrärahojensa kohdentamisesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

15.09.2020

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Panu Hatanpää, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27095
panu.hatanpaa(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Matias Pajulan talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä varavaltuutettu Matias Pajulan ja viiden muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta kuntoilulaitteiden lisäämisestä koulujen pihoille. Aloitteessa esitetään kuntoilulaitteiden lisäämistä yläkoulujen ja lukioiden pihoille nuorten liikkumisen lisäämiseksi.

Talousarvioaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kaupunkiympäristön toimialalta sekä kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialalta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Panu Hatanpää, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27095
panu.hatanpaa(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Matias Pajulan talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 200

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Matias Pajulan talousarvioaloitteesta palveluohjaajien palkkaamisesta huolehtimaan lasten päiväkotisijoituksista

HEL 2020-003288 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Matias Pajulan talousarvioaloitteesta palveluohjaajien palkkaamisesta huolehtimaan lasten päiväkotisijoituksista seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunkistrategian mukaan Helsingissä palvelut löytyvät läheltä ja kaupungin perustehtävänä on tarjota ne yhdenvertaisina ja laadukkaina kaikille palvelunkäyttäjille. Varhaiskasvatukseen 16 §:n mukaan kunnan on järjestettävä neuvontaa ja ohjausta sekä selvitettävä varhaiskasvatuksen eri toimintamuodot ja tarjolla olevat vaihtoehdot sekä muut seikat, joilla on vaikutusta lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen.

Nykytila

Päiväkodinjohtajia vastaa Helsingissä asiakasohjauksesta ja päätösten teosta. Päiväkodinjohtajia on Helsingin varhaiskasvatuksessa 170. Varhaiskasvatusalueilla valitut päiväkodinjohtajat toimivat sijoituskousten puheenjohtajina ja koordinoivat sijoittamisen prosessia. Kaupunkitasoisesti lasten sijoittelua seurataan Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiakasohjausryhmässä.

Helsingissä asiakasohjausta ja palveluneuvontaa tehdään kaupungissa hajautetusti ja osana päiväkodin johtajan tai perhepäivähoidon ohjaajan työtä. Asiakasohjaus sisältää paljon manuaalista työtä ja muun muassa tämän vuoksi siihen kuluu paljon työaikaa. Vuonna 2019 tehtiin 6 608 päätöstä varhaiskasvatuksessa aloittaneille lapsille. Päätöksiä tehdään sekä uusien hakijoiden osalta, että siirtohakemusten ja esiopetukseen hakijoiden osalta.

Asiakasohjausprosessista on saatu palautetta asiakaskyselyistä, vanhempainilloista ja perheiden palautteista. Prosessi ei näyttäydä kuntalaisilta saadun palautteen mukaan riittävän selkeänä. Varhaiskasvatuspaikan järjestämisprosessin kehittämistä on edistetty toimialalla keväällä 2019 Lean –menetelmää hyödyntäen. Selvitystyön perusteella on todettu, että varhaiskasvatukseen hakeutumisen prosessia tulee kehittää ja tehdä siitä asiakkaille selkeämpi ja sujuvampi. Asiakaskokemusta ja asiakasohjausta tulee parantaa. Saatua palautetta on käytetty apuna,

kun uutta asiakastietojärjestelmää ja sen tarpeita on kartoitettu. Asioinnin tietojärjestelmä otetaan asteittain käyttöön, aluksi syksyllä pilotina ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen puolella. Uusi asioinnin tietojärjestelmä tulee osaltaan selkeyttämään varhaiskasvatukseen hakeutumista kaikkien käyttäjien näkökulmasta. Uuden asioinnin tietojärjestelmän käyttöönotto vie pidemmän aikaa, joten se ei yksinään riitä asiakasohjauksessa havaittujen kehittämiskohteiden ratkaisua.

Lean-prosesseissa ja toimialan työntekijöiden kuulemistilaisuuksissa on noussut esille tarve kehittää ja keskittää enemmän varhaiskasvatuksen asiakasohjausta ja sijoittamista. Päiväkodin johtajat tuovat esille tarvetta lisätä aikaa pedagogiselle johtamiselle, kuten lapsiryhmien muodostamiselle ja perheiden varhaiskasvatukseen vastaanottamiseen, henkilöstön rekrytointiin, perehdyttämiseen ja yhteisön pedagogiseen ohjaamiseen. Perheiden asiakasohjaus on tärkeitä ja vie aikaa varhaiskasvatuksen alussa ja perheiden muuttuvissa tilanteissa. Keskitetty palveluohjaus ja palveluohjaajat vastaisivat näihin tarpeisiin, siirtäen koordinoitua ja asiakasohjausta keskitettyyn työmalliin. Samalla palveluohjaus tasalaatuistuu, sekä suunnittelu, seuranta ja koordinaatio paranevat.

Keskitetty palveluohjaus on käytössä Espoossa alueellisina palveluohjaajina, ja Vantaalla palveluohjaus on keskitetty alueittain nimetyille päiväkodin johtajille.

Keskitetty asiakasohjaus ja sijoittaminen

Siirtyminen keskitettyyn palveluohjaukseen ja sijoittamiseen edellyttää sijoitusprosessin uudelleen määrittelyä ja tehtävien jakamista keskitetysti.

Keskitetty asiakasohjaus ja sijoittaminen muuttaisi päiväkodin johtajien työnkuvaa siten, että iso osa asiakasohjauksesta sekä sijoittamistyö jäisivät pois. Vapautuva aika hyödynnettäisiin jatkossa varhaiskasvatussyksikön henkilöstön pedagogiseen johtamiseen ja ryhmien rakentamiseen pedagogisesti toimiviksi sekä lapsen varhaiskasvatuksen aloittamiseen liittyvien käytäntöjen kehittämiseen yksikkötasolla. Keskitetty asiakasohjaus ja sijoittaminen edellyttävät resurssien tarkastelua ja resurssin lisäämistä keskitettyyn asiakasohjaukseen ja päätöksentekoon.

Uusi asioinnin tietojärjestelmä tulee tulevaisuudessa automatisoimaan osan työstä ja proaktiivinen esiopetuspaikan osoittaminen tulee myös sujuvoittamaan osaltaan työtä.

Keskitetty asiakasohjaus tukisi pedagogisia ja strategisia tavoitteita sekä edesauttaisi tuottamaan laatua asiakasohjaukseen perheelle ja työn pedagogiseen kehittämiseen lapselle. Keskitetty asiakasohjaus vastaa

myös saatuun palautteeseen. Varhaiskasvatuksen toimenpideohjelmassa osana työolosuhteiden kehittämistä on (osa Task force -työtä 2020) toimenpiteiden priorisoinnin kärjessä noussut esille asiakasohjauksen ja lasten varhaiskasvatukseen sijoittamisen keskittämisestä.

Vaikutukset

Keskitetty palveluohjaus yhdenmukaistaisi ja selkeyttäisi varhaiskasvatukseen sijoittamisen prosessia. Siirtyminen 170 sijoittajasta keskitettyyn sijoittamiseen tulisi turvaamaan tasalaatuisuutta. Asiakas saa parempaa ja oikea-aikaisempaa palvelua ja asiakasohjausta yhdestä paikasta. Lapselle myönnetään varhaiskasvatuspaikka entistä yhdenvertaisemmin koko kaupungissa.

Päiväkodin johtajan työajan käyttöä olisi mahdollista ohjata enemmän pedagogiseen johtamiseen ja varhaiskasvatuksen laadun ylläpitoon sekä kehittämiseen yksikössä.

Keskitetty palveluohjaus vahvistaisi asiakasohjausta kaupungissa. Yhdessä uuden asioinnin tietojärjestelmän asteittain etenevän käyttöönoton kanssa ja varhaiskasvatuksen sijoittamisen prosessin kehittämisen kanssa palvelut kehittyvät vastaamaan nykypäivää. Käyttöönotto on muutos ja edellyttää laajaa arviointia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Outi Kakkonen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 26767
outi.kakkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Matias Pajulan talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

15.09.2020

Kaupunginvaltuusto on pyytänyt 22.9.2020 mennessä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoa varavaltuutettu Matias Pajulan ja kahden muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta, jossa esitetään, että Helsingin on palkattava palveluohjaajia huolehtimaan lasten päiväkotisijoituksista ja varattaisiin budjetissa tätä varten riittävät varat.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Outi Kakkonen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 26767
outi.kakkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Matias Pajulan talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 201

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran talousarvioaloitteesta fysioterapeuttivirkojen perustamisesta kouluihin opiskeluterveydenhuollon ja liikunnan tueksi

HEL 2020-003290 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran talousarvioaloitteesta fysioterapeuttivirkojen perustamisesta kouluihin opiskeluterveydenhuollon ja liikunnan tueksi seuraavan lausunnon:

Lasten ja nuorten vähäisestä liikkumisesta johtuviin ongelmiin tulee puuttua ennaltaehkäisevästi. Alle kouluikäisistä lapsista liikkuu suositusten mukaisesti 10 - 20 %, peruskoululaisista suositusten mukaisesti liikkuu kolmannes ja toisen asteen opiskelijoista noin viidennes. Hyvinvoinnin sekä tuki- ja liikuntaelin vaivojen ehkäisemisen näkökulmasta keskeistä on liikkumisen lisääminen kaikissa ikäryhmissä. Liikkumista pyritään lisäämään kehittämällä toimintaympäristöjä sekä toimintakulttuuria varhaiskasvatuksen yksiköissä, kouluissa ja oppilaitoksissa.

Helsingin kaupungissa lasten ja nuorten liikkumattomuuteen puututaan monipuolisesti Helsingin kaupungin liikkumisohjelmassa (kaupunginhalitus 3.12.2018, 790 §) määriteltujen tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti. Lasten ja nuorten terveyttä sekä hyvinvointia edistetään ensisijaisesti lisäämällä arki- ja hyötyliikkumista, sekä vähentämällä istumista. Liikkumattomuuden ongelmaan vastataan motivoimalla, kannustamalla ja lisäämällä tietoisuutta sekä aktiivisella yhteistyöllä eri toimijoiden kesken. Liikkumisen edistäminen on yksi Helsingin kaupunkistrategian 2017 - 2021 (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) painopisteistä. Liikkumisen edistämiseksi keskeistä on aktivoita perheitä liikunnalliseen elämäntapaan, sekä lisätä liikkumista koulu- ja opiskelupäivien aikana.

Kouluikäisille on suunnattu monipuolisesti erilaisia toimenpiteitä, joilla pyritään puuttumaan lasten ja nuorten liikkumattomuuteen. Perusopetuksessa kaikki kaupungin koulut ovat rekisteröityneet valtakunnalliseen Liikkuva koulu -ohjelmaan. Ohjelmassa keskeistä on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen ja istumisen vähentäminen. Liikkumisohjelman toimenpiteenä on myös liikunnallista harrastustoimintaa tarjoavien koulujen osuuden lisääminen ja edullisen tai maksuttoman matalan kynnyksen harrastustoiminnan kehittäminen. Matalan kynnyksen harrastetoimintaa tarjotaan alakoululaisille EasySport-toimintana ja

yläkoululaisille FunAction-harrasteliikuntana. Vuonna 2019 kyseisiin toimintoihin kertyi yli 70 000 käyntikertaa.

Toisella asteella valtakunnallisessa Liikkuva opiskelu -ohjelmassa on mukana koko Stadin ammatti- ja aikuisopisto sekä kuusi Helsingin kaupungin lukiota. Tavoitteena on laajentaa ohjelma kaikkiin Helsingin kaupungin lukioihin vuoteen 2021 mennessä. Kaupungin matalan kynnöksen liikuntatarjonnasta toisen asteen opiskelijat voivat osallistua joko 13–17-vuotiaille suunnattuun FunAction-liikuntaan tai 18–29-vuotiaille suunnattuun NYT-liikuntaan. Varsinaisen liikuntatarjonnan lisäksi NYT-liikunnan palveluna on liikuntaneuvonta, jossa tuetaan nuorta henkilökohtaisen ja ryhmäneuvonnan keinoin. Liikuntaneuvonnan tavoitteena on edistää nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia liikunnan ja ohjauksen keinoin, tarjota toiminta- ja työkykyä lisäävää liikuntaa, sekä edistää koulukuntoisuutta ja liikunnallisuutta elämäntapana.

Lasten ja nuorten liikkumattomuuteen puututaan myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vuosittain toteutettavat terveystarkastukset sisältävät myös liikuntaneuvontaa. Liikkumisen edistäjänä terveydenhoitaja tunnistaa, tukee ja ohjaa liikunnallista elämäntapaa tukevien toimintojen pariin. Tavoitteena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Yläkouluikäisille nuorille on tarjolla myös henkilökohtaista tukea ja ohjausta liikunnalliseen elämäntapaan koulujen personal trainer -toiminnan eli KoulupT-toiminnan muodossa. Tällä hetkellä toimintaa toteutetaan 16 koululla ja tänä syksynä toimintaa laajennetaan vähintään kuuteen kouluun. Tällä hetkellä toiminnan parissa on ollut yli 100 nuorta. KoulupT-toimintaan ohjautuminen tapahtuu opettajan, oppilashuollon, kouluterveydenhuollon tai nuoren vanhempien toiveesta.

Lasten ja nuorten liikkumattomuuteen ja fyysiseen hyvinvointiin kiinnitetään huomiota myös 5.- ja 8.-luokalla toteutettavien fyysistä toimintakykyä mittaavien Move!-mittausten avulla. Mittaukset mahdollistavat ennaltaehkäisevän otteen lasten ja nuorten toimintakyvyn edistämiseksi ja mittausten antama informaatio voi toimia herätteenä lapsen tai nuoren ohjaamiseen kouluterveydenhuollon palvelujen piiriin. Helsingin kaupunki on sitoutunut mittausten kehittämiseen ja on mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa suurten kaupunkien Move!-mittausten kehittämishankkeessa. Helsingissä Move!-mittausten kehittämisestä vastaa moniammatillinen kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstöstä koostuva ohjausryhmä.

Liikkumistaitojen edistäminen kuuluu myös perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen opetussuunnitelmien sisältöihin. Fyysisen, sosiaalisen sekä psyykkisen toimintakyvyn tukeminen ja terveystoiminnan

kehittäminen kuuluvat liikunnan ja terveystiedon sisältöihin perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Ammatillisessa koulutuksessa työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen on pakollinen tutkinnon osa. Näiden osa-alueiden opetuksesta vastaavat opettajat, jotka ovat asiantuntijoita liikuntataitojen edistämisessä.

Helsingissä edistetään kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten liikkumista muun muassa edellä esitetyin keinoin. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä sosiaali- ja terveystoimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön jatkamista ja kehittämistä vähäisestä liikkumisesta johtuvien vaivojen ennaltaehkäisemiseksi.

Talousarvioaloitteessa esitetään, että kaupunki varaa vuoden 2021 budjettiin rahaa pilottikokeiluun, jossa palkataan fysioterapeutteja koulujen opetuksen ja opiskeluterveydenhuollon tueksi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lasten ja nuorten fysioterapia on sosiaali- ja terveystoimen tuottama palvelu, johon ohjaututaan pääsääntöisesti terveydenhuollon eri toimijoiden suosituksesta, eikä täten kannata aloitteessa esitettyä erillistä pilottikokeilua. Sosiaali- ja terveystoimiala päättää omien määrärahojensa kohdentamisesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Panu Hatanpää, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27095
panu.hatanpaa(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä valtuutettu Arja Karhuvaaran ja kolmen muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta fysioterapeuttivirkojen pe-

15.09.2020

rustamiseksi kouluihin opiskeluterveyden ja liikunnan tueksi. Aloitteessa esitetään vuoden 2021 budjettiin varattavaksi rahaa pilottikokeiluun, jossa palkattaisiin fysioterapeutteja kouluihin opetuksen ja opiskeluterveydenhoidon tueksi ennaltaehkäisemään liikkumattomuudesta aiheutuvia haittoja.

Talousarvioaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös sosiaali- ja terveystoimialalta ja kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialalta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Panu Hatanpää, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27095
panu.hatanpaa(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 202

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mika Ebelingin talousarvioaloitteesta kotihoidon tuen Helsinki-lisän palauttamisesta 2–3-vuotiaille vuoden 2021 alusta alkaen

HEL 2020-003292 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Pia Kopra: Jätetään pöydälle.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Pia Kopran ehdotuksesta panna asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi
Anne Mäkiprosi, controller, puhelin: 310 20022
anne.makiprosi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle Mika Ebelingin talousarvioaloitteesta kotihoidon tuen Helsinki-lisän palauttamisesta 2–3-vuotiaille vuoden 2021 alusta alkaen seuraavan lausunnon:

On tärkeää, että perheillä on mahdollisuus valita omaan elämäntilanteeseen sopiva ja lapselleen hyvä varhaiskasvatusvaihtoehto.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 18.11.2018 vuoden 2019 talousarviosta, joka sisälsi kotihoidon tuen Helsinki-lisän poistamisen yli 2-vuotiailta. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti Helsinki-lisän poistos-

ta 18.12.2018 ja 1.5.2019 alkaen kotihoidon tuen Helsinki-lisä poistettiin yli 2-vuotiailta.

Päätöksellä haluttiin vahvistaa Helsingin kaupungin strategian mukaista toimintaa. Varhaiskasvatuksella on eriarvoistumista vähentävä merkitys ja varhaiskasvatus lisää tasavertaisia mahdollisuuksia kasvun ja oppimisen alkuvaiheessa. Helsinki tavoittelee varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamista.

Helsinki maksaa edelleen lakisääteisen kotihoidon tuen lisäksi kuntalisää 264 euroa alle puolitoistavuotiaalle perheen nuorimmalle lapselle, josta maksetaan kotihoidon tukea ja 218,64 euroa 1,5–2-vuotiaalle perheen nuorimmalle lapselle, josta maksetaan kotihoidon tukea.

Aloitteessa esitetty 160 euron korvaus 2–3-vuotiaille on 25,45 euroa enemmän kuin aiempi Helsinki-lisä, joka oli 134,55 euroa. Yhteensä aloitteen toteuttamiseen vuoden 2021 talousarvioon tulisi varata 3,1 miljoonaa euroa.

Kansaneläkelaitos maksaa kotihoidon tuen lakisääteiset osat ja kuntalisan kunnan kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti. Kela laskuttaa kuntaa tekemiensä kotihoidon tukipäätösten kulujen mukaisesti.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että perheet voivat valita lapselleen joko kunnallisen tai yksityisen varhaiskasvatuspaikan tai käyttää kotihoidon tukea lapsen hoitojärjestelyyn joko hoitamalla lasta itse tai palkkaamalla ulkopuolisen hoitajan.

Helsingissä kotihoidon tukea sai 6206 1-3-vuotiasta lasta joulukuussa 2019, tämä on 32,9 % kaikista alle 3-vuotiaista lapsista. Kotihoidon tukea saaneiden 2-vuotiaiden suhteellinen osuus kaikista kotihoidon tukea saaneista lapsista on 22,5 % (tilanne 1/2020), osuus on laskenut 0,1 % Helsinki-lisän poistamisen jälkeen. Lisäksi jokainen kunnalliseen varhaiskasvatukseen hakeneista lapsista on saanut varhaiskasvatuspaikan ja omalla alueella kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus on 93 % (joulukuu 2019), osuus on noussut prosenttiyksikön vuoden 2018 tilanteeseen verrattuna.

Huolimatta kotihoidontuen poistosta yli 2-vuotiailta, Helsingin kaupungin lasten vanhemmille tai muille huoltajille mahdollistama palvelutarjoama on monipuolinen ja perheet voivat oman elämäntilanteensa mukaan valita lapsilleen sopivan ratkaisun.

Talousarvioehdotuksessa ei ole esitetty määrärahaa kotihoidon tuen Helsinki-lisän maksuun yli 2-vuotiaille.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 22.9.2020 mennessä lausuntoa valtuutettu Mika Ebelingin ja yhden muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta, joka koskee kotihoidon tuen Helsinki-lisän palauttamisesta 2–3-vuotiaille vuoden 2021 alusta alkaen. Valtuutetut esittävät aloitteessaan, että perheiden tulee itse saada päättää lapsen hoitomuodosta. Yhteiskunnan tulee mahdollistaa perheiden todelliset valinnanmahdollisuudet. Aloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupunki palauttaa 2–3- vuotiaiden Helsinki-lisän vuoden 2021 alusta alkaen. Aloitteessa ehdotetaan 2–3 vuotiaiden Helsinki-lisäksi 160 euroa/kk.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi
Anne Mäkiprosi, controller, puhelin: 310 20022
anne.makiprosi(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Talousarvioaloite, Helsinki-lisä 2-3 -vuotiaille, Ebeling Mika

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 203

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mirita Saxbergin talousarvioaloitteesta yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottamisesta

HEL 2020-003296 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Mirita Saxbergin talousarvioaloitteesta yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottamisesta seuraavan lausunnon:

Yksityinen varhaiskasvatus on Helsingissä kunnallista varhaiskasvatusta täydentävää. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa on ollut vuonna 2019 keskimäärin 3 755 lasta.

Yksityisen hoidon tuki koostuu lakisääteisistä osista eli hoitorahasta ja tulosidonnaisesta hoitolisästä, sekä kuntalisästä (Helsinki-lisä). Kansaneläkelaitos maksaa yksityisen hoidon tuen lakisääteiset osat ja kuntalisän kunnan kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti. Tuki maksetaan palveluntuottajalle. Kela laskuttaa kuntaa tekemiensä yksityisen hoidon tuen päätösten kulujen mukaisesti.

Yksityisen hoidon tuen Helsinki-lisän määrät ovat muuttuneet viimeksi 1.8.2018 yli 3-vuotiaan päiväkotihoidon ja alle 3-vuotiaan perhepäivähoidon osalta. Kuntalisää maksetaan päiväkotihoidossa olevasta alle 3-vuotiaasta lapsesta 600 euroa ja yli 3-vuotiaasta lapsesta 340 euroa, perhepäivähoidossa olevasta alle 3-vuotiaasta lapsesta 320 euroa ja yli 3-vuotiaasta lapsesta 160 euroa sekä työsopimussuhteiselle hoitajalle alle 3-vuotiaasta lapsesta 500 euroa ja yli 3-vuotiaasta lapsesta 160 euroa. Tämän lisäksi on 60 euron suuruinen tulosidonnainen Helsinki-lisä. Esiopetuksessa olevasta lapsesta maksetaan ainoastaan tulosidonnainen 60 euron suuruinen Helsinki-lisä. Yksityisen hoidon tuen lakisääteisiä osia (hoitoraha ja hoitolisä) korotetaan vuosittain kansaneläkeindeksin mukaan.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajat voivat Helsinki-lisän lisäksi hakea kaupungilta korvausta 5-vuotiaiden lasten maksuttomasta 4 tunnin varhaiskasvatuksesta ja esiopetuskorvausta. Tänä vuonna korvausta maksetaan palveluntuottajille myös asiakasmaksumenetyksistä kevään korona-aikaisten poissaolosuositusten ajalta. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjausta, neuvontaa ja valvontaa hoidetaan lakiperustaisesti kaupungin toimesta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla, ja näin tuetaan yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytyksiä.

15.09.2020

Yksityisen hoidon tuen Helsinki-lisän määriä muutettiin viimeksi 1.8.2018. Palvelujen tuottajaindeksi on noussut ajanjaksolla 9/2018-6/2020 2,1 %. Jos kuntalisää korotetaan 2,1 %, tarkoittaisi tämä nykyisellä asiakasmäärällä noin 385 000 euron suuruista kustannuslisäystä.

Talousarvioehdotuksessa ei ole esitetty määrärahaa yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottamiseen.

Lautakunta toteaa, että yksityisen hoidon tuen Helsinki-lisän määrää seurataan ja arvioidaan vuosittain.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi
Anne Mäkiprosi, controller, puhelin: 310 20022
anne.makiprosi(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, yksityisen hoidon tuen kuntalisän korotus varhaiskasvatuksessa, Saxberg Mirita

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 22.9.2020 mennessä lausuntoa valtuutettu Mirita Saxbergin ja neljän muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta, joka koskee yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottamista. Valtuutetut esittävät aloitteessaan, että yksityisen hoidon tuen kuntalisä ei ole noussut kustannuskehityksen kasvua vastaavasti. Yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytysten turvaamiseksi ja lasten hoitomuodon valinnanmahdollisuuksien säilyttämiseksi kuntalisä tulee tarkistaa kasvaneet kustannukset huomioiden ja saattaa se vastaamaan kaupungin oman tuotannon kustannustason nousua 2019-2020. Aloitteessa ehdotetaan, että tulevalle talouskaudelle varataan määrärahaa yksityisen hoidon tuen kuntalisän

15.09.2020

korottamiseksi, jotta se palaa suhteessa samalle tasolle kuin aiempina vuosina.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi
Anne Mäkiprosi, controller, puhelin: 310 20022
anne.makiprosi(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, yksityisen hoidon tuen kuntalisän korotus varhaiskasvatuksessa, Saxberg Mirita

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 204

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Terhi Peltokorven talousarvioaloitteeseen psykiatristen sairaanhoitajien sijoittamisesta kouluihin

HEL 2020-003302 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Terhi Peltokorven talousarvioaloitteeseen psykiatristen sairaanhoitajien sijoittamisesta kouluihin:

Kouluterveyskyselyn 2019 tulosten mukaan suurin osa helsinkiläislapsista ja -nuorista on tyytyväisiä elämäänsä ja kokee itsensä terveiksi. Mielialan ailahtelut ja ahdistuneisuuden kokemus ovat lisääntyneet, varsinkin nuorilla tytöillä, mutta mielialan vaihteluihin liittyvät ailahtelut tunnistetaan ja niihin saadaan apua ja tukea läheisiltä. Itsemurhien määrä on yleisesti laskenut suhteellisen tasaisesti, mutta nuorten alle 25-vuotiaiden itsemurhakuolleisuus ei ole pienentynyt yhtä paljon.

Kouluterveydenhuollon tehtäviin ei perinteisesti ole kuulunut sairaanhoito. Tämä on nähty puutteena. Tämän vuoksi vuosina 2007–2012 toteutettiin kokeilu, jossa muutamien peruskoulujen kouluterveydenhuollossa työskenteli myös psykiatrisia sairaanhoitajia. Tavoitteena oli löytää sopiva työskentelymalli nuorten mielenterveysongelmien haasteisiin vastaamiseksi. Työskentelymallissa ei kuitenkaan onnistuttu kohdistamaan palveluja määrätietoisesti ja tarkoituksenmukaisesti kohderyhmään moninaisista kokeiluista huolimatta. Eri kouluilla toimivien yksittäisten psykiatristen sairaanhoitajien työ ei muodostanut ennaltaehkäisevää yhtenäistä työskentelymallia, vaan koulujen toimintakulttuuri ja muut tekijät ohjasivat toimintaa.

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyy sairaanhoito ja siten hoidollinen mielenterveystyö toimii paremmin opiskeluterveydenhuollon palveluissa. Tästä johtuen toiminta ja psykiatriset sairaanhoitajat siirrettiin kokeilun jälkeen peruskouluista toisen asteen ammatillisiin oppilaitoksiin.

Peruskouluissa toimivien terveydenhoitajien koulutus mahdollistaa varhaisten mielenterveyden oireilujen tunnistamisen ja ennaltaehkäisyn. Oppilaiden lievää oireilua voidaan selvittää ja hoitaa koulun oppilashuollon henkilöstön toimesta. Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin perustehtäviin kuuluu mielenterveyden edistäminen sekä lasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin selvittäminen. Kaupunkitason opiskeluhuollon ohjausryhmä seuraa palveluiden riittävyyttä ja te-

kee esityksiä palveluiden kehittämiseksi. Kouluterveydenhoitajien määrää on lisätty Helsingissä vaativille alueille.

Myös muita oppilashuollon työntekijöitä on viime vuosina on mm. PD-rahalla. Vuoden 2019 alussa toimintansa aloittivat muun muassa kahdeksan esiopetuksen psykologia ja kuraattoria. Esi- ja perusopetuksen oppilashuollon yhteistyön avulla tunnistetaan ja päästään puuttumaan varhaisemmassa vaiheessa lasten mielenterveyden ongelmiin

Hyvinvointia voidaan myös edistää vaikuttamalla esimerkiksi sosiaaliin taustatekijöihin kuten tukemalla vanhemmuutta, hyvinvoivilla yhteisöillä kouluissa ja työpaikoilla, vähentämällä yksinäisyyden kokemuksia, kulttuuripalveluilla, tukemalla harrastuksiin pääsyä ja liikkumismahdollisuuksia. Muutamissa peruskouluissa on käynnissä kouluvalmentaja -kokeilu ja monikielinen ohjaajamalli, joiden avulla voidaan myös tukea oppilaita, joilla on erityistarpeita. Lisäksi yhdellä perusopetusalueella jatkuu jalkautuvan moniammatillisen työparimallin kokeilu yhteistyössä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen kanssa. Helsingissä on myös nuorisopsykiatrian järjestämää konsultatiivista mielenterveyspalvelua HYKS Varhain toimintaa, joka toteutetaan yhdessä perustason palveluiden kanssa.

Palveluketjujen kehittäminen Helsingissä

Sosiaali- ja terveystoimialalla on käynnistetty vuoden 2019 käyttösuunnitelman tavoitteiden mukaisesti lasten ja nuorten varhaisen tuen ja mielenterveyspalvelujen palveluketjujen kehittäminen. Näitä palveluketjuja kehitetään yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan, HUS:n sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Tämä kehittämistyö on toimialojen yhteinen sitova tavoite. Työn tavoitteena on rakentaa yhteinen palvelu- ja prosessiketju lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Helsingissä on toiminut eri toimialoja yhdistävä palvelujen integraatio-ryhmä, joka on tehnyt esityksen konkreettisista toimenpiteistä siihen, miten lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja kehitetään jatkossa Helsingissä. Tämä toteutetaan ensin, ja sitten pohditaan, tarvitaanko vielä uusia ammattikuntia tai muunlaista lisäresursointia. Myös ammatillisissa oppilaitoksissa olevien sairaanhoitajien paikka palveluketjussa tul- laan selvittämään osana nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketju-työtä.

Helsingissä on lähdetty kehittämään keskitettyjä moniammatillisia yksiköitä, perhekeskuksia ja nuorisoasemaa, jotka varmistavat paremmin toimivat, tuloksekkaat ja tehokkaat lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut. Näin vahvistetaan myös ennaltaehkäisevää työtettä, henkilöstön

osaamisen kehittämistä ja tarpeen mukaista työnohjausta ja työyhteisön tukemista.

Lisäksi Helsingissä on myös syksyllä 2019 käynnistynyt matalan kynnyksen maksuton mielenterveyspalvelu -kokeilu, joka palvelee arkisin Myllypuron terveysasemalla. Miepin palvelut on tarkoitettu Myllypuron, Kontulan ja Kivikon terveysasemien alueilla asuville yli 13-vuotiaille nuorille ja aikuisille. Mieppiin voi ottaa yhteyttä ilman lähetettä. Miepisä asiakkaita auttavat mielenterveyden ammattilaiset. Miepin toimintaa kehitetään käyttäjäkokemusten avulla ja palvelun on tarkoitus laajentua koko kaupunkiin toiminnan vakiintuessa.

Yhteenveto

Helsingin kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2019-2021 kokoaa ja ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaupungin eri toimialojen yhteistyössä toteuttamaa yksilöön, perheeseen, yhteisöihin, väestöön ja näiden elinympäristöihin kohdistuvaa toimintaa. Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi keskeinen painopiste on nuorten syrjäytymiskiirteen katkaiseminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Hyvinvointia tulee tukea jo ennen ongelmien ilmaantumista, ja lapsuudessa ilmeneviin signaaleihin reagoida ennen vaikeiden oireiden ilmestymistä. Vahvistamalla olemassa olevia palveluita ja henkilöstön osaamista tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia. Mielenterveyden edistämisen toimenpiteitä on kirjattu erityisesti lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn painopisteen toimenpiteisiin.

Kiusaamisen vastaisen ohjelman (KVO13) toimenpiteisiin kuuluu sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävien ohjelmien systemaattinen käyttö jokaisessa koulussa ja opiskeluhuollon ammattilaiset ovat näiden edistämiseksi keskeisessä asemassa. Kehittämällä olemassa olevia oppilashuollollisia ja terveydenhuollollisia palveluja kouluissa sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjuja yhdessä sosiaali- ja terveystoimen sekä HUS:n kanssa, tuemme paremmin mielenterveyden ongelmien ennaltaehkäisyä sekä varhaista puuttumista.

Muutamissa muissa kunnissa on kouluihin jalkautuvilla psykiatrisilla sairaanhoitajilla saatu aikaan hyviä kokemuksia ja tuloksia. Esimerkiksi Turussa on osoitettu yksi psykiatrisen sairaanhoitaja tuhatta oppilasta kohti. Helsingissä yläasteikäisiä oppilaita noin 16 000. Vastaava malli Helsingissä edellyttäisi kuudentoista psykiatrisen sairaanhoitajan palkkaamista, jolloin vuosittainen kustannusarvio olisi noin 800 000 euroa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

15.09.2020

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi
Vesa Nevalainen, Oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Peltokorven talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 22.9.2020 mennessä valtuutettu Terhi Peltokorven ja seitsemän muun allekirjoittamaan talousarvioaloitteeseen. Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki varaa vuodelle 2021 ja edelleen suunnitelmakaudella kahdelle seuraavalle vuodelle 500 000 € summan per vuosi kokeiluun psykiatristen sairaanhoitajien sijoittamiseksi peruskoulun yläkouluihin ja yhtenäiskouluihin. Kouluja valittaessa on arvioitava alueen nuorten avuntarvetta ja alueella tapahtuneita vakavia ongelmia, kuten esimerkiksi nuorten itsemurhia. Lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt ja matalan kynnyksen mielenterveyspalveluille on paljon tarvetta. Muutamissa kunnissa on aloitettu psykiatristen sairaanhoitajien jalkautuminen peruskouluihin. Näistä kokeiluista on saatu jo lyhyessä ajassa erittäin hyviä kokemuksia. Sairaanhoitajan tehtävänä on tehdä ennaltaehkäisevää jalkautuvaa työtä, olla lasten ja nuorten sekä perheiden tavoitettavissa matalalla kynnyksellä, ja ohjata intensiivisempää apua tarvitsevia nuoria eteenpäin muiden palveluiden piiriin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi
Vesa Nevalainen, Oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

15.09.2020

Asia/21

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Peltokorven talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 205

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Johanna Sydänmaan talousarvioaloitteesta opinto-ohjauksen re- surssin lisäämisestä Stadin ammatti- ja aikuisopistoon

HEL 2020-003310 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Johanna Sydänmaan talousarvioaloitteesta opinto-ohjauksen resurssin lisäämisestä Stadin ammatti- ja aikuisopistoon seuraavan lausunnon:

Stadin ammatti- ja aikuisopisto on Suomen suurin ammattiopisto, joka tarjoaa koulutusta laaja-alaisesti ja vastaten monipuolisesti erilaisiin asiakkaiden tarpeisiin. Oppilaitos järjestää ammatillista tutkintokoulutusta koulutussopimuksena ja oppisopimuksena, ammatillista lyhyt- ja täydennyskoulutusta sekä nivelvaiheen koulutuksia. Stadin ammatti- ja aikuisopiston järjestämisluvan mukainen vähimmäismäärä on 8 947 opiskelijavuotta, minkä lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt vuosittain n. 1 000 opiskelijavuoden harkinnanvaraisen lisäyksen järjestämislupaan. Opiskelijavirtauma eli kaikkien oppilaitoksessa vuoden aikana opiskelevien opiskelijoiden määrä on yhteensä noin 17 000.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto on sitoutunut toteuttamaan koulutusta-kuuta tarjoamalla kaikille ilman toisen asteen koulutuspaikkaa oleville perusopetuksen päättäneille nuorille opiskelupaikan tai muun koulutusta edistävän toimenpiteen. Oppilaitoksella on myös keskeinen rooli kaupungin työllisyydenhoidon toteuttamisessa. Työllisyydenhoidon asiakasohjausta toteutetaan yhteistyössä Ohjaamon ja monialaisen työllistymistä edistävän yhteispalvelun (TYP) sekä työllisyyden palvelutorin kanssa.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston laajan koulutus- ja palvelutarjonnan myötä asiakaskunta on moninainen ikänsä, taustansa sekä kielensä ja kulttuurinsa suhteen. Tämä vaikuttaa siihen, kuinka paljon ja minkälais- ta ohjausta opiskelija tarvitsee. Asiakkaista osa on suoraan perusope- tuksesta tulevia nuoria ja osa taas aikuisia, jotka ovat etsimässä uutta suuntaa työurallaan. Aikuisten joukossa on alanvaihtajia, pitkäaikais- työttömiä, työelämässä toimivia sekä henkilöitä, joilta puuttuu alan tut- kinto. Asiakkaiden erilaiset taustat, osaamistaso ja tarpeet edellyttävät opintojen yhä suurempaa yksilöllistä suunnittelua ja eriyttämistä, mikä lisää henkilökohtaiseen ohjaukseen käytettävää aikaa.

Ammatillisesta koulutuksesta säädetyn lain (531/2017, 61§) mukaan opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista

opinto-ohjausta. Laissa ei ole säädetty opinto-ohjaajien mitoituksista ammatillisessa koulutuksessa. Tällä hetkellä yhdellä Stadin ammatti- ja aikuisopistossa työskentelevällä opinto-ohjaajalla on keskimäärin 337 ohjattavaa. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on 30 opinto-ohjaajan vakanssia. Näiden lisäksi neljä määräaikaista opinto-ohjaajaa on sijoitettu kaupungin työllisyyspalveluihin, jota johtaa kaupunginkanslian Elinkeino-osaston maahanmuutto- ja työllisyysasiat -yksikkö. Työllisyysdenhoidon määräaikaisista opinto-ohjaajista kaksi työskentelee aikuisten työllisyyspalveluissa, yksi nuorten työllisyyspalveluissa ja yksi opinto-ohjaaja Ohjaamossa. Muut opinto-ohjaajat työskentelevät tutkintoon johtavassa ja nivelvaiheen koulutuksissa. Lisäksi viisi opinto-ohjaaja työskentelee pääasiassa hakutoimistossa. Osa hakutoimiston opinto-ohjaajista hoitaa myös perusopetuksen lisäopetuksen opinto-ohjausta.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston opinto-ohjaajat työskentelevät osana kampuskohtaisia 150-200 opiskelijan oppimisyhteisöjä. Jokaista oppimisyhteisöä ohjaamassa on 6–8 hengen pedagoginen tiimi, johon kuuluu opinto-ohjaajien lisäksi ammatillisia ja yhteisten opintojen (YTO) opettajia, erityisopettaja, S2-opettaja ja mahdollisia muita opetuksen tukihenkilöitä. Opinto-ohjaajat ovat tiimissä ohjauksen ammattilaisia ja heidän työssään korostuu tiivis yhteistyö muun pedagogisen henkilöstön kanssa.

Vuonna 2018 voimaan tulleissa ammatillisen koulutuksen uudistuksissa ohjauksen merkitys on korostunut. Muutosten myötä eri vaiheissa olevien ohjausprosessien määrä on kasvanut ja näihin liittyvää ohjausta toteutetaan läpi vuoden. Keskeisiä ohjauksen tarvetta lisääviä muutoksia ovat jatkuva koulutukseen hakeutuminen ja jatkuva koulutuksesta valmistuminen. Opiskelijat voivat hakeutua koulutukseen joustavasti ympäri vuoden. Jatkuvassa haussa hakijoille tarjotaan neuvontaa ja ohjausta jo ennen opiskelujen alkamista sekä ohjataan tarvittaessa hakija muun palvelun pariin, jos hän ei saa opiskelupaikkaa. Valmistumisvaiheen ohjaus tukee opiskelijoita työelämään tai jatko-opintoihin siirtymisessä. Lisäksi opintojen keskeytyessä opiskelijoille tarjotaan ohjausta tulevaisuuden suunnitteluun.

Ammatillisen koulutuksen uudistusten myötä opiskelijan tarpeita vastaavan opintopolun suunnittelu ja toteutus ovat avainasia koulutuksen toteuttamisessa. Ammatillisesta koulutuksesta säädetyn lain (531/2017, 44-45 §) mukaisesti jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma perustuu opiskelijan tarpeisiin ja tavoitteisiin. Henkilökohtaistamisessa tunnistetaan ja tunnustetaan opiskelijan aikaisempi osaaminen sekä suunnitellaan, miten puuttuvaa osaamista hankitaan ja osoitetaan. Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa kuvataan myös, mitä ohjausta, tukea tai mahdollisia

15.09.2020

erityisen tuen toimia opiskelija tarvitsee hänen opiskeluvalmiutensa ja elämäntilanteensa huomioiden.

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa vastuu henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadinnasta ja päivittämisestä on omaopettajalla. Omaopettaja on opiskelijalle nimetty opettaja, joka ohjaa, tukee ja seuraa kokonaisvaltaisesti opiskelijan opintojen etenemistä sekä tekee ohjauksellista ja opiskeluhuollollista yhteistyötä tarvittavien tahojen kanssa. Henkilökohtaistamisprosessissa ja erityisesti siihen liittyvässä urasuunnittelussa tarvitaan avuksi ammattitaitoisia opinto-ohjaajia. Heillä on laajaa osaamista jatko-opintoihin ja työelämään ohjaamisessa sekä urasuunnittelutaitojen kehittämisen tukemisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että ohjauksen merkitys on lisääntynyt osana opintojen henkilökohtaistamista, opiskelijoiden moninaisuutta ja ammatillisen koulutuksen uudistuksia. Samalla ammattitaitoisen ja osaavan ohjaushenkilöstön rooli on korostunut. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä sitä, että opiskelijoille tarjotaan yksilöllistä, riittävää, monipuolista ja jatkuvaa ohjausta koko opintojen ajan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tiina Vanhala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 26222
tiina.vanhala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, opinto-ohjauksen resurssin lisääminen Stadin ammatti- ja aikuisopistoon, Sydänmaa Johanna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä valtuutettu Johanna Sydänmaan ja 24 muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta opinto-ohjauksen resurssin lisäämisestä Stadin ammatti- ja aikuisopistoon. Aloitteessa esitetään ammatillisen koulutuksen opinto-ohjauksen resurssin lisäämistä 15 uu-

15.09.2020

den opinto-ohjaajan verran vuonna 2021, mikä tarkoittaa noin 900 000 euron palkkamenojen lisäystä kasvatuksen ja koulutuksen budjettiin. Vuodelle 2022 aloitteessa esitetään 10 opinto-ohjaajan toimen lisäystä, jolloin budjettivaikutus tulee olemaan noin 600 000 euroa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tiina Vanhala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 26222
tiina.vanhala(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, opinto-ohjauksen resurssin lisääminen Stadin ammatti- ja aikuisopistoon, Sydänmaa Johanna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 206

Järjestöavustukset varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien alle kouluikäisten lasten arkisin päiväaikaan tapahtuvaan harrastustoimintaan syyslukukaudelle 2020

HEL 2020-002442 T 02 05 01 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Pia Pakarinen: Pöydälle viikoksi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Pia Pakarisen ehdotuksesta panna asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Hanna Keränen, laskentasuunnittelija, puhelin: 310 86338
hanna.keranen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi

Liitteet

1 Avustukset alle kouluikäisten varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien lasten harrastustoimintaan 2020 liite 1

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää myöntää varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien alle kouluikäisten lasten arkisin päiväaikaan tapahtuvaan harrastustoimintaan avustuksia syyslukukaudelle 2020 liitteen 1 mukaisesti, yhteensä 37 601 euroa.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää, että avustukset maksetaan järjestöille sen jälkeen kun ne ovat toimittaneet kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle seuraavat hyväksyttävät ja asianmukaisesti alikirjoitetut asiakirjat:

- vahvistettu tuloslaskelma ja tase 2019
- toimintakertomus 2019
- jäljennös tilintarkastuskertomuksesta tai toiminnantarkastuskertomuksesta 2019
- vuosikokouksen pöytäkirja, josta käy ilmi tilinpäätöksen 2019 käsittely ja vastuuvapauden myöntäminen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää hylätä African Care ry:n ja Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan hakemukset. Kumpula-Toukola kylätilayhdistys ry:n hakemus hylätään Arki rokkaa-toiminnan osalta.

Esittelijän perustelut

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on päättänyt 22.10.2019 (§ 337) järjestöavustusten avustusperusteet varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien alle kouluikäisten lasten arkisin päiväaikaan tapahtuvaan harrastustoimintaan. Järjestöavustuksilla tuetaan varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien alle kouluikäisten lasten arkisin päiväaikaan tapahtuvaa perheen yhteistä harrastustoimintaa. Varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien alle kouluikäisten lasten harrastustoiminta lisää lapsen osallisuutta, mahdollistaa ilmaisun ja vuorovaikutuksen sekä osaltaan myös ehkäisee syrjäytymistä. Alle kouluikäisiin lapsiin kohdistuva harrastustoiminta tapahtuu arkisin päiväaikaan.

Lautakunta päätti myös, että järjestöavustuksilla ei tueta:

- varhaiskasvatusta täydentävää ja tukevaa toimintaa, esimerkiksi kerhotoimintaa joka luetaan avoimeksi toiminnaksi
- uskonnollista eikä poliittista toimintaa
- palvelutuotantoa, joka on kilpailutettu tai jota ostetaan tai jonka kaupunki järjestää palvelusetelillä.

Koronaviruksen aiheuttaman poikkeusajan vuoksi avustus myönnetään syyslukukaudelle 2020. Hakijoille tiedotettiin sähköpostilla 17.4.2020, että avustusten käsittely on siirretty elokuulle 2020.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle tarkoitetut avustushakemukset ovat olleet haettavana 3.- 31.1.2020 välisenä aikana. Määräajan kuluessa saapui 9 avustushakemusta, joissa haetaan avustusta yhteensä 132.880 euroa. Vuoden 2020 talousarviossa varhaiskasvatuksen järjestöavustuksiin on varattu 85 000 euroa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätettäväksi tulee 9 järjestöavustushakemusta, joista avustusta esitetään myönnettäväksi 7 hakemuk-

selle yhteensä 37 601 euroa. Hylättäväksi esitetään kahta hakemusta. Yhtä hakemusta esitetään hylättäväksi osittain. Kaikki avustukset on myönnetty vain syyslukukaudelle. Avustuksia myönnettäessä toiminnasta aiheutuvat palkkakustannukset on huomioitu kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätöksen 22.10.2019 mukaisesti enintään kunnallisen virkaehtosopimuksen varhaiskasvatuksen hoito- ja huolenpitotehtävien pakkahinnoittelun mukaisen tuntipalkan ja henkilösivukulujen suuruisena. Yhteenveto kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätettävistä avustuksista on liitteenä 1.

African Care ry ja Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan avustushakemuksessa kuvattu toiminta ei ole kasvatus- ja koulutuslautakunnan 22.10.2019 (§ 337) järjestöavustusten avustusperusteiden mukaista varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien alle kouluikäisten lasten arkisin päiväaikaan tapahtuvaan harrastustoimintaa. Heidän hakemuksensa eivät siten vastaa myöntämisperusteita ja hakemukset on hylättävä.

Kumpula-Toukola kylätilayhdistys ry:n avustushakemuksessa kuvattu toiminta ei ole Arki rokkaa-toiminnan osalta kasvatus- ja koulutuslautakunnan järjestöavustusten avustusperusteiden mukaista varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien alle kouluikäisten lasten arkisin päiväaikaan tapahtuvaa harrastustoimintaa, ja heidän hakemuksensa on siten siltä osin hylättävä.

Avustusten valmistelussa on noudatettu kaupunginhallituksen 28.10.2019 (§ 723) antamia yleisohjeita, joiden mukaan avustuksen myöntämisen perusedellytyksenä on, että järjestö tai yhteisö on yleishyödyllinen, se on rekisteröity ja toiminnasta on näyttöä vähintään vuoden ajalta. Avustamisen tarkoituksena on tukea toimintaa, ei ylläpitää sitä. Avustuksin ei tueta palvelutuotantoa, jota ostetaan tai joka on kilpailutettu.

Avustusohjeen mukaisesti avustuksen tarvetta ja sen määrää harkittaessa on otettu huomioon mm. hakijan omat varat ja muu julkinen tuki. Avustuksen saajan on järjestettävä tilintarkastus sekä kirjanpito ns. siten, että avustuksen käyttöä voidaan kirjanpidosta seurata. Kaupunginvaltuusto on talousarvion noudattamisohjeissa vuodelle 2020 päättänyt kehottaa lauta- ja johtokuntia ilmoittamaan avustusten myöntämispäätöksissä avustuksen ehdoksi, että avustettavien yhteisöjen tulee toiminnassaan ja taloudenhoidossaan noudattaa kaupunginhallituksen antamia ohjeita, jotka ovat liitteenä 2.

Avustukset myönnetään ehdolla, että ne voidaan periä takaisin, mikäli ilmenee seikkoja, ettei edellytyksiä avustuksen myöntämiselle ole ollut. Avustettavien yhteisöjen tulee toiminnassaan ja taloudenpidossaan

noudattaa kaupunginhallituksen antamia avustusohjeita. Samalla kasvatus- ja koulutuslautakunta muistuttaa hakijoita seuraamaan joulukuussa 2020 julkaistavaa vuoden 2021 avustuksia koskevaa avustuskuulutusta ja toimimaan sen ohjeiden mukaisesti.

Työnantaja vastaa toimintaan lasten kanssa liittyvistä velvoitteista, esimerkiksi ohjaajien rikosrekisterin tarkistamisesta.

Sähköiset avustushakemukset ovat kasvatus- ja koulutuslautakunnan jäsenten nähtävissä ennen kokousta talous- ja suunnittelupalvelujen talouden tuki -yksikössä osoitteessa: Töysänkatu 2, 3. krs., huone A 326.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Järjestöavustuksilla tuetaan varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien alle kouluikäisten lasten arkisin päiväaikaan tapahtuvaan harrastustoimintaa Helsingin kaupungissa. Järjestöillä on suora kontakti niiden toiminta-alueilla asuviin perheisiin. Tämä mahdollistaa nopean reagoinnin perheiden tarpeisiin, mikä vaikuttaa myös perheiden hyvinvointiin. Lisäksi useissa toimintamuodoissa tuetaan lapsen ja vanhempien välistä vuorovaikutusta, lasten sosiaalisten suhteiden kehittymistä, edistetään kotouttamista ja kannustetaan liikunnan pariin jo varhaiskasvatasiässä.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Hanna Keränen, laskentasuunnittelija, puhelin: 310 86338
hanna.keranen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi

Liitteet

1 Avustukset alle kouluikäisten varhaiskasvatuspalvelujen ulkopuolella olevien lasten harrastustoimintaan 2020 liite 1

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Otteet

Ote
Järjestöt

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kasvatus- ja koulutuslautakunta
Liite 1

§ 207

Asioiden tietojärjestelmähankkeen kehittämis- ja ylläpitötöiden (ASTI DPS 4) lisähankinta

HEL 2020-009980 T 02 08 02 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hankkia lisää asioiden tietojärjestelmän kehittämis- ja ylläpitötöitä Codemen Oy:ltä. Hankinta on jatkoa aikaisempaan hankintapäätökseen (HEL 2019-010690, 22.10.2019 § 335).

Tilaaaja ja toimittaja ovat tehneet asiantuntijapalvelusta sopimuksen, joka on voimassa toistaiseksi. Tilaaajalla on oikeus irtisanoa asiantuntija-resurssipalvelu päättymään neljäntoista päivän irtisanomisajalla.

Lisähankinnan arvonlisäveroton arvo on enintään 995 000 euroa.

Samalla lautakunta oikeutti toimialajohtajan hyväksymään hankintapäätökseen perustuvat tilaukset.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Joonas Sormunen, ICT-hankintalakimies, puhelin: 310 26544
joonas.sormunen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Otteet

Ote

Asianosainen

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tausta

15.09.2020

Hankinnan kohteena olevia asiantuntijaresursseja käytetään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiointiin tietojärjestelmän kehittämiseen ja ylläpitoon (ASTI-hanke). ASTI-hankkeen on arvioitu sijoittuvan vuosille 2019-2024. Hankkeen tavoitteena on toteuttaa asiointiin tietojärjestelmän palvelukokonaisuus, joka mahdollistaa uusia ja uudenlaisia tapoja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palvelujen toteuttamiseksi ja tarjoamiseksi asiakkaille, kuten varhaiskasvatuspaikan hakeminen ja vastaanottaminen sekä perusopetukseen ilmoittautuminen, kattaen koko oppijan (varhaiskasvatus, perusopetus, lukio ja ammattiopisto) elinkaaren. Uudella asiointiin tietojärjestelmällä korvataan vanhenevia järjestelmiä ja parannetaan nykyisiä palveluita muun muassa tehostamalla palveluihin hakeutumista, poistamalla manuaalista työtä sekä parantamalla asiointiin joustavuutta.

Aikaisemmalla hankintapäätöksellä (HEL 2019-010690, 22.10.2019 § 335) hankintayksikkö hankki asiantuntijaresursseja asiointiin tietojärjestelmän kehittämiseen ja ylläpitoon. Hankitut asiantuntijat on kiinnitetty erilaisiin ASTI-hankkeen alaisiin projekteihin. Projektien sisällä tapahtuvassa ohjelmistokehitystyössä tuotetaan jatkuvasti uutta ohjelmistokoodia ja kehitetään erilaisia asiointiin tietojärjestelmään suunniteltuja toiminnallisuuksia. Nyt tehtävällä lisähankinnalla varmistetaan aikaisemmin hankittujen ja tarvittavan osaamistason omaavien asiantuntijoiden jatkaminen projekteissa ja huolehditaan jo käynnistetyin toimivan kehitystyön jatkuvuudesta.

Resurssivuokralla toteutettavassa ketterässä kehityksessä hankittavat asiantuntijat suorittavat tilaajan määräämiä tehtäviä. Tällä tavalla toteutetussa ohjelmistokehityksessä palveluntuottajalle ei aseteta ohjelmistokehityksen lopputuloksiin kohdistuvaa tulosvastuuta. Ohjelmistokehityksen lopputulokset määräytyvät tilaajan työnohjauksen, asiantuntijaresurssien tehokkuuden ja yhdessä työskentelevien asiantuntijoiden yhteistyön perusteella. Tästä syystä on erittäin haasteellista yksityiskohtaisesti ja sitovasti arvioida, kuinka paljon henkilötyöpäiviä tullaan käyttämään yksittäisten tehtävien tai tehtäväkokonaisuuksien toteuttamiseen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on perustanut IT-palvelut (DPS) -nimisen dynaamisen hankintajärjestelmän sähköiseen HILMA-ilmoituskanavaan 22.12.2018, ilmoituksen numero HILMA:ssa: 2018-026564. Ilmoituksen numero Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL) on 2018/S 247-569736. Hankinta (ASTI DPS 4) on kilpailutettu hankintalain mukaisesti dynaamisen hankintajärjestelmän sisäisenä kilpailutuksena.

Tarjouspyynnössä on hankinnan laajuudeksi arvioitu noin 1300 - 1500 henkilötyöpäivää (=sitoumukseton arvio). Lisäksi hankintaan on sisäl-

tynyt optiomahdollisuus lisähankinnoista, jonka laajuudeksi on arvioitu noin 500 - 1000 henkilötyöpäivää (=sitoumukseton arvio). Tämän perusteella edellä mainitussa aiemmassa hankintapäätöksessä hankinnan arvonlisäverottomaksi arvoksi on arvioitu enintään 2 100 000 euroa.

Hankintalain sopimusmuutokselle asettamat edellytykset

Hankintalain 136 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan hankintasopimukseen voidaan tehdä muutos ilman uutta hankintamenettelyä, jos alkuperäisen sopimuskumppanin on tarpeen suorittaa lisätöitä tai -palveluja taikka ylimääräisiä tavarantoimituksia, jotka eivät sisällyneet alkuperäiseen sopimukseen, ja jos sopimuskumppanin vaihtaminen ei ole mahdollista taloudellisista tai teknisistä syistä ja aiheuttaisi merkittävää haittaa tai kustannusten merkittävää päällekkäisyyttä hankintayksikölle.

Hankintalain 136 §:n 3 momentin mukaan muutoksen arvo ei saa olla enemmän kuin 50 prosenttia alkuperäisen sopimuksen arvosta. Jos muutoksia tehdään peräkkäin useampia, arvioidaan jokaista muutosta itsenäisenä. Muutosten tavoitteena ei saa olla hankintalain säännösten kiertäminen.

Hankintalain esitöissä on todettu (HE 108/2016 vp s. 228), että hankintadirektiivin johdanto-osan 108 perustelukappaleen mukaan hankintaviranomaiset voivat joutua tilanteisiin, joissa tarvitaan lisää rakennusurakoita, tavaroita tai palveluja. Tällaisissa tapauksissa alkuperäisen hankintasopimuksen muuttaminen ilman uutta hankintamenettelyä voi olla perusteltua erityisesti, jos lisäsuoritukset on tarkoitus toteuttaa joko jo sovittujen palvelujen, tavaroiden tai asennusten osittaisena korvaamisena tai lisäyksenä, kun suorittajan vaihto edellyttäisi sitä, että hankintaviranomainen hankkii materiaaleja, urakoita tai palveluja, joilla on erilaiset tekniset ominaisuudet, mistä voi aiheutua yhteensopimattomuutta tai kohtuuttomia teknisiä vaikeuksia toiminnan ja huollon osalta.

Hankintalain asettamien edellytysten arviointi

Asiantuntijaresurssien vaihtaminen tässä vaiheessa tarkoittaisi jo tehdyn ja keskeneräisen ohjelmistokehitystyön huolellista dokumentointia sekä vaatisi sen, että nykyiset ohjelmistokehitystyötä suorittavat asiantuntijat perehdyttäisivät korvaavat asiantuntijat jatkamaan projektien sisäistä ohjelmistokehitystyötä. Tämä tarkoittaisi tilannetta, jossa tilaaja joutuu maksamaan samana aikaan sekä nykyisistä että korvaavista asiantuntijoista. Näin ollen sopimuskumppanin vaihtaminen tässä vaiheessa tarkoittaisi hankintayksikölle huomattavaa taloudellisten kustannusten päällekkäisyyttä ja aiheuttaisi merkittävää haittaa ASTI-hankkeen aikataululle, ohjelmistokehityksen jatkuvuudelle sekä palve-

lun tuloksena syntyvän ohjelmistokoodin yhdenmukaisuudelle ja toimivuudelle.

Hankintasopimuksen arvon nousu jää muutoksen myötä alle hankintalain 136 §:n 3 momentissa määritellyn 50 prosentin ylärajan.

Sopimusmuutoksen seurauksena hankitaan lisää tarjouspyynnön mukaista ohjelmistokehityspalvelua hankintasopimuksen ehtojen mukaisesti, eikä muutoksella ole vaikutusta hankinnan yleiseen luonteeseen.

Näin ollen lisätilaus voidaan tehdä hankintalain 136 §:n 2 momentin 2 kohdan perusteella.

Sopimusmuutoksesta ilmoittaminen Hilma-ilmoituskanavassa ja Euroopan unionin virallisessa lehdessä

Hankintayksikkö toimittaa tämän päätöksen perusteella sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen julkaistavaksi julkisten hankintojen sähköisessä ilmoituskanavassa Hilmassa osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi ja Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Sopimusmuutos tullaan tekemään vasta sen jälkeen, kun hankintalain 147 §:n 4 momentin mukainen sopimusmuutosta koskeva valitusaika on umpeutunut. Sopimusmuutosta koskeva valitusaika on 14 päivän ilmoituksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Sovelletut säännökset

Hallintolaki (434/2003): 43 §, 44 § ja 45 §

Hankintalaki (1397/2016): 123 §, 126 §, 127 §, 136 § ja 147 §

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Joonas Sormunen, ICT-hankintalakimies, puhelin: 310 26544
[joonas.sormunen\(a\)hel.fi](mailto:joonas.sormunen(a)hel.fi)

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Otteet

Ote
Asianosainen

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhaku hankintapäätökseen, kasvatus- ja koulutuslautakunta

15.09.2020

Asia/24

Tiedoksi

Tietohallinto

§ 208

Siivous- ja käyttäjäpalvelujen hankinta optiokaudelle 1.1.2021 - 31.7.2023 (Kori 1)

HEL 2017-007621 T 02 08 02 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hankkia siivous- ja käyttäjäpalvelut (kori 1) kahden ja puolen vuoden (2,5) optiokaudelle 1.1.2021 - 31.7.2023 voimassa olevien sopimusten mukaisesti seuraavasti:

Siivouspalvelut: Palmia Oy ja SOL Palvelut Oy

Käyttäjäpalvelut: Palmia Oy

Siivous + käyttäjäpalvelut: Palmia Oy ja Siivouspalvelu Puhtaax Oy

Hankinnan arvonlisäveroton kokonaisarvo mahdollinen optiokausi mukaan lukien on n. 8,1 milj. euroa. Nyt käyttöön otettavan optiokauden arvioitu kokonaisarvo on arvioituna noin 3,7 milj. euroa.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti valtuuttaa toimialajohtajan allekirjoittamaan tätä päätöstä vastaavat optiokautta koskevat hankintasopimukset.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Janne Tarkoma, hankintalakimies, puhelin: 310 21582
janne.tarkoma(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankinnat

Otteet

Ote
Palveluntuottajat

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, hankinnat

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talous- ja suunnitteluosaston hankinnat kilpailutti tarjouspyynnöllä HEL 2017-007621/30.8.2017 Helsingin kaupungin valtuuston päätöksen mukaisesti korin 1 siivous- ja käyttäjäpalvelut ajalle 1.1.2018 - 31.12.2020. Hankinnasta ilmoitettiin HILMA:ssa ja Clodian tarjouspalveluissa. Hankinta sisälsi lisäksi kahden ja puolen (2,5) vuoden optiokauden mahdollisuuden.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hankinnasta 31.10.2017 tekemällään hankintapäätöksellä (§ 89 HEL 2017-007621 Siivous- ja käyttäjäpalveluiden hankinta ajalla 1.1.2018 - 31.12.2020). Nyt esitettävä optiokauden käyttöönottoa koskeva päätös perustuu edellä mainittuun kilpailutukseen ja sen perusteella tehtyyn hankintapäätökseen.

Alkuperäisen hankintapäätöksen mukaan tilaajan tulee päättää option käyttämisestä tehdään kolme (3) kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä.

Optiokautta koskevat sopimukset sopijapuolten välillä syntyvät vasta toimialan palveluntuottajien kanssa erikseen allekirjoittamalla sopimussasiakirjoilla.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Janne Tarkoma, hankintalakimies, puhelin: 310 21582
janne.tarkoma(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankinnat

Otteet

Ote
Palveluntuottajat

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, hankinnat

Tiedoksi

Kasvatus ja koulutus

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 31.10.2017 § 89

HEL 2017-007621 T 02 08 02 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti kaupunginvaltuuston 20.10.2014 päätöksen mukaisesti, että korin 1 siivous- ja käyttäjäpalvelut ajalla 1.1.2018 - 31.12.2020 hankitaan seuraavasti:

Siivouspalvelut:

Palmia Oy: (ryhmät 6, 7, 10, 12, 15, 19 ja 20)

SOL Palvelut Oy: (ryhmät 9 ja 11)

Käyttäjäpalvelut:

Palmia Oy: (ryhmät 1, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 12 ja 14)

Siivous+ käyttäjäpalvelut:

ISS Palvelut Oy: (ryhmät 2, 5 ja 18)

Palmia Oy: (ryhmät 4, 8, 13 ja 16)

Siivouspalvelu Puhtaax Oy: (ryhmä 17)

Samalla kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hylätä GBonet Oy:n ja Talosyke Oy:n tarjoukset tarjouspyynnön vastaisina. GBonet Oy:n esittäjästä Suomen Asiakastieto Oy:n raportista puuttuu Rating Alfa yhteenveto-osa, josta ilmenee yrityksen luottoluokitus tilinpäätöstietoineen. Lisäksi tarjous oli osatarjous ja siten tarjouspyynnön vastainen. Talosyke Oy:n tarjouksessa pyydetyt resurssiliitte ja lisäpalveluhinnasto esitettiin tyhjänä. Edellä mainitut liitteet olivat vähimmäisvaatimuksina, joten tarjous on siten tarjouspyynnön vastainen.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti oikeuttaa toimialajohtajan allekirjoittamaan tätä päätöstä vastaavat hankintasopimukset.

Hankinnan kokonaisarvo on n. 8,1 milj. euroa, alv. 0 %. Kokonaishinnassa on huomioitu enintään viiden prosentin mahdollinen hinnankorotus option käyttöönottoaiheessa.

Hankinta sisältää kahden ja puolen vuoden (2,5) option, jonka käytöstä päättää tilaaja. Päätös option käyttämisestä tehdään kolme (3) kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä.

Hankinta sisältää työllistämiselvoitteen, jossa palveluntuottaja sitoutuu työllistämään heikossa työmarkkina-asemassa olevan työttömän vähintään kahdeksan kuukauden kokopäiväiseen työsuhteeseen tai vaihtoehtoisesti ammatilliseen tutkintoon johtavaan oppisopimukseen, kun sopimuksen peruspalveluiden arvo/vuosi ylittää 300 000 euroa. Työllistämiselvoite on kumulatiivinen niiden palveluiden osalta, joita palveluntuottaja tuottaa saman kilpailutuksen perusteella.

15.09.2020

Sopimus syntyy vasta molempien osapuolten allekirjoituksella aikaisintaan 14 pv kuluttua päätöksen tiedoksisaannista.

Hinta- ja laatuvertailut ovat liitteenä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Päivi Koskinen, hankintapäällikkö, puhelin: 310 86341

paivi.koskinen(a)hel.fi

Airi Rintamäki, ruokapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86307

airi.rintamaki(a)hel.fi

§ 209

Päätös Kankarepuiston peruskoulun musiikkivälineiden hankinnan osittaisesta keskeyttämisestä

HEL 2020-003680 T 02 08 01 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti keskeyttää Helsingin kaupungin puitesopimukseen ”Soittimien ja musiikkivälineiden hankinta” perustuvan kevennetyn kilpailutuksen ”Kankarepuiston peruskoulun musiikin opetusvälineiden hankinta” kohderyhmän ”Rumpusetti” osalta, sillä toimiala ei selvityksistä huolimatta ole voinut varmistua kilpailutuksessa alun perin valituksi tulleen Musiikki Silfverberg Oy:n tuotteen valmistusmateriaalista ja näin ollen tuotteen tarjouspyynnön mukaisuudesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Janne Tarkoma, hankintalakimies, puhelin: 310 21582
janne.tarkoma(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, minikilpailutus, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Otteet

Ote

Tarjoajat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, minikilpailutus, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kohderyhmän ”Rumpusetti” toimittajaksi valittu tarjoaja Musiikki Silfverberg Oy on tarjouksessaan vakuuttanut, että sen tarjoama rumpusetti Hayman HM-350 + CYS-060 x 2 on koostumukseltaan sataprosenttista (100 %) koivua.

Alkuperäisen hankintapäällikön hankintapäätöksen ”Kankarepuiston peruskoulun musiikin opetusvälineet” (12 § 16.6.2020, HEL 2020-

15.09.2020

003680) perusteella oikaisuvaatimuksen tehnyt tarjoaja F-Musiikki Oy esitti, ettei rumpusetin toimittajaksi valitun Musiikki Silfverbergin tarjoama tuote ole koostumukseltaan sataprosenttista koivua, eikä se näin ollen täyty hankintayksikön asettamia vaatimuksia. Oikaisuvaatimuksen tekijä esitti lisäksi, että toimialan tulisi hankkia rumpusetti toiseksi tulleelta tarjoajalta eli Musamaailma Oy:ltä.

Hankintapäätöksen johdosta tehdyn oikaisuvaatimuksen perusteella toimiala hankki asiassa lisäselvitystä, jonka perusteella se ei kuitenkaan voinut varmistua Hayman HM-350 + CYS-060 x 2 -mallisen rumpusetin materiaalista.

Edellä mainitun perusteella toimiala päättää keskeyttää hankinnan kohderyhmän ”Rumpusetti” osalta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Janne Tarkoma, hankintalakimies, puhelin: 310 21582
janne.tarkoma(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, minikilpailutus, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Otteet

Ote

Tarjoajat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, minikilpailutus, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Tiedoksi

Kasvatus ja koulutus

Päätöshistoria

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Hallinto- ja tukipalvelut Talous- ja suunnittelu- palvelut Hankintapalvelut Hankintapäällikkö 16.06.2020 § 12

HEL 2020-003680 T 02 08 01 00

Päätös

Hankintapäällikkö päätti, että Kankarepuiston peruskoulun musiikin opetuksessa käytettävät soittimet ja musiikkivälineet hankitaan seuraavilta toimittajilta tarjousvertailun perusteella:

F-Musiikki: 9275,5 eur
Musiikki Silfverberg: 7380,8eur
Musamaailma: 3181,41 eur

Hankinnan kokonaisarvo on 19 837,71 euroa (alv 0%).

Päätöksen perustelut

Hankinta perustuu Helsingin kaupungin puitesopimukseen "Soittimien ja musiikkivälineiden hankinta 2017-2021" Sopimustunniste H117-16. Hankinnasta on lähetetty 5.6.2020 tarjouspyyntö puitejärjestelyyn kuuluville toimittajille. Lisätietokysymykset tuli lähettää 8.6.2020 mennessä ja niihin vastattiin 8.6.2020. Määräaika tarjosten jättämiselle päättyi 16.6.2020 Määräaikaan mennessä saapui kolmelta tarjoajalta yhteensä kolme tarjousta, F-musiikki, Musamaailma ja Musiikki Silfverberg. Tarjoajat ilmoittivat tarjouksessaan hinnan erikseen jokaiselle hankittavalle kohteelle.

Tuotteiden vertailutaulukko on tämän päätöksen liitteenä.

Tilausten tekeminen

Hankintasopimus sopijapuolten välillä syntyy vasta myöhemmin erikseen tehtävillä tilauksilla. Tilaukset voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi. Hankinnan arvonlisäveroton arvo on 19 837,71 euroa. Tilaaja ei sitoudu ennalta mihinkään hankintamääriin.

Lisätiedot

Marko Harapainen, hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 21580
marko.harapainen(a)hel.fi

§ 210

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Sinisten ryhmäaloitteesta lasten ja nuorten turvallisuuden takaami- seksi

HEL 2020-008030 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Sinisten ryhmäaloitteesta lasten ja nuorten turvallisuuden takaamiseksi:

Kasvatuksen ja koulutuksen ensisijainen tavoite on lasten ja nuorten hyvän kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen ja turvaaminen. Päiväkotii, koulu tai oppilaitos voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka lapsi tai nuori voi kokea itselleen merkitykselliseksi, ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa.

Opiskeluympäristöllä ja -yhteisöllä on suuri merkitys oppijan terveydelle ja hyvinvoinnille sekä mahdollisuuksille oppia omien kykyjen mukaisesti. Terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö sekä hyvinvoiva yhteisö muodostuvat hyvistä fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalista olosuhteista. Erialaisten oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Sosiaalisesti turvallinen ja salliva oppimisympäristö mahdollistaa oppijoiden jatkuvan vuorovaikutustaitojen kehityksen sekä sen, että he kokevat voivansa tehdä vuorovaikutusaloitteita ja toimia osallisena ryhmässä.

Varhaiskasvatussuunnitelman, eri koulutusasteiden opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteissa sekä muissa Opetushallituksen määräyksissä on oppilaitoksen turvallisuuteen ja tarkastuksen yhteistyöhön liittyviä velvoitteita. Myös lasten ja nuorten hyvinvointiverkosto on käsitellyt ja hyväksynyt kesäkuussa 2020 työryhmän esityksen koulu- ja oppilaitosympäristön tarkastusten periaatteista Helsingin kouluissa ja oppilaitoksissa.

Kouluterveyskyselyn 2019 tulokset

Lasten ja nuorten hyvinvointia seurataan kouluterveyskyselyn ja hyvinvointiprofiilin avulla. Kouluterveyskyselyn 2019 tulosten mukaan suurin osa helsinkiläislapsista ja -nuorista on tyytyväisiä elämäänsä ja kokee terveytensä hyväksi. Lapset ja nuoret viihtyvät koulussa ja oppilaitoksissa. Tulokset nostivat esiin myös huolenaiheita. Erityisesti helsinkiläiset nuoret tytöt kokevat seksuaalista ehdottelua ja häirintää julkisissa tiloissa. Moni myös jättää kertomatta asiasta luotettavalle aikuiselle.

Kiusaaminen on vähentynyt peruskoulun yläluokilla ja ammatillisessa koulutuksessa verrattuna aiempiin mittauskertoihin. Yleisintä kiusaaminen on alakoulussa, jossa vajaa kahdeksan prosenttia on ollut kiusattuna vähintään kerran viikossa lukukauden aikana. Noin 64 prosenttia alakoululaisista on kertonut koulussa tapahtuneesta kiusaamisesta koulun aikuiselle. Kertomisen jälkeen noin 61 prosentilla kiusaaminen oli loppunut tai vähentynyt. Yläkoululaisista noin viisi prosenttia on ollut koulukiusattuna vähintään kerran viikossa lukukauden aikana. Lukiossa ja ammattioppilaitoksissa kiusaaminen on hyvin harvinaista.

Suurin piirtein joka kymmenes helsinkiläislapsi tai -nuori on kokenut fyysistä väkivaltaa perheessä edeltävän vuoden aikana. Henkinen väkivalta on perheissä yleisempää. Suuri osa jättää kertomatta kokemaansa henkisestä tai fyysisestä väkivallasta luotettavalle aikuiselle.

Hyvinvointi ja turvallisuus kasvatusta ja opetusta ohjaavissa suunnitelmissa

Vastuu hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumisesta kuuluu kaikille päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten työntekijöille. Jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa yhteiseen toimintaan rakentavalla sekä koko yhteisön hyvinvointia edistävällä tavalla. Kasvatustyössä pyritään ennakoitavuuteen ja arjen hallintaan. Turvallinen ja ilmapiiriltään ystävällinen toimintakulttuuri tukee opettajan ja oppijan välistä sekä oppijoiden keskinäistä vuorovaikutusta ja edistää oppijan pystyvyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan.

Aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus kotien ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppijoiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää omaa taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa.

Varhaiskasvatussuunnitelman, opetussuunnitelmien sekä tutkinnon perusteiden tavoitteena on laaja-alainen osaaminen, jolla tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppijat käyttävät tietojään ja taitojaan, vaikuttavat heidän omaksumansa arvot ja asenteet sekä tahdot toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntyneen tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteke sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään sekä erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppi-

jan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppijoille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia. Laaja-alaisten osaamiskokonaisuuksien yhteisenä tavoitteena on oppijoiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeätä on rohkaista oppijoita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain tavoitteena on edistää oppijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä huolehtia yhteisön hyvinvoinnista sekä oppimisympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoolto on osa yhteisön toimintakulttuuria, ja sen toiminta vahvistaa Helsingin kaupungin koulujen arvoja: osallisuus ja toimijuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, hyvinvointi, kestävä elämäntapa sekä tieto ja eettisyys.

Yhteisöllinen opiskeluhooltotyö kuuluu kaikille koulun ja oppilaitoksen toimijoille. Jokaisen oppijan kanssa työskentelevän sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavan työntekijän on tehtävissään edistettävä oppijoiden ja koko yhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä huoltajien kanssa. Yhteisöllistä opiskeluhoiltoa toteutetaan esiopetus-, koulu- tai oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti. Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa esiopetuksen alueellinen sekä koulu- tai oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä, jossa asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla. Ryhmistä, luokista, oppimisympäristöstä ja yhteisöistä keskustellaan esimerkiksi ilmapiirin, työrauhan, kiusaamisen, hyvinvoinnin, terveyden tai osallisuuden näkökulmista.

Yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon sisältyvät koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Siihen kuuluu myös monialainen asiantuntijaryhmä, joka kootaan tapauskohtaisesti oppilaan tueksi. Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta.

Kiusaamisen vastainen ohjelma KVO13

Kiusaamisen vastainen ohjelma on 13-kohtainen ohjelma, johon on kerätty keinoja kiusaamista vastaan. Se on työkalupakki kiusaamisen ennaltaehkäisyyn, puuttumiseen ja jälkihoitoon. Sen tarkoituksena on auttaa tunnistamaan kiusaaminen ja opettaa reagoimaan siihen oikein. Tavoite on tehdä kiusaamisen vastaisesta ohjelmasta koko kaupungin yhteinen asia. Toimenpiteisiin kuuluu sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävien ohjelmien systemaattinen

käyttö jokaisessa päiväkodissa, koulussa ja oppilaitoksessa. Opiskelu-
huollon ammattilaiset ovat näiden edistämässä keskeisessä asemas-
sa.

Kiusaamisen vastaisen ohjelman toimenpiteitä ovat

1. Hyvinvoinnin mittarit. Kouluissa ja oppilaitoksissa seurataan hyvin-
vointia jatkuvasti muun muassa kouluterveyskyselyn ja hyvinvointiprofiili-
lin avulla.
2. Sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehit-
tävät ohjelmat. Jokaisella päiväkodilla, koululla ja oppilaitoksella on
käytössä työkalupakki sosiaalisten tilanteiden ja tunteiden tunnistamis-
ta sekä uusien taitojen oppimista varten.
3. Ryhmien, luokkien ja yhteisöjen yhdessä sovitut säännöt. Jokaisen
päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen yhteisöt, ryhmät ja luokat laativat
yhdessä säännöt, jotka auttavat sekä ennaltaehkäisemään kiusaamista
että puuttumaan siihen.
4. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen.
Jokainen päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa huolehtii, etteivät
uudet tulokkaat putoa joukosta.
5. Opiskeluhuollon edustajat tapaavat pienryhmissä 7. luokkien ja toi-
sen asteen aloittavat oppilaat. Lukuvuoden alussa on opiskeluhuollon
henkilöstön vetämä pienryhmäkeskustelu mielenterveydestä ja sitä
vaarantavista asioista, kuten kiusaamisesta.
6. Sähköiset palautekanavat. Luodaan sähköinen palautekanava lisä-
mahdollisuudeksi kertoa kiusaamisesta, koska kiusaaminen voi tapah-
tua myös piilossa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.
7. Kiusaamisen selvittämisen kirjaaminen. Kiusaamistilanteiden selvit-
tely kirjataan oppilas- ja oppilashallintajärjestelmään.
8. Kiusaamisen vastaisten toimien vastuuhenkilöt. Kouluissa valitaan
vastuuhenkilöt, jotka erityisesti huolehtivat kiusaamiseen puuttumiseen
liittyvien toimien edistämisestä.
9. Restoratiivisten lähestymistapojen käyttö. Restoratiivisten eli ihmis-
suhteita korjaavien menetelmien systemaattinen käyttöönotto, johon
oppilas- ja opiskelijahuollon henkilöstö koulutetaan.
10. Nimikkoaikuisen paljon kiusatuksi tulleelle. Nimitetään turvallinen
aikuinen, joka auttaa ja tukee.
11. Kiusaaminen on rikos. K-0 toiminta kaikki koulut kattavaksi. Pitkään
jatkuneen koulukiusaamisen katkaisemiseen tarvitaan kaikki mahdolli-
nen apu. Joskus ulkopuolinen taho voi tuoda puuttuvan palasen on-
gelmatilanteeseen.
12. Tukioppilastoiminnan kehittäminen. Tukioppilas- ja tutor-
opiskelijoille järjestetään yhtenäinen koulutus, jota opiskeluhoolto on
osaltaan tukemassa.
13. Vertaistukitoiminta. Helsinkiin perustetaan Mannerheimin Lasten-
suojeluliiton tuella vertaistukiryhmä, jossa kiusatut voivat turvallisesti

jakaa kokemuksiaan. Erilaisia vertaisryhmiä järjestetään myös kouluissa ja oppilaitoksissa.

Muut turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät toimenpiteet

Minun silmin, Sinun silmin on Helsingin kaupungin toimintamalli, jonka tavoitteena on torjua mustavalkoista maailmankuvaa, josta erilaiset ääriajattelua ja näköalattomuutta suosivat ajattelutavat kumpuavat sekä vähentää konflikteja, jotka syntyvät esimerkiksi erilaisuuden pelosta tai ryhmien välisistä ennakkoluuloista. Toimintamallin avulla vahvistetaan nuorten vuorovaikutus-, tunne- ja empatiataitoja. Ohjelma antaa konkreettisia ajattelun ja toiminnan välineitä arjen tilanteiden ja konfliktien kohtaamiseen ja ratkaisemiseen väkivallattomasti. Lisäksi se tukee demokratiakasvatusta, neuvottelutaitojen kehitystä sekä lisää valmiuksia yhteiseen päätöksentekoon. Minun Silmin, Sinun Silmin -ohjelma tukee ja vahvistaa myös yksilön ja yhteisöjen hyvinvointia antamalla valmiuksia omien arvojen ja mielipiteiden esille tuomiseen tehokkaalla ja muita huomioivalla tavalla. Ohjelma on syrjäytymisen ehkäisyä ja ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä ja se on toimenpiteenä muun muassa eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn kaupunkistrategiahankkeessa, Mukana-ohjelmassa sekä kiusaamisen vastaisessa KVO-13 ohjelmassa.

Opetushallituksen rahoittama ja tukema hanke Turvallisesti mediassa ja maailmalla – lapsiin ja nuoriin kohdistuvien seksuaalirikosten ehkäisy (ml.grooming) sisältää kolme osaamisen kehittämisen kokonaisuutta perusopetuksen ja toisen asteen oppilaitosjohdolle, opetushenkilöstölle ja opiskeluhoollon henkilöstölle. Hankkeen tavoitteena on lisätä ehkäistä seksuaaliväkivaltaa ja groomingia turvallisuusjohtamisen kautta. Hanke kouluttaa lukuvuoden 2020-2021 aikana kasvatuksen ja koulutuksen ammattilaisia ehkäisemään, tunnistamaan ja kohtaamaan lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa.

Yhteenveto

Helsingin kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2019-2021 kokoa ja ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaupungin eri toimialojen yhteistyössä toteuttamaa yksilöön, perheeseen, yhteisöihin, väestöön ja näiden elinympäristöihin kohdistuvaa toimintaa. Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi keskeinen painopiste on nuorten syrjäytymiskiirteen katkaiseminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Hyvinvointia tulee tukea jo ennen ongelmien ilmaantumista, ja lapsuudessa ilmeneviin signaaleihin reagoida ennen vaikeiden oireiden ilmestymistä

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä henkilöstön osaamisen vahvistamista turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisen taidoissa ja

15.09.2020

riskitilanteiden tunnistamisessa, jotta jokaisen turvallinen perusarki toteutuu. Turvallisuussuunnittelussa huomioidaan sosiaali- ja terveystieteiden julkaisema Väkipollaton lapsuus –toimenpidesuunnitelma.

Lautakunta toteaa, että erityisesti kiusaamisen vastainen ohjelma KVO13 sisältää toimenpiteitä, joita aloitteessa esitetään. Kiusaamisen vastaista ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä muiden tahojen kuten Aseman lapset, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Helsingin seurakuntayhtymä ja Helsingin poliisin ennalta estävän toiminnan kanssa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan turvallisuuden edistämiseksi ja kiusaamisen ehkäisemiseksi tehdään Helsingissä jo laajamittaisesti työtä eikä näin ollen kannata uusien ohjelmien käynnistämistä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, chef för den grundläggande utbildningen, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 30.9.2020 Sinisten tekemään ryhmäaloitteeseen. Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki toteuttaa laaja-alaisen ohjelman lasten ja nuorten turvallisuuden edistämiseksi. Turvallinen arki on jokaisen lapsen ja nuoren perusoikeus.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

15.09.2020

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, chef för den grundläggande utbildningen, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 211

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Ted Apterin valtuustoaloitteesta varhaiskasvatuksen laadun uudelleen arvioinnin ja laadun mittareiden kehittämiseksi

HEL 2020-008040 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Laura Vanamo: Pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Laura Vanamon ehdotuksesta panna asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Kati Järvinen, arviointiasiantuntija, puhelin: 310 27448
kati.jarvinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutetun aloite 17062020 Apter Ted, Varhaiskasvatuksen laadun uudelleen arviointi ja laadun mittareiden kehittäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle Ted Apterin valtuustoaloitteesta varhaiskasvatuksen laadun uudelleen arvioinnin ja laadun mittareiden kehittämiseksi seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että varhaiskasvatuksen laadun arvioinniksi tulee kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimesta kehittää kolme mittaria: laatua ja henkilöstön hyvinvointia kuvaava mittari, palvelun laatua arvioiva mittari sekä tasa-arvon toteutumista arvioiva mittari.

Helsingin kaupunkistrategiassa laadukas opetus ja varhaiskasvatus nähdään kaupunkilaisten eriarvoistumista vähentävinä lähipalveluina. Varhaiskasvatuksessa panostetaan laatuun, työntekijöiden pysyvyy-

teen ja turvalliseen arkeen. Osana uudistuvia palveluita, Helsingissä otetaan käyttöön sähköinen asiointi mahdollisimman laajasti. Henkilöstön hyvinvointiin ja osallistumiseen panostetaan palveluja uudistettaessa.

Valtuutetun aloitteessa esitetyt asiat liittyvät varhaiskasvatuksen palvelun laatuun, pätevän henkilöstön puutteeseen ja henkilöstövajeeseen johtaneisiin syihin, henkilöstön työhyvinvointiin sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Aloitteessa esitetään laatua ja henkilöstön hyvinvointia, palvelun laatua sekä tasa-arvon toteutumista arvioivien mittareiden kehittämistä.

Aloitteessa kuvatut asiat ovat keskeisiä varhaiskasvatuksen laatuun vaikuttavia tekijöitä. Varhaiskasvatuksen laatu koostuu näiden lisäksi varhaiskasvatukselle asetettujen pedagogisten tavoitteiden toteutumisesta.

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Laatu varhaiskasvatuksessa rakentuu laadun rakenne- ja prosessitekijöistä (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2018), joita tarkastellaan kaupunki- ja yksikkötasoilla. Rakennetekijät ovat varhaiskasvatuksen järjestämiseen liittyviä tekijöitä, kuten varhaiskasvatuspalveluiden ohjaus, johtamisjärjestelmä, henkilöstörakenne, lapsiryhmän koko ja rakenne sekä arvioinnin ja kehittämisen rakenteet. Prosessitekijät ovat yksikön pedagogista toimintakulttuuria kuvaavia tekijöitä, kuten eri tasoilla tapahtuva vuorovaikutus, suunnittelun, dokumentoinnin ja arvioinnin kokonaisuus sekä pedagoginen toiminta.

Varhaiskasvatuksen vaikuttavuutta kuvaavissa tutkimuksissa on todettu, että merkityksellistä on laatutekijöiden kokonaisvaikutus yksittäisten laatutekijöiden sijaan. Varhaiskasvatuksessa yksikkötasolla tapahtuva laadunarviointi perustuu itsearviointiin, jolloin arvioinnin rakenteilla on suuri merkitys. Varhaiskasvatuksessa ei toteuteta oppimistulosarvioinnin kaltaisia arviointeja, jolloin varhaiskasvatuksen kehityksellisten vaikutusten arviointi on erilaista kuin esimerkiksi perusopetuksessa.

Varhaiskasvatuslain (628/1998) 21§ mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Itsearviointia tehdään palvelun järjestäjän toimesta ja helsinkiläistä varhaiskasvatusta kehitetään kaupunkitasoisen ja valtakunnallisen tiedon pohjalta.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on laatinut varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset vuonna 2018, jonka pohjalta Helsinki on kehittänyt varhaiskasvatuksen arvioinnin käytäntöjään. Karvin Varhaiskasvatuksen laatu arjessa -arvioinnin (2019) tulok-

siin ja kehittämissuositukseen perustuen on kehitetty varhaiskasvatuksen johtamisen rakenteita ja sijaisjärjestelyitä sekä yksikötasolla tapahtuvan suunnittelun, arvioinnin ja kehittämisen kokonaisuutta.

Toteutuneen toiminnan laadunseuranta tehdään ja tietoa kerätään tällä hetkellä monin tavoin eri lähteistä. Tiedon seuranta sekä tuottamista hidastaa ja vaikeuttaa tietojärjestelmien toimimattomuus sekä laadunhallinnan ja arvioinnin käytäntöjen vakiintumattomuus.

Palvelun laatu

Valtuutetun aloitteessa palvelun laatu nostetaan esiin yhtenä keskeisenä varhaiskasvatuksen laatua kuvaavana mittarina.

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, jonka kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on (540/18) 6 §. Varhaiskasvatuspaikka järjestetään viimeistään neljän kuukauden päästä hakemuksen jättämisestä.

Varhaiskasvatuksen hakijamääriä ja varhaiskasvatusyksiköiden tila- paikkoja seurataan säännöllisesti. Seuranta tehdään myös siitä, min- kälaisilla matka-ajoilla huoltajien siirtymät kotoa varhaiskasvatuksen toimipaikkaan toteutuvat. Nykyiset tietojärjestelmät eivät mahdollista hakijamäärien suhteuttamista aloituspaikkoihin tai siirtopyyntöjen ja pyyntöjen syiden tilastoimista.

Asioiden tietojärjestelmää pilotoidaan ruotsinkielisessä varhaiskasva- tuksessa syksyllä 2020. Uuden asioiden tietojärjestelmän myötä tul- laan saamaan entistä parempaa tietoa perheiden valinnoista ja niiden toteutumisesta, läpinäkyvyyttä varhaiskasvatuspaikan hakemisen ja saamisen prosessiin sekä tietoa lähipäiväkotiperiaatteen toteutumisesta. Asioiden tietojärjestelmän käyttö laajenee suomenkieliseen var- haiskasvatukseen vuoden 2021 aikana.

Asiakaspalautetta kerätään säännöllisesti asiakaskyselyillä ja saatua palautetta hyödynnetään toiminnan ja asiakaskokemuksen mittaamisen tapojen kehittämisessä. Varhaiskasvatuksen huoltajien kokonaistyyty- väisyys sai viime kyselyssä (2019) arvosanan 6,3 (max. 7). Seuraava varhaiskasvatuksen asiakaskysely on pääkaupunkiseudun kuntien yh- teinen asiakaskysely loka-marraskuussa 2020.

Kehitteillä oleva kansallinen varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda ko- koaa yhteen paikkaan varhaiskasvatuksen kansallisessa suunnittelu- ja ohjaustyössä tarvittavaa tietoa, kuten tietoa varhaiskasvatuksessa ole- vista lapsista, toimipaikoista sekä henkilöstöstä.

15.09.2020

Palvelun laadun mittareina voidaan käyttää tietoa perheen palvelun saantiin liittyen kuten matkaetäisyyttä kotoa varhaiskasvatuspaikkaan sekä omalla peruspiirin alueella varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrää. Nämä tiedot on tarkoituksenmukaista tuottaa kaksi kertaa vuodessa, keväisin ja syksyisin. Uuden asiakastietojärjestelmän myötä saadaan entistä paremmin tietoa siitä, miten perheiden toiveet ovat toteutuneet.

Laatu ja henkilöstön hyvinvointi

Koulutettu henkilöstö on keskeinen laatua edistävä tekijä varhaiskasvatuksessa. Pätevän henkilöstön kokonaisvajetta ja henkilöstön lähtö- vaihtuvuutta kaupunkitasolla seurataan säännöllisesti ammattinimikkeittäin. Nykyisillä käytössä olevilla kaupungin järjestelmillä pätevän henkilöstön saatavuustietoja ei alue- ja yksikkötasolla ole helposti saatavilla.

Task force -työn tuloksena syntynyt toimenpideohjelma etenee osana talousarvioehdotusta.

Helsinki on tehnyt monia konkreettisia toimenpiteitä henkilöstön työolosuhteiden edistämiseksi, esimerkiksi ryhmäkoko on pidetty koko ajan pienempänä, eikä varhaiskasvatuslain säädäntömuutoksia (2016) otettu käyttöön. Henkilöstömitoitusta ja ryhmäkokoja koskevaa ohjeistusta on tarkennettu ja varahenkilöstön määrää lisätty.

Helsinki on korottanut varhaiskasvatuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen erityisopettajien palkkoja 221 eurolla. Henkilöstön rekrytointiin panostetaan ja työsuhteasuntojen saatavuutta ja määrää lisätään. Palkitsemisen käytäntöjä on kehitetty ja vertaismentorointia lisätty kaikille uusille opettajille.

Varhaiskasvatuksen johtamisen tukemiseksi Helsingissä on otettu käyttöön uusi varajohtajamalli, ja parhaillaan on käynnissä varhaiskasvatuksen esihenkilöille ja aluepäälliköille suunnattu johtamisvalmennus. Myös asiakasohjauksen ja varhaiskasvatukseen sijoittamisen käytäntöjen kehittäminen toimialalla on käynnissä.

Helsinki on tiivistänyt yhteistyötään eri koulutusasteiden kanssa uusien valmistuvien työntekijöiden saamiseksi sekä nykyisen ei-kelpoisen henkilöstön päteväyttämiseksi. Tarvitaan kuitenkin edelleen valtakunnallisella tasolla tapahtuvia toimia pätevän henkilöstön kouluttamiseksi.

Henkilöstön kuuleminen on olennainen tekijä henkilöstön pysyvyyden ja työhyvinvoinnin edistämisessä. Henkilöstön hyvinvointia ja työtyytyväisyyttä mitataan vuorovuosin toteutettavilla Kunta 10 -kyselyllä ja työterveyskyselyllä. Tulosten pohjalta nostetaan tarvittavat kehittämistoimenpiteet sekä yksikkö- että kaupunkitasolla. Kunta 10 -kysely sekä

Helsingin kaupungin oma strategista uudistumista mittaava Uudistumisen pulssi -kysely on käynnistynyt jälleen 1.9.2020.

Laadun ja henkilöstön hyvinvoinnin seuraamisen mittareina voidaan käyttää kelpoisen henkilöstön määrää kaksi kertaa vuodessa sekä Kunta 10 -kyselyn työssä jaksamiseen ja työn koettuun palkitsevuuteen liittyviä mittareita.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen on keskeinen teema varhaiskasvatussuunnitelmissa. Varhaiskasvatyüksiköissä käydään pedagogista keskustelua tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta ja toimintakaudella 2020-2021 jokainen yksikkö laatii tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman, joka kostuu nykytilan kartoittamisesta, kehittämiskohteiden valinnasta sekä arvioinnista.

Tietoa vieraskielisten lasten ja erityistä tukea tarvitsevien lasten osuudesta käytetään resurssien kohdentamisessa. Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa erityistä tukea saavien lasten perusrahoitus jaetaan ja tarkistetaan varhaiskasvatusalueella olevien lasten lukumäärän perusteella.

Varhaiskasvatus saa myönteiseen erityiskohteluun ja kaupunkirakenteesta johtuvien alueellisten hyvinvointierojen tasaamiseen 1,3 miljoonaa euroa vuodessa, jolla suunnataan resursseja erikseen sovittujen asuma-alueiden lapsille perusmitoitusta enemmän. Resurssien jaossa on käytetty kolmea indikaattoria: ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevien aikuisten prosenttiosuutta, keskimääräistä vuosituloa asukasta kohden ja vieraskielisten lasten prosenttiosuutta.

Varhaiskasvatuksen järjestäjän on varmistettava inklusiivisuuden periaatteiden toteutuminen sekä huolehdittava, että jokainen lapsi saa tarvitsemansa tuen omassa oppimisympäristössään (Karvi Varhaiskasvatuksen laatuindikaattorit 2018).

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsen tukemisen prosessit, resurssit ja rakenteet sekä valmistelu- ja päätöksenteko tullaan tarkastamaan ja uudistamaan. Tavoitteena on oikea-aikaisen tuen nopeampi ja joustavampi käytännön toteuttaminen.

Helsinki on myös mukana Jyväskylän ja Tampereen yliopistojen ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttamassa CHILDCARE-tutkimushankkeessa, jossa tutkitaan tasa-arvon kysymyksiä kuntien varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa sekä lastenhoidon tukien järjestelmissä.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen seurannan mittareina käytetään tällä hetkellä erityisen tuen ja myönteisen erityiskohtelun rahoituksen jakamisen indikaattoreita sekä inklusiivisen varhaiskasvatuksen pilotoinnin seurannan mittareita. Toimialalla tulee yhdessä miettiä, miten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista mitataan jatkossa entistä paremmin eri koulutusasteilla.

Varhaiskasvatukselle asetettujen pedagogisten tavoitteiden toteutuminen

Varhaiskasvatuksen tavoitteet ja sisällöt määritellään varhaiskasvatuslain lisäksi valtakunnallisessa Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjassa (2018) sekä Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa (2019).

Osana järjestäjätason arviointia toteutetaan varhaiskasvatustyöyksiköiden auditoinnit vuosittain satunnaisotannalla. Auditoinneilla saadaan tietoa varhaiskasvatuksen pedagogiselle toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

Pedagoginen dokumentointi on keskeinen työmenetelmä varhaiskasvatuksen lapsilähtöisessä suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Pedagogisen dokumentoinnin kokonaisuuden kehittäminen on aloitettu Helsingin varhaiskasvatuksessa kansallisiin suosituksiin perustuen vuonna 2019. Kuluvan vuoden aikana vahvistetaan varhaiskasvatuksen itsearviointia osana yksikön toimintasuunnitelmaa ja lapsiryhmäkohtaista toiminnan suunnittelua, dokumentointia ja kehittämistä. Vuonna 2021 kokonaisuuden kehittäminen etenee lapsiryhmäkohtaisen arviointimenetelmän käyttöönottoon.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen laadunhallinnan ja arvioinnin käytäntöjen kehittäminen toimialalla on käynnistynyt elokuussa 2020. Laatutyön tavoitteena on laadunhallintajärjestelmän rakentaminen varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Osana tehtävää laatutyötä pohditaan myös, miten mittaamalla saaduista tuloksista raportoidaan.

Lapsivaikutukset

Varhaiskasvatuslain mukaan lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatus on tärkeä osa lapsen kasvun ja oppimisen polkua. Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu (540/18) § 4.

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa.

Lapselle laadukas varhaiskasvatus tarkoittaa fyysisesti ja psyykkisesti turvallista oppimisympäristöä ja välittävää vuorovaikutusta, tunnetta vertaisryhmään kuulumisesta sekä sitä, että hänen vahvuutensa huomataan ja tarpeisiinsa vastataan.

Varhaiskasvatuksen laadunhallinnan ja arvioinnin tarkoituksena on turvata varhaiskasvatuslain toteuttamista, tukea varhaiskasvatuksen kehittämistä ja tasalaatuisuuden toteutumista sekä edistää lapsen hyvinvoinnin, kehityksen ja oppimisen edellytyksiä.

Yhteenveto

Laadukkaan varhaiskasvatuspalvelun tuottaminen on Helsingin kaupunkistrategiassa 2017-2021 keskeinen tasa-arvon toteutumista edistävä tekijä. Varhaiskasvatuksen laadullisten erojen tasaaminen eri keinoin on yksi varhaiskasvatuksen keskeisistä kehittämiskohteista.

Kaupunkistrategialle valittuja kaupunkitasoisia mittareita seurataan ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan neljä kertaa vuodessa talouden ja toiminnan seurannan yhteydessä.

Mittaamalla ja tilastoinnilla saatua tietoa hyödynnetään päätöksenteossa ja johtamisessa. Tilapaikkoja sekä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrää sekä matka-aikoja kotoa varhaiskasvatuspaikkaan seurataan. Pätevän henkilöstön määrää ja henkilöstön työhyvinvointia mitataan säännöllisesti. Erytymisen, syrjäytymisen ehkäisyyn ja eriytymiskehityksen torjuntaan on yhtenäiset indikaattorit, joiden perusteella tuen resurssit jaetaan.

Aloitteessa esitetyt mittarit ovat hyviä ja raportointi palvelun laadun, pätevän henkilöstön osuuden ja henkilöstön hyvinvoinnin sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osalta voidaan aloittaa saatavilla olevaan tietoon perustuen. Helsinki jatkaa arviointityötä kansallisen arviointikeskuksen tutkimukseen perustuvassa teoreettisessa viitekehityksessä.

Laadunhallinnan tulee olla systemaattista ja toimintaa kehittävää. Toimivien ja tarkoituksenmukaisten kaupunkitasoisten tietojärjestelmien toiminnan parantaminen ja yhteensovittaminen on keskeinen tiedon keräämistä, tilastointia ja eri tasoilla tapahtuvaa laadunseurantaa edistävä tekijä.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 30.9.2020 mennessä valtuutettu Ted Apterin ja 33 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta.

15.09.2020

Aloitteen allekirjoittaneet ovat sitä mieltä, että pitkään jatkunut pätevän henkilöstön puute heikentää lasten oikeutta saada laadukasta, yksilöllistä ja tasa-arvoista varhaiskasvatusta asuinpaikasta riippumatta. Aloitteessa esitetään varhaiskasvatuksen uudelleen arvioimista kehittämällä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimesta kolme alan tutkimuksiin nojaavaa mittaria, joilla saadaan tietoa yksikkökohtaisella tasolla: laadua ja henkilöstön hyvinvointia arvioiva mittari, palvelun laatua arvioiva mittari sekä tasa-arvon toteutumista arvioiva mittari.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Kati Järvinen, arviointiasiantuntija, puhelin: 310 27448
kati.jarvinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutetun aloite 17062020 Apter Ted, Varhaiskasvatuksen laadun uudelleen arviointi ja laadun mittareiden kehittäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 212

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Ted Apterin valtuustoaloitteesta nuorten talousosaamisen lisäämiseksi kaikilla kouluasteilla

HEL 2020-008043 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Laura Vanamo: pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Laura Vanamon ehdotuksesta panna asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Minna Ala-Ketola, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 20428
minna.ala-ketola(a)hel.fi
Antti Värtö, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 3108 8047
antti.varto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Apter Tedin aloite nuorten talousosaamisen lisäämiseksi kaikilla kouluasteilla

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Apter Tedin valtuustoaloitteesta nuorten talousosaamisen lisäämiseksi kaikilla kouluasteilla:

Tällä hetkellä voimassa olevat opetussuunnitelmat eri kouluasteilla pitävät sisällään monipuolista talousosaamisen opiskelua erilaisin työtapoin. Opiskelua voidaan tarpeen ja myös oppijoiden kiinnostuksen mukaan täydentää opetukseen sopivilla ja tarkoituksenmukaisilla lisämateriaaleilla ja työskentelytavoilla. Nuoret ja talous TAT on julkaissut paljon eri kouluasteille suunnattua talousosaamiseen liittyvää materiaalia, ku-

ten Taloussankari-pelin. Tralla.fi -sivusto puolestaan kerää yhteen yrittäjyyskasvatukseen liittyvää materiaalia. Helsingissä on käytössä Helsinki Oppii -sivusto (helsinkioppi.fi), jossa jaetaan opetusmateriaalia ja esimerkkejä käytännön toteutuksista. Materiaalit lajitellaan teemoittain. Samaa sivustoa voisi käyttää talousosaamisen aineistojen ja materiaalin keräämiseen helposti opettajien saataville.

Helsingin kaupungilla on käytössä Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen Stadi -hanke, jossa luodaan verkkoportaalia oppilaitosten käyttöön. Portaali helpottaisi opettajien yhteisprojekteja yksityisten yritysten kanssa, jolloin oppilaat saisivat paremman käsityksen työelämän toiminnasta. Yritysyhteistyö mahdollistaisi myös yrittäjävieraiden käynnin koulussa, jolloin vierailijat voivat kertoa omasta elämästään esimerkkeinä taloustaitojen merkityksestä.

Opettajien talousosaamisen täydennyskoulutukseen tullaan kiinnittämään entistä enemmän huomiota ja se on yksi painopisteistä tulevia koulutuksia suunniteltaessa.

Esiopetus

Talousosaamista opitaan osana arjen toimintoja ja aihe otetaan oppijan kiinnostuksen mukaan esille aina sopivissa vuorovaikutus ja toiminnan tilanteissa. Esiopetuksessa talouskasvatus toteutuu matemaattisia taitoja ja kestävän kehityksen mukaista elämäntapaa harjoitellessa. Opetusta toteutetaan toiminnallisesti leikkien ja tutkien erilaisissa oppimisen ympäristöissä ja hyödyntäen eri yhteistyökumppaneita. Esiopetusikäinen lapsi harjoittelee esimerkiksi kauppaleikkien kautta rahan käyttöä ja taloustaitoja. Monilukutaidon ja tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen harjoittelun myötä tutustutaan lasten ympäristössä esiintyviin erilaisiin mainoksiin ja pohditaan kuluttamista. Esiopetusryhmässä suunnitellaan yhdessä lasten kanssa ryhmän väline- tai materiaalihankintoja.

Esiopetuksen henkilöstön tietoisuutta lasten talousosaamisen vahvistamisesta osana esiopetuksen oppimiskokonaisuuksia on tarpeen lisätä ja ottaa huomioon osana opettajien täydennyskoulutusta.

Perusopetus

Perusopetuksen opetussuunnitelma (2014) antaa taloustaitojen opettamiselle hyvät lähtökohdat. Taloustaidot tulivat entistä vahvemmin osaksi eri oppiaineita, esimerkiksi kotitalouden ja matematiikan tunneilla. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan taloustietoa opetetaan nyt osana yhteiskuntaoppia myös alaluokilla. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteeseen "itsestä huolehtiminen ja arjen taidot" on kirjattu, että oppilaat tutustuvat kestävän kuluttamisen käytäntöihin ja pohtivat

säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelevat niitä. Lisäksi oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten tarkasteluun. Kuudesluokkalaiset vierailevat TAT:n Yrityskylässä, jossa oppilaat pääsevät toimimaan valitsemassaan ammatissaan ja oppivat tulojen ja menojen tasapainottamista. Myös yhdeksäsluokkalaisille on TAT:n Yrityskylä - oppimiskokonaisuus, jossa oppilaat pääsevät simuloimaan yrityksen johtoryhmässä toimimista. Osana yrityskylää oppilaat opiskelevat myös budjetointia sekä lainojen ja korkojen toimintaa. Yläkoulun yhteiskuntaopissa perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestäväen kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Yhdeksännen luokan sisällöissä on kirjattu, että oppilasta ohjataan vastuulliseen rahankäyttöön, tulojen ja menojen hallintaan sekä talouden peruskäsitteiden hallintaan. Opetussuunnitelmassa on myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteita kuten esimerkiksi arjen taidot, työelämätaidot ja yrittäjäyys, joihin sisältyy näitä asioita. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ovat osana kaikkia oppiaineita.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 oppilas vahvistaa työelämään tutustumisen (TET) jaksojen aikana kokemuksiaan työelämästä ja ammatteista aidossa työympäristössä sekä saa lisää valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Lisäksi työelämään tutustuminen auttaa oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjäyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Neljässä helsinkiläiskoulussa pilotoidaan työelämäpainotteista perusopetusta, jossa oppilailla on monta TET-jaksoa vuodessa ja heille opetetaan valinnaisaineena työelämätaitoja sekä taloustaitoja.

Koulut voivat vahvistaa osana koulun opetusta yrittäjäyysasennetta, työelämätaitoja ja taloudenhallintaa esimerkiksi hyödyntämällä Nuori yrittäjäyys ry:n (NY) ohjelmia, joissa on huomioitu eri kouluasteiden opetussuunnitelmia. Alakouluohjelmissa on 4-6 luokkalaisille tarjolla Mitä ihmiset tekevät - opintokokonaisuus, jossa kannustetaan lapsia tutustumaan niin oman lähiympäristön toimintaan, eri ammatteihin, päätöksentekoon kuin talouden kiertokulkuun. Yläkoululaisille on mahdollista Oma talous -ohjelmassa harjoitella työelämävalmiuksia ja tutustua talouslukutaitoon.

Opettajien työelämä- ja talousosaamisen kehittämistä varten Helsingissä on viime vuonna aloitettu Tulevaisuuden työelämäosaaminen peruskoulussa -hanke. Siinä mukana olevien koulujen opettajat tutustuvat työelämään erilaisten vierailuiden ja niin sanotun ope-TET:in avulla.

Toinen aste

Perusopetuksen jälkeiseen elämänvaiheeseen kuuluu useita samanaikaisia itsenäistymiseen liittyviä kehitystehtäviä, joissa menestyminen on katsottu vaikuttavan keskeisesti yksilöiden hyvinvointiin. Taloudellinen itsenäistyminen vanhemmista ja lapsuudenkodista on eräs tärkeimpiä aikuisuuden saavuttamisen kriteereitä. Toisen asteen opintojen aikana nuoret valmistautuvat tähän elämän siirtymävaiheeseen. Samalla oppilaat kiinnittyvät yhteiskuntaan sekä pyrkivät hankkimaan jatkokoulutuspaikan ja integroitumaan työelämään.

Uutena haasteena on kuluttajakäyttäytymisen siirtyminen yhä enemmän digitaalisiin ympäristöihin, mikä vaatii uudenlaista talousosaamista. Konkreettisten taloustaitojen lisäksi vaaditaan taloudellista itseluottamusta taloudelliseen käyttäytymiseen ja hyvinvoinnin rakentamiseen, toisin sanoen taloudellista kyvykkyyttä. Tutkimukset ovat osoittaneet, että nuorten taloudellisen elämänhallinnan vahvistaminen suojaa nuorten mielenterveyttä pitkällä tähtäimellä. Näin ollen talous- ja kuluttajao- saamiseen liittyvää opetusta on tärkeää kehittää siten, että se vahvistaa toisen asteen opiskelijoiden toimijuutta ja kokemuksellista oppimista.

Toisella asteella ja korkea-asteella opiskelevalle on tarjolla erilaisia yrittäjyyteen kannustavia ohjelmia. Toisen asteen opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua Nuori Yrittäjyys ry:n Vuosi yrittäjänä -ohjelmaan. Ohjelmassa harjoitellaan teoriaa ja käytäntöä yhdistämällä yrittäjyyden taitoja, yrittäjämäistä asennetta sekä työelämätaitoja. Ohjelman aikana osallistuja perustaa NY-yrityksen, joka toimii noin vuoden ajan ja noudattaa yrityselämän periaatteita ja toimintatapoja.

Lukio

Lukion uudessa opetussuunnitelmassa (voimassa 1.8.2021) talousosaamisen merkitys korostuu entisestään. Talousosaamisen opetus on sisällytetty yhteiskuntaopin, pitkän ja lyhyen matematiikan sekä nyt myös opinto-ohjauksen pakollisiin moduuleihin. Lukion opetussuunnitelman lyhyen ja pitkän matematiikan talousmatematiikan moduuleissa tavoitteena on muun muassa matemaattisten valmiuksien hyödyntäminen talouden suunnittelussa ja yrittäjyydessä. Tämän lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset.

Yhteiskuntaopin taloustieto-moduulin tavoitteena on johdattaa lukiolainen ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Moduulissa käsitellään mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kotitalouksien, yritysten ja julkisen talouden näkökulmista. Siinä perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työn- teon että yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestäväen kehityk-

sen näkökulmasta. Opinto-ohjauksen Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus -moduulin tavoitteena on muun muassa tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkitys työllisyyden näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on syventää osaamista itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelun ja elämänhallintataitojen osalta. Yhtenä keskeisenä sisältönä on oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen. Tämän lisäksi Helsingin kaupungin lukioiden uuden opetussuunnitelman paikallisessa tarkennuksessa on huomioitu talousosaamisen merkityksellisyys osana eettistä ja ympäristöosaamista.

Helsingin kaikkiin lukioihin on perustettu opettajien KKT-tiimit (korkeakoulutus, kansainvälisyys ja työelämä), joiden tarkoituksena on edistää työelämätaitojen osaamista. Myöhemmin on tarkoitus luoda opettajien verkosto eri lukioiden välille.

Ammatillinen koulutus

Ammatillisessa koulutuksessa kartutetaan talousosaamisen taitoja monipuolisesti. Talousosaamisen taitoja opitaan ammatillisen perustutkinnon yhteisissä tutkinnon osissa. Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen tutkinnon osassa opiskelijoilla on pakollisina opintoina Yhteiskunnassa ja työelämässä toimimisen osa-alue, Yrittäjyys ja yrittäjämäisen toiminnan osa-alue sekä Kestävän kehityksen edistämisen osa-alue. Opinnoissa harjaannutaan oman talouden hallinnassa, opitaan toimimaan taloudellisesti työtehtävissä ja hankitaan kestävä kehitys edistävää osaamista. Matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen tutkinnon osassa Matematiikka ja matematiikan soveltamisen osa-alue sisältää talousmatematiikkaa. Pakollisten opintojen lisäksi opiskelijalla on mahdollisuus opiskella kaikista osa-alueista valinnaisia opintoja. Opetushallituksessa on parhaillaan käynnissä työ, jossa rakennetaan yhteisten tutkinnon osien osa-alueiksi uudet yhdeksän osaamispuheen talousosaamisen ja kestävä kehityksen kokonaisuudet. Talouden näkökulma on myös osa kestävä kehityksen kokonaisuutta. Kokonaisuuden suorittava opiskelija voisi kartuttaa talousosaamistaan tai kestävä kehityksen osaamistaan ja vahvistaa erityisesti oman talouden hallintataitoja sekä henkilökohtaisen elämäntavan kestävyuden, kiertotalouden ja vastuullisen toiminnan ymmärtämistä. Valmiit kokonaisuudet julkaistaan syksyllä 2020.

Yhteenveto

Tällä hetkellä voimassa olevat opetussuunnitelmat eri kouluasteilla pitävät sisällään monipuolista talousosaamisen opiskelua erilaisin työtyövoim. Opiskelua voidaan tarpeen ja oppijoiden kiinnostuksen mukaan täydentää opetukseen sopivilla ja tarkoituksenmukaisilla lisämateriaaleilla.

15.09.2020

leilla ja työskentelytavoilla.

Helsingissä on käytössä mm. Helsinki Oppii -sivusto (helsinkioppi.fi), jossa jaetaan opetusmateriaalia ja esimerkkejä käytännön toteutuksista.

Opettajien talousosaamisen täydennyskoulutukseen tullaan kiinnittämään entistä enemmän huomiota ja se on yksi painopisteistä tulevia koulutuksia suunniteltaessa.

Opettajaverkostojen kokoaminen on kannatettavaa ja niitä kehitetään jo nyt olemassa olevien hankkeiden puitteissa.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 30.9.2020 mennessä valtuutettu Apter Tedin ja 26 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteeseen. Aloitteessa esitetään, että nuorten talousosaamista lisättäisiin kaikilla kouluasteilla voimassaolevien ja suunnitteilla olevien opetussuunnitelmien puitteissa. Lisäksi aloitteessa esitetään, että opettajien talousosaamista kehitettäisiin ammatillisella täydennyskoulutuksella ja Helsinkiin perustettaisiin talousopetuksen kehittämisen verkosto. Aloitteessa pyydetään myös selvittämään mahdollisuutta koota digitaalisesti talousosaamisen aineistoja ja muuta materiaalia opettajien saataville kootusti yhteen paikkaan.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Minna Ala-Ketola, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 20428
minna.ala-ketola(a)hel.fi
Antti Värtö, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 3108 8047
antti.varto(a)hel.fi

Liitteet

1 Apter Tedin aloite nuorten talousosaamisen lisäämiseksi kaikilla kouluasteilla

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

§ 213

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Marcus Rantalan erityislasten ruotsinkielisten palveluiden turvaamisen toimintaohjelmaa koskevasta valtuustoaloitteesta

HEL 2020-007152 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Marcus Rantalan erityislasten ruotsinkielisten palveluiden turvaamisen toimintaohjelmaa koskevasta valtuustoaloitteesta:

Erityinen tuki kasvatuksen ja koulutuksen ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tuetaan lapsia ja nuoria heidän yksilöllisten tarpeidensa pohjalta. Tuesta keskustellaan ja sitä suunnitellaan yhdessä huoltajan kanssa. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tehdään erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten kohdalla päätöksiä kyseisestä tuesta. Tuki suunnitellaan moniammatillisesti ja siihen kuuluu verkostotapaamisia, joihin osallistuvat lapsen tai nuoren hoitoon, hoivaan, kasvatukseen ja koulutukseen liittyvät henkilöt. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa seurataan samaa lainsäädäntöä ja linjauksia molemmissa kieliryhmissä, eli tuki perustuu lapsen tai nuoren yksilöllisiin tarpeisiin.

Tapaamisrakenteet, kouluasteelta toiselle siirtyminen ja verkostoyhteistyö

Kasvatuksen ja koulutuksen ruotsinkielinen palvelukokonaisuus on monien vuosien ajan panostanut yhtenäisen oppimisen polun luomiseen kaupungin ruotsinkielisille lapsille ja nuorille. Menneenä lukuvuonna on kehitetty oppilashuollon ja oppimisen tuen tapaamisrakenteita ja prosesseja. Esikoulun ja koulun välistä yhteistyötä on myös kehitetty osana Kaikille sopiva esikoulu ja koulu -kehitystyötä. Myös muita siirtymiä tarkkaillaan, ja prosessikuvauksia valmistellaan sekä yhteisesti ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden sisällä että alueittain. Verkostotapaamisten roolia on korostettu ja tapaamiskulttuuria kehitetty. Kun kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ruotsinkielinen palvelukokonaisuus on kehittänyt erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten prosesseja, on myös Kallion ruotsinkielinen perhekeskus samalla kehittänyt prosessejaan ja tapaamisrakennettaan. Sama henkilökunta ja asiakas-kunta on mukana useissa eri prosesseissa ja rakenteissa. Tässä tarvitaan toimialan ylittävää työtä, jotta prosesseja ja rakenteita voidaan kehittää ja selkeyttää palveluiden sujuvoittamiseksi sekä työntekijöiden että asiakkaiden näkökulmasta. On tärkeää, että myös muut yhteistyö-

kumppanit, kuten HUS ja Kårkulla samkommun, osallistuvat kyseiseen kehitystyöhön.

Erityispedagoginen osaaminen perusopetuksen opettajakunnassa

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pyritään toteuttamaan lähikouluperiaatetta. Oppilaan on lähikoulussa saatava tarvitsemaansa tukea tutussa ympäristössä ja tuttujen ihmisten parissa. Pedagogisten järjestelyiden ja menetelmien avulla tukea toteutetaan yleisopetuksessa. Kaikissa kouluissa on erityisopettaja, joka ryhmässä, yksilöllisesti tai yhteisopetuksena aineen- tai luokanopettajan kanssa voi antaa erityisopetusta. Kun oppilas tarvitsee lisää tukea kuin mitä yleisopetuksessa on mahdollista tarjota, hän saa tukea erityisluokassa. Ruotsinkieliset alueelliset erityisluokkamme ovat kouluissa Botby grundskola (luokat 1–6), Minervaskolan (luokat 1–6) ja Grundskolan Norsen (luokat 7–9). Zacharias Topeliuskolanissa (luokat 1–9) on erityisluokkia oppilaille, joiden oppivelvollisuutta on pidennetty. Samassa koulussa on myös EVA-luokkia. Nämä ovat tuettu erityisluokkia, jotka ensisijaisesti ovat suunnattuja oppilaille, joilla on psyykkisiä oireita ja hoitokontakti. Zacharias Topeliuskolan vastaa myös potilaiden sairaalaopetuksesta. Erityisluokkia opettavat erityisluokanopettajat. Kaiken opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille valmiuksia pärjätä yhteiskunnassa, minkä vuoksi erityisluokkien oppilaita integroidaan mahdollisuuksien mukaan yleisopetukseen.

Jotta inklusiivisen koulun ja lähikoulun periaatteita voidaan toteuttaa, on työntekijöiden työskenneltävä moniammatillisesti ja henkilökunnan joukossa on oltava erityispedagogiikan osaamista. Niin aineen- kuin luokanopettajakoulutukseen sisältyy erityispedagogiikan opintoja. Tarve opettajien erityispedagogiikan osaamiselle on nostettu esiin tapausissa Helsingin yliopiston ruotsinkielisen opettajankoulutuksen ja Åbo Akademin kasvatustieteen laitoksen kanssa. Pääkaupunkiseudun ruotsinkieliset johtajat ja asiantuntijat ovat vaatineet, että erityisopettajia ja erityisluokanopettajia koulutetaan enemmän molemmissa yliopistoissa, mutta myös, että luokan- ja aineenopettajat saavat riittävästi erityispedagogiikan osaamista peruskoulutuksessaan.

Tällä hetkellä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala työskentelee inklusiivisen koulun toteuttamiseksi. Kehitystyötä tehdään yhteisesti suomen- ja ruotsinkieliselle toiminnalle, molempien ryhmien erityispiirteet huomioiden. Prosesseja ja rakenteita tarkastellaan hallinnon tasolla, jotta yksiköiden toteuttamaa toimintaa voidaan tukea paremmin. Koulujen johtoa ja muuta henkilöstöä koulutetaan ja kouluille tuotetaan tukimateriaalia, jotta niillä olisi paremmat edellytykset tukea kaikkia oppilaita näiden yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Lisääntyneistä rekrytointipanostuksista ja yliopistojen kanssa käydyistä keskusteluista huolimatta erityisluokanopettajien pätevyystaso ruotsinkielisissä kouluissa on matala. Kevään tilastojen mukaan erityisluokanopettajan tehtävissä työskentelevistä kymmenen 24:stä on muodollisesti päteviä. Erityisopettajien pätevyystaso on korkeampi: 19 erityisopettajaa 27:stä on muodollisesti päteviä. Toimiala jatkaa rekrytointiin ja Helsingin kaupungin koulujen vetovoimaan panostamista, mutta tarvitaan myös kansallisen tason panostuksia pätevyiden ja erityisluokanopettajien ja erityisopettajien saatavuuden lisäämiseksi.

Sairaalaopetus ja hoitokontaktissa olevien oppilaiden opetus

Sairaalassa olevilla peruskoululaisilla on oikeus sairaalaopetukseen. Opetusta tarjoava koulu päättää yhdessä hoitohenkilöstön ja potilaan huoltajien kanssa opetuksen aloituksesta. Terveysyistä opetus voidaan osittain järjestää muulla kuin perusopetuslaissa määrätyllä tavalla. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy takaisin omaan kouluunsa sairaalajakson jälkeen. Helsingin kaupungissa Zacharias Topeliuskolan vastaa ruotsinkielisten oppilaiden sairaalaopetuksesta, mutta tarjoaa lainsäädännön mukaisesti palvelua myös ulkopaikkakuntalaisille oppilaille, joita hoidetaan helsinkiläisessä sairaalassa.

Oppilaat, jotka eivät psyykkisen terveytensä vuoksi voi osallistua yleisopetukseen lähikoulussa tai alueensa erityisluokalla, voivat saada opetusta Zacharias Topeliuskolanin tuetussa erityisluokassa. Näitä luokkia kutsutaan EVA-luokiksi. Nuoremmat oppilaat opiskelevat koulun tiloissa, mutta vanhemmat oppilaat on sijoitettu Dagmarinkadun Arbis-tiloihin. Kaikilla oppilailla on hoitokontakti, ja sekä koulunkäynti että hoito suunnitellaan ja arvioidaan verkostotapaamisissa, joihin huoltaja ja joskus myös oppilas itse osallistuu. Tätä koulumuotoa tarjotaan vain kaupungin omille oppilaille. Kysyntää on myös sille, että suomenkieliseen opetukseen osallistuvat kaksikieliset oppilaat ja ulkopaikkakuntalaiset voisivat myös saada paikan EVA-opetuksesta. Helsingin kaupungilla ei ole sopimusta tästä opetusmuodosta muiden kuntien kanssa, minkä vuoksi ulkopaikkakuntalaisia ei voida ottaa opetukseen. EVA-luokilla on hyvä maine muun muassa hoitavien yksiköiden keskuudessa. Tavoitteena on, että oppilas käy EVA-luokkaa niin kauan kuin tätä tukimuotoa tarvitaan, mutta voinnin salliessa palaa lähikouluun.

Valtuutettu Marcus Rantala vaatii aloitteessaan selvitystä Sofia Mannerheimin koulua ja Jorvin sairaalakoulua vastaavasta ruotsinkielisestä koulusta. Nykyinen toimintamuoto ja Zacharias Topeliuskolanin eri opetusmuodoissa tarjottava palvelu vastaa näiden Rantalan aloitteessa esiin nostettujen koulujen toimintaa. Tukimuotoja, erityisluokkatoimintaa ja yhteistyötä hoitavien yksiköiden kanssa arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Suomenkielisillä kouluilla on laajan oppilasohjansa ansiosta

mahdollisuus tarjota tiettyjä luokkia ja opetusmuotoja oppilailleen. Ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa järjestelyjen ja linjausten on oltava huomattavasti joustavampia, minkä vuoksi yleisopetuksen ja erityisluokkien oppilasohjasta tulee heterogeenisempi. Tässä on hyvät ja huonot puolensa. Oppilaiden, joilla on neuropsykiatrien häiriö ja esimerkiksi aistiyliherkkyyttä, voi olla vaikea selvittää koulunkäynnistä Helsingin nykyisissä koulurakennuksissa. Tämä tulee ottaa huomioon, kun uusia koulurakennuksia suunnitellaan ja erityisluokkarakennetta sekä inklusiivista koulua arvioidaan ja kehitetään.

Peruskoulun jälkeiset opinnot vaativaa erityistä tukea tarvitseville oppilaille

Vaativaa erityistä tukea tarvitsevat oppilaat ovat useimmiten pidentyneen oppivelvollisuuden piirissä ja opiskelevat toiminta-alueen mukaan tai yksilöllisten suunnitelmien mukaan kaikissa koulun oppiaineissa. Näille oppilaille on tarjolla rajallisesti peruskoulun jälkeisiä opintoja. Optima tarjoaa työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa TELMA-koulutusta sekä ammatilliseen koulutukseen valmentavaa ja ammatillisen perustutkinnon suorittamisen mahdollisuuksia parantavaa VALMA-koulutusta. Viimeisten kolmen vuoden aikana kaikki Zacharias Topeliusskolanin pidentyneen oppivelvollisuuden oppilaat ovat saaneet opiskelupaikan Optimasta. Seitsemästä oppilasta neljä sai opiskelupaikan Optimasta vuonna 2017. Kolme ilman paikkaa jäänyttä opiskeli Kärkylässä. Vuonna 2016 kaikki oppilaat saivat opiskelupaikan, kun taas neljä kuudesta sai paikan vuonna 2015.

Vaikka lähes kaikki Helsingin vaativaa erityistä tukea tarvitsevat oppilaat ovat saaneet opiskelupaikan viimeisten viiden vuoden aikana, herättää aihe vuosittain huolta perheissä. Tieto valinnoista julkistetaan kesäkuun lopussa. Näille nuorille ei ole tarjolla montaa vaihtoehtoa, mikäli he jäävät ilman opiskelupaikkaa, sillä useimmat esimerkiksi kansanopistoissa tarjottavista koulutuksista eivät ole heille sopivia. Tämä voi tarkoittaa, että huoltajien on lyhyellä varoitusajalla järjestettävä opiskelupaikatta jääneille nuorilleen hoitoa ja laadukasta toimintaa. Näille nuorille ja heidän perheilleen olisi myös tärkeää ehtiä vierailuiden ja tapaamisien kautta valmistautua koulun alkuun. Zacharias Topeliusskolanin opettajat kokevat, että nuorten uuden koulun aloitusta helpottaisi, jos opettajat voisivat keväällä välittää tietoa oppilaistaan seuraavalle koululle.

Iltapäivätoimintaa erityistä tukea tarvitseville oppilaille

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää ryhmämuotoista iltapäivätoimintaa luokkien 1–2 oppilaille ja erityistä tukea tarvitseville oppilaille, joilla on esimerkiksi kehitysvamma ja autismitietämisen häiriö. Oppilasryhmän tukitarpeet otetaan huomioon iltapäivätoiminnassa. Laaduk-

kaan toiminnan takaamiseksi tarvitaan riittävästi pätevää, osaavaa ja motivoitunutta henkilökuntaa. Koulussa avustajaresursseja tarvitsevat oppilaat vaativat usein tukea myös iltapäivätoiminnassa.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden joukossa on oppilaita, joille kokonaisesta koulupäivästä ja lisäksi ryhmämuotoisesta iltapäivätoiminnasta selviäminen on haastavaa. Nämä oppilaat hyötyisivät aikuisen tuesta kotona koulupäivän jälkeen. Tällaista tukea tarvitsevia oppilaita on Helsingin ruotsinkielisten oppilaiden joukossa vain kourallinen vuodessa. Sosiaali- ja terveystoimiala on keskustellut näistä kysymyksistä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa, mutta ratkaisuihin ei ole päädytty, koska palveluvastuista on eriäviä näkemyksiä. Yksilötasolla on pyritty ratkaisemaan ongelmaa palkkaamalla oppilaille tukihenkilöitä. Usein ruotsinkielinen rekrytointi ei kuitenkaan ole onnistunut, tai se on kestänyt kauan. Toimialojen välistä yhteistyötä on jatkettava ja uutta toimintaa kehitettävä.

Ruotsinkielinen lyhytaikaishoito, vuorohoito ja sijaishoito

Helsingissä ruotsinkielisiä sosiaali- ja terveystoimen palveluita tarjotaan lapsiperheille Kallion ruotsinkielisessä perhekeskuksessa. Vammais- palvelujen asiakkaille on tarjottava mm. lyhytaikaishoitoa, vuorohoitoa ja sijaishoitoa. Lyhytaikais- ja vuorohoitoa tarvitseville ruotsinkielisille lapsille ja nuorille on kuitenkin riittämättömästi paikkoja. Kuten valtuutetut kuvaavat, usein haastavimmassa asemassa ovat lapset ja nuoret, joilla on laaja tuen ja hoidon tarve. Helsingissä tai muuallakaan Suomessa ei ole kaikille lapsille ja nuorille sopivia ruotsinkielisiä palveluita tarjoavia hoitopaikkoja.

Ruotsinkieliset palvelut ja resurssit lasten- ja nuorisopsykiatriassa

Sosiaali- ja terveystoimialan selvityksessä Rantalan aloitteesta on kuvattu ruotsinkielisiä lasten- ja nuorisopsykiatrian palveluita ja näiden resursseja. Viime vuosina pääkaupunkiseudun kasvatuksen ja koulutuksen johtajat ovat osallistuneet keskusteluihin ja kehitystyöhön lasten ja nuorten mielenterveyden hoidon yhteistyön ja palveluiden parantamiseksi. Näissä työryhmissä on nostettu esille ruotsinkielisen väestön tarpeita ja laadittuihin asiakirjoihin on kirjattu, että kuvatut palvelut on taattava myös ruotsiksi. Esimerkki työryhmästä on sosiaali- ja terveystoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteinen Palvelujen integraatioryhmä, joka on laatinut Lasten ja nuorten mielenterveysongelmien palveluketjumallinnuksen. VIP-verkostossa (Vaativan erityisen tuen ohjaus- ja palveluverkostojen kehittäminen), johon Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu, on myös nostettu esiin ruotsinkielisen lasten- ja nuorisopsykiatrian tarpeita. Kehitystyö on siis käynnissä, ja sen on myös jatkettava, jotta ruotsinkieliset palvelut

voidaan taata riittävien resurssien ja toimivan palveluntarjoajien välisen yhteistyön avulla.

Toimenpiteiden suhde kaupungin ja toimialan strategiaan

Aloitteessa kuvatut toimenpiteet ruotsinkielisten erityislasten tukemiseksi ovat kaupungin strategian ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tavoitteiden mukaisia. Sosiaali- ja terveystoimialan, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä HUS:n ja muiden toimijoiden välisen yhteistyön parantaminen kuuluu Helsingin kaupungin strategiaan eriarvoisuuden ja lasten ja nuorten syrjäytymisen vähentämiseksi. Mukanaohjelman ohjaavia periaatteita ovat keskeisten toimijoiden yhteistyö, oikea-aikainen tuki, erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tunnistaminen ja helposti saavutettavien palveluiden tarjoaminen asiakkaille. Lisäksi voidaan todeta, että kehitystyö on jo käynnissä, ja moniin aloitteissa mainittuihin toimenpiteisiin on jo ryhdytty.

Yhteenveto

Tässä selvityksessä todetaan, että aloitteen kaikki 11 kohtaa sisältävää toimenpideohjelmalla ei ole tarpeen valmistella Helsingin kaupungissa, sillä joitakin kohtia tulee toteuttaa kansallisella tasolla ja joitakin on jo toteutettu tai ne ovat työn alla. Seuraavilla ruotsinkielisten palveluiden kehitysalueilla on tällä hetkellä ongelmia ja puutteita. Kyseiset kehitysalueet vaativat toimialarajat ylittävää työtä: 1) tarkoituksenmukainen ruotsinkielinen lyhyt- ja pitkäaikaishoito 2) erityislasten iltapäivätoiminnan toimialarajat ylittävä kehittäminen 3) yhteinen ruotsinkielisten palveluiden prosessikuvaus sosiaali- ja terveystoimialalle, kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle ja HUS:lle sekä muille toimijoille. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei täten puolla valtuutettujen aloitetta toimenpideohjelman valmistelusta, mutta puoltaa kolmea yllä mainittua kohtaa, eli hoitoa, iltapäivätoimintaa ja toimialarajat ylittävän yhteistyön prosessikuvausta koskevia toimenpiteitä.

Lautakunta toteaa että selvitys selkeästi näyttää, että on olemassa ongelmia, jotka edellyttävät toimia ja sektorien yhteistyötä. Lautakunta esittää, että tehdään suunnitelma selvityksen pohjalta ja että toimista raportoidaan lautakunnalle vuoden 2021 aikana.

Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointi

Kun ruotsinkielistä toimintaa kehitetään lyhyt- ja pitkäaikaishoidossa, iltapäivätoiminnassa ja toimialarajat ylittävässä yhteistyössä, voidaan ikänsä, toimintakykynsä, toimintakyvyn variaation tai psyykkisen terveytensä vuoksi erityisen herkässä asemassa oleville lapsille tarjota mahdollisuus parempaan hoitoon ja oikea-aikaiseen palveluun. Nämä lapset tarvitsevat monia yhteiskunnan tarjoamia palveluita. Näiden toi-

menpiteiden avulla varmistamme kieliryhmien yhdenvertaisen kohtelun. Palveluja kehittämällä voimme epäsuorasti vaikuttaa lasten ja perheiden toimintakykyyn ja arjenhallintaan.

Käsittely

Vastaehdotus:

Martina Harms-Aalto: Lisäys:

Lautakunta toteaa, että selvitys selkeästi näyttää, että on olemassa ongelmia, jotka edellyttävät toimia ja sektorien yhteistyötä. Lautakunta esittää, että tehdään suunnitelma selvityksen pohjalta ja että toimista raportoidaan lautakunnalle vuoden 2021 aikana.

Kannattaja: Petra Malin

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi yksimielisesti Martina Harms-Aallon vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Agneta Lundmark, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 84031
agneta.lundmark(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Marcus Rantalan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuusto Marcus Rantalan erityislasten ruotsinkielisten palveluiden turvaamisen toimintaohjelmaa koskevasta valtuustoaloitteesta.

Erityinen tuki kasvatuksen ja koulutuksen ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tuetaan lapsia ja nuoria heidän yksilöllisten tarpeidensa pohjalta. Tuesta keskustellaan ja sitä suunnitellaan yhdessä huoltajan kanssa. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tehdään erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten kohdalla päätöksiä kyseisestä tuesta. Tuki suunnitellaan moniammatillisesti ja siihen kuuluu verkostotapaamisia, joihin osallistuvat lapsen tai nuoren hoitoon, hoivaan, kasvatukseen ja koulutukseen liittyvät henkilöt. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa seurataan samaa lain-

säädäntöä ja linjauksia molemmissa kieliryhmissä, eli tuki perustuu lapsen tai nuoren yksilöllisiin tarpeisiin.

Tapaamisrakenteet, kouluasteelta toiselle siirtyminen ja verkostoyhteistyö

Kasvatuksen ja koulutuksen ruotsinkielinen palvelukokonaisuus on monien vuosien ajan panostanut yhtenäisen oppimisen polun luomiseen kaupungin ruotsinkielisille lapsille ja nuorille. Menneenä lukuvuonna on kehitetty oppilashuollon ja oppimisen tuen tapaamisrakenteita ja prosesseja. Esikoulun ja koulun välistä yhteistyötä on myös kehitetty osana Kaikille sopiva esikoulu ja koulu -kehitystyötä. Myös muita siirtymiä tarkkaillaan, ja prosessikuvauksia valmistellaan sekä yhteisesti ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden sisällä että alueittain. Verkostotapaamisten roolia on korostettu ja tapaamiskulttuuria kehitetty. Kun kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ruotsinkielinen palvelukokonaisuus on kehittänyt erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten prosesseja, on myös Kallion ruotsinkielinen perhekeskus samalla kehittänyt prosessejaan ja tapaamisrakennettaan. Sama henkilökunta ja asiakas-kunta on mukana useissa eri prosesseissa ja rakenteissa. Tässä tarvitaan toimialan ylittävää työtä, jotta prosesseja ja rakenteita voidaan kehittää ja selkeyttää palveluiden sujuvoittamiseksi sekä työntekijöiden että asiakkaiden näkökulmasta. On tärkeää, että myös muut yhteistyökumppanit, kuten HUS ja Kårkulla samkommun, osallistuvat kyseiseen kehitystyöhön.

Erytispedagoginen osaaminen perusopetuksen opettajakunnassa

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pyritään toteuttamaan lähikouluperiaatetta. Oppilaan on lähikoulussa saatava tarvitsemaansa tukea tutussa ympäristössä ja tuttujen ihmisten parissa. Pedagogisten järjestelyiden ja menetelmien avulla tukea toteutetaan yleisopetuksessa. Kaikissa kouluissa on erityisopettaja, joka ryhmässä, yksilöllisesti tai yhteisopetuksena aineen- tai luokanopettajan kanssa voi antaa erityisopetusta. Kun oppilas tarvitsee lisää tukea kuin mitä yleisopetuksessa on mahdollista tarjota, hän saa tukea erityisluokassa. Ruotsinkieliset alueelliset erityisluokkamme ovat kouluissa Botby grundskola (luokat 1–6), Minervaskolan (luokat 1–6) ja Grundskolan Norsen (luokat 7–9). Zacharias Topeliuskolanissa (luokat 1–9) on erityisluokkia oppilaille, joiden oppivelvollisuutta on pidennetty. Samassa koulussa on myös EVA-luokkia. Nämä ovat tuettu erityisluokkia, jotka ensisijaisesti ovat suunnattuja oppilaille, joilla on psyykkisiä oireita ja hoitokontakti. Zacharias Topeliuskolan vastaa myös potilaiden sairaalaopetuksesta. Erytisluokkia opettavat erityisluokanopettajat. Kaiken opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille valmiuksia pärjätä yhteiskunnassa, minkä vuoksi erityisluokkien oppilaita integroidaan mahdollisuuksien mukaan yleisopetukseen.

Jotta inklusiivisen koulun ja lähikoulun periaatteita voidaan toteuttaa, on työntekijöiden työskenneltävä moniammatillisesti ja henkilökunnan joukossa on oltava erityispedagogiikan osaamista. Niin aineen- kuin luokanopettajakoulutukseen sisältyy erityispedagogiikan opintoja. Tarve opettajien erityispedagogiikan osaamiselle on nostettu esiin tapauksissa Helsingin yliopiston ruotsinkielisen opettajankoulutuksen ja Åbo Akademin kasvatustieteen laitoksen kanssa. Pääkaupunkiseudun ruotsinkieliset johtajat ja asiantuntijat ovat vaatineet, että erityisopettajia ja erityisluokanopettajia koulutetaan enemmän molemmissa yliopistoissa, mutta myös, että luokan- ja aineenopettajat saavat riittävästi erityispedagogiikan osaamista peruskoulutuksessaan.

Tällä hetkellä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala työskentelee inklusiivisen koulun toteuttamiseksi. Kehitystyötä tehdään yhteisesti suomen- ja ruotsinkieliselle toiminnalle, molempien ryhmien erityispiirteet huomioiden. Prosesseja ja rakenteita tarkastellaan hallinnon tasolla, jotta yksiköiden toteuttamaa toimintaa voidaan tukea paremmin. Koulujen johtoa ja muuta henkilöstöä koulutetaan ja kouluille tuotetaan tukimateriaalia, jotta niillä olisi paremmat edellytykset tukea kaikkia oppilaita näiden yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Lisääntyneistä rekrytointipanostuksista ja yliopistojen kanssa käydyistä keskusteluista huolimatta erityisluokanopettajien pätevyystaso ruotsinkielisissä kouluissa on matala. Kevään tilastojen mukaan erityisluokanopettajan tehtävissä työskentelevistä kymmenen 24:stä on muodollisesti päteviä. Erityisopettajien pätevyystaso on korkeampi: 19 erityisopettajaa 27:stä on muodollisesti päteviä. Toimiala jatkaa rekrytointiin ja Helsingin kaupungin koulujen vetovoimaan panostamista, mutta tarvitaan myös kansallisen tason panostuksia pätevyden ja erityisluokanopettajien ja erityisopettajien saatavuuden lisäämiseksi.

Sairaalaopetus ja hoitokontaktissa olevien oppilaiden opetus

Sairaalassa olevilla peruskoululaisilla on oikeus sairaalaopetukseen. Opetusta tarjoava koulu päättää yhdessä hoitohenkilöstön ja potilaan huoltajien kanssa opetuksen aloituksesta. Terveysyistä opetus voidaan osittain järjestää muulla kuin perusopetuslaissa määrättyllä tavalla. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy takaisin omaan kouluunsa sairaalajakson jälkeen. Helsingin kaupungissa Zacharias Topeliuskolan vastaa ruotsinkielisten oppilaiden sairaalaopetuksesta, mutta tarjoaa lainsäädännön mukaisesti palvelua myös ulkopaikkakuntalaisille oppilaille, joita hoidetaan helsinkiläisessä sairaalassa.

Oppilaat, jotka eivät psyykkisen terveytensä vuoksi voi osallistua yleisopetukseen lähikoulussa tai alueensa erityisluokalla, voivat saada opetusta Zacharias Topeliuskolanin tuetussa erityisluokassa. Näitä

luokkia kutsutaan EVA-luokiksi. Nuoremmat oppilaat opiskelevat koulun tiloissa, mutta vanhemmat oppilaat on sijoitettu Dagmarinkadun Arbis-tiloihin. Kaikilla oppilailla on hoitokontakti, ja sekä koulunkäynti että hoito suunnitellaan ja arvioidaan verkostotapaamisissa, joihin huoltaja ja joskus myös oppilas itse osallistuu. Tätä koulumuotoa tarjotaan vain kaupungin omille oppilaille. Kysyntää on myös sille, että suomenkieliseen opetukseen osallistuvat kaksikieliset oppilaat ja ulkopaikkakuntalaiset voisivat myös saada paikan EVA-opetuksesta. Helsingin kaupungilla ei ole sopimusta tästä opetusmuodosta muiden kuntien kanssa, minkä vuoksi ulkopaikkakuntalaisia ei voida ottaa opetukseen. EVA-luokilla on hyvä maine muun muassa hoitavien yksiköiden keskuudessa. Tavoitteena on, että oppilas käy EVA-luokkaa niin kauan kuin tätä tukimuotoa tarvitaan, mutta voinnin salliessa palaa lähikouluun.

Valtuutettu Marcus Rantala vaatii aloitteessaan selvitystä Sofia Mannerheimin koulua ja Jorvin sairaalakoulua vastaavasta ruotsinkielisestä koulusta. Nykyinen toimintamuoto ja Zacharias Topeliuskolanin eri opetusmuodoissa tarjottava palvelu vastaa näiden Rantalan aloitteessa esiin nostettujen koulujen toimintaa. Tukimuotoja, erityisluokkatoimintaa ja yhteistyötä hoitavien yksiköiden kanssa arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Suomenkielisillä kouluilla on laajan oppilaspohjansa ansiosta mahdollisuus tarjota tiettyjä luokkia ja opetusmuotoja oppilailleen. Ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa järjestelyjen ja linjausten on oltava huomattavasti joustavampia, minkä vuoksi yleisopetuksen ja erityisluokkien oppilaspohjasta tulee heterogeenisempi. Tässä on hyvät ja huonot puolensa. Oppilaiden, joilla on neuropsykiatrien häiriö ja esimerkiksi aistiyliherkkyyttä, voi olla vaikea selvitä koulunkäynnistä Helsingin nykyisissä koulurakennuksissa. Tämä tulee ottaa huomioon, kun uusia koulurakennuksia suunnitellaan ja erityisluokkarakennetta sekä inklusiivista koulua arvioidaan ja kehitetään.

Peruskoulun jälkeiset opinnot vaativaa erityistä tukea tarvitseville oppilaille

Vaativaa erityistä tukea tarvitsevat oppilaat ovat useimmiten pidentyneen oppivelvollisuuden piirissä ja opiskelevat toiminta-alueen mukaan tai yksilöllisten suunnitelmien mukaan kaikissa koulun oppiaineissa. Näille oppilaille on tarjolla rajallisesti peruskoulun jälkeisiä opintoja. Optima tarjoaa työhän ja itsenäiseen elämään valmentavaa TELMA-koulutusta sekä ammatilliseen koulutukseen valmentavaa ja ammatillisen perustutkinnon suorittamisen mahdollisuuksia parantavaa VALMA-koulutusta. Viimeisten kolmen vuoden aikana kaikki Zacharias Topeliuskolanin pidentyneen oppivelvollisuuden oppilaat ovat saaneet opiskelupaikan Optimasta. Seitsemästä oppilasta neljä sai opiskelupaikan Optimasta vuonna 2017. Kolme ilman paikkaa jäänyttä opiskeli Kärkylässä. Vuonna 2016 kaikki oppilaat saivat opiskelupaikan, kun taas neljä kuudesta sai paikan vuonna 2015.

Vaikka lähes kaikki Helsingin vaativaa erityistä tukea tarvitsevat oppilaat ovat saaneet opiskelupaikan viimeisten viiden vuoden aikana, heittää aihe vuosittain huolta perheissä. Tieto valinnoista julkistetaan kesäkuun lopussa. Näille nuorille ei ole tarjolla montaa vaihtoehtoa, mikäli he jäävät ilman opiskelupaikkaa, sillä useimmat esimerkiksi kansanopistoissa tarjottavista koulutuksista eivät ole heille sopivia. Tämä voi tarkoittaa, että huoltajien on lyhyellä varoitusaikalla järjestettävä opiskelupaikatta jääneille nuorilleen hoitoa ja laadukasta toimintaa. Näille nuorille ja heidän perheilleen olisi myös tärkeää ehtiä vierailuiden ja tapaamisten kautta valmistautua koulun alkuun. Zacharias Topeliuskolanin opettajat kokevat, että nuorten uuden koulun aloitusta helpottaisi, jos opettajat voisivat keväällä välittää tietoa oppilaistaan seuraavalle koululle.

Iltapäivätoimintaa erityistä tukea tarvitseville oppilaille

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää ryhmämuotoista iltapäivätoimintaa luokkien 1–2 oppilaille ja erityistä tukea tarvitseville oppilaille, joilla on esimerkiksi kehitysvamma ja autismitietä häiriö. Oppilasryhmän tukitarpeet otetaan huomioon iltapäivätoiminnassa. Laadukkaan toiminnan takaamiseksi tarvitaan riittävästi pätevää, osaavaa ja motivoitunutta henkilökuntaa. Koulussa avustajaresursseja tarvitsevat oppilaat vaativat usein tukea myös iltapäivätoiminnassa.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden joukossa on oppilaita, joille kokonaisesta koulupäivästä ja lisäksi ryhmämuotoisesta iltapäivätoiminnasta selviäminen on haastavaa. Nämä oppilaat hyötyisivät aikuisen tuesta kotona koulupäivän jälkeen. Tällaista tukea tarvitsevia oppilaita on Helsingin ruotsinkielisten oppilaiden joukossa vain kourallinen vuodessa. Sosiaali- ja terveystoimiala on keskustellut näistä kysymyksistä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa, mutta ratkaisuihin ei ole päädytty, koska palveluvastuista on eriäviä näkemyksiä. Yksilötasolla on pyritty ratkaisemaan ongelmaa palkkaamalla oppilaille tukihenkilöitä. Usein ruotsinkielinen rekrytointi ei kuitenkaan ole onnistunut, tai se on kestänyt kauan. Toimialojen välistä yhteistyötä on jatkettava ja uutta toimintaa kehitettävä.

Ruotsinkielinen lyhytaikaishoito, vuoroahoito ja sijaishoito

Helsingissä ruotsinkielisiä sosiaali- ja terveystoimen palveluita tarjotaan lapsiperheille Kallion ruotsinkielisessä perhekeskuksessa. Vammais- palvelujen asiakkaille on tarjottava mm. lyhytaikaishoitoa, vuoroahoitoa ja sijaishoitoa.

Lyhytaikais- ja vuoroahoitoa tarvitseville ruotsinkielisille lapsille ja nuorille on kuitenkin riittämättömästi paikkoja. Kuten valtuudetut kuvaavat, usein haastavimmassa asemassa ovat lapset ja nuoret, joilla on laaja

tuen ja hoidon tarve. Helsingissä tai muuallakaan Suomessa ei ole kaikille lapsille ja nuorille sopivia ruotsinkielisiä palveluita tarjoavia hoitopaikkoja.

Ruotsinkieliset palvelut ja resurssit lasten- ja nuorisopsykiatriassa

Sosiaali- ja terveystoimialan selvityksessä Rantalan aloitteesta on kuvattu ruotsinkielisiä lasten- ja nuorisopsykiatrian palveluita ja näiden resursseja. Viime vuosina pääkaupunkiseudun kasvatuksen ja koulutuksen johtajat ovat osallistuneet keskusteluihin ja kehitystyöhön lasten ja nuorten mielenterveyden hoidon yhteistyön ja palveluiden parantamiseksi. Näissä työryhmissä on nostettu esille ruotsinkielisen väestön tarpeita ja laadittuihin asiakirjoihin on kirjattu, että kuvatut palvelut on taattava myös ruotsiksi. Esimerkki työryhmästä on sosiaali- ja terveystoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteinen Palvelujen integraatioryhmä, joka on laatinut Lasten ja nuorten mielenterveysongelmien palveluketjumallinnuksen. VIP-verkostossa (Vaativan erityisen tuen ohjaus- ja palveluverkostojen kehittäminen), johon Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu, on myös nostettu esiin ruotsinkielisen lasten- ja nuorisopsykiatrian tarpeita. Kehitystyö on siis käynnissä, ja sen on myös jatkuttava, jotta ruotsinkieliset palvelut voidaan taata riittävien resurssien ja toimivan palveluntarjoajien välisen yhteistyön avulla.

Toimenpiteiden suhde kaupungin ja toimialan strategiaan

Aloitteessa kuvatut toimenpiteet ruotsinkielisten erityislasten tukemiseksi ovat kaupungin strategian ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tavoitteiden mukaisia. Sosiaali- ja terveystoimialan, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä HUS:n ja muiden toimijoiden välisen yhteistyön parantaminen kuuluu Helsingin kaupungin strategiaan eriarvoisuuden ja lasten ja nuorten syrjäytymisen vähentämiseksi. Mukana ohjelman ohjaavia periaatteita ovat keskeisten toimijoiden yhteistyö, oikea-aikainen tuki, erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tunnistaminen ja helposti saavutettavien palveluiden tarjoaminen asiakkaille. Lisäksi voidaan todeta, että kehitystyö on jo käynnissä, ja moniin aloitteessa mainittuihin toimenpiteisiin on jo ryhdytty.

Yhteenveto

Tässä selvityksessä todetaan, että aloitteen kaikki 11 kohtaa sisältävää toimenpideohjelmaa ei ole tarpeen valmistella Helsingin kaupungissa, sillä joitakin kohtia tulee toteuttaa kansallisella tasolla ja joitakin on jo toteutettu tai ne ovat työn alla. Seuraavilla ruotsinkielisten palveluiden kehitysalueilla on tällä hetkellä ongelmia ja puutteita. Kyseiset kehitysalueet vaativat toimialarajat ylittävää työtä: 1) tarkoituksenmukainen ruotsinkielinen lyhyt- ja pitkäaikaishoito 2) erityislasten iltapäivätoimin-

nan toimialarajat ylittävä kehittäminen 3) yhteinen ruotsinkielisten palveluiden prosessikuvaus sosiaali- ja terveystoimialalle, kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle ja HUS:lle sekä muille toimijoille. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei täten puolla valtuutettujen aloitetta toimenpideohjelman valmistelusta, mutta puoltaa kolmea yllä mainittua kohtaa, eli hoitoa, iltapäivätoimintaa ja toimialarajat ylittävän yhteistyön prosessikuvausta koskevia toimenpiteitä.

Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointi

Kun ruotsinkielistä toimintaa kehitetään lyhyt- ja pitkäaikaishoidossa, iltapäivätoiminnassa ja toimialarajat ylittävässä yhteistyössä, voidaan ikänsä, toimintakykynsä, toimintakyvyn variaation tai psyykkisen terveytensä vuoksi erityisen herkässä asemassa oleville lapsille tarjota mahdollisuus parempaan hoitoon ja oikea-aikaiseen palveluun. Nämä lapset tarvitsevat monia yhteiskunnan tarjoamia palveluita. Näiden toimenpiteiden avulla varmistamme kieliryhmien yhdenvertaisen kohtelun. Palveluja kehittämällä voimme epäsuorasti vaikuttaa lasten ja perheiden toimintakykyyn ja arjenhallintaan.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa Marcus Rantalan ja 20 muun allekirjoittaneen aloitteesta 15.9.2020 mennessä.

Aloitteen allekirjoittaneet valtuutetut nostavat esiin erityistä tukea tarvitsevien ruotsinkielisten lasten palvelutarjonnassa esiintyviä puutteita. Valtuutettujen mukaan on erityisen vaikeaa saada palvelua ruotsiksi, jos lapsella on laajasta kehityshäiriöstä, kuten kehitysvammasta ja liikuntarajoitteesta tai psyykkisistä ongelmista johtuvia erityistarpeita. Aloitteessa nostetaan esiin, että erityisen haastavassa asemassa ovat perheet, joiden lapsella on neuropsykiatrinen häiriö. Valtuutetut ehdottavat 11-kohtaista toimintaohjelmaa ongelmallisena tai puutteellisena koetun ruotsinkielisen palvelun parantamiseksi ja turvaamiseksi. Toimenpideohjelman tavoitteet ovat seuraavat: 1) tarkoituksenmukaisen ruotsinkielisen palvelun ympärivuorokautinen tarjoaminen erityislapsille ja heidän perheilleen 2) tarkoituksenmukaisen kodin ulkopuolisen lyhytaikaisen hoivan, vuorohoidon tai sijaishoidon suunnitteleminen ja kehittäminen 3) sosiaalipalveluiden ruotsinkielisen henkilöstön riittävän määrän turvaaminen 4) eri toimialojen välisen yhteistyön parantaminen 5) erityispedagogiikkaa osaavien opettajien määrän lisääminen yleisopetuksessa 6) erityisluokanopettajien koulutusmäärien lisäämisen puolesta vaikuttaminen 7) lapsen oppimispolun siirtymävaiheiden sujuvoittaminen parantamalla yksiköiden ja erityislapsen verkoston yhteistyötä 8) erityisnuorten peruskoulun jälkeisen oppimispolun parantaminen 9)

15.09.2020

ruotsinkielisen lasten- ja nuortenpsykiatrian riittävien resurssien varmistaminen 10) Sophie Mannerheimin koulua ja Jorvin sairaalakoulua vastaavan, koulunkäyntiä ja osastohoitoa yhdistävän ruotsinkielisen koulun mahdollisuuden selvittäminen 11) iltapäivähoidon turvaaminen erityislapsille.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Agneta Lundmark, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 84031
agneta.lundmark(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Marcus Rantalan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 213

Fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande till stadsfullmäktige gällande Marcus Rantals motion om åtgärdsprogram för att trygga svenskspråkig service för barn med särskilda behov

HEL 2020-007152 T 00 00 03

Utlåtande

Fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande till stadsfullmäktige gällande ledamoten Marcus Rantals motion om åtgärdsprogram för att trygga svenskspråkig service för barn med särskilda behov:

Särskilt stöd inom den svenska servicehelheten inom fostran och utbildning

Inom sektorn för fostran och utbildning i Helsingfors stöds barnet och den unga utifrån hans individuella behov. Stödet diskuteras och planeras i samarbete med vårdnadshavare. Inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen fattas beslut om särskilt stöd för de barn och unga som är i behov av detta. Stödet planeras mångprofessionellt och nätverksmöten hålls. I nätverksmöten deltar de personer som är involverade i barnets eller den ungas vård, omsorg samt fostran och utbildning. Stödet som ges inom småbarnspedagogiken och inom den grundläggande utbildningen följer samma lagstiftning och linjdragningar för båda språkgrupperna, det vill säga att stödet utgår från barnets eller den ungas individuella behov.

Mötesstrukturer, stadieövergångar och nätverkssamarbete

Den svenska servicehelheten vid fostran och utbildning har under många års tid satsat på en enhetlig lärtig för stadens svenskspråkiga barn och unga. Senaste läsår utvecklades mötesstrukturer och processer för elevvård och stöd för lärandet. Som en del av utvecklingsarbetet En förskola och skola för alla har också samarbetet mellan förskola och skola utvecklats. Även andra övergångar ses över och processbeskrivningar utarbetas både gemensamt inom den svenska servicehelheten men också områdesvis. Vikten av nätverksmöten har betonats och möteskulturen har utvecklats. Samtidigt som den svenska servicehelheten vid fostrans- och utbildningssektorn utvecklat sina processer för barn och unga i behov av särskilt stöd har även Berghälls familjecenter utvecklat sina processer och sin mötesstruktur. Flera av processerna och strukturerna innefattar samma personal och kundkrets. Här behövs ett sektorsövergripande arbete för att utveckla och förtydliga processer och strukturer för att servicen ska bli smidigare för såväl personal som kunderna. I detta utvecklingsarbete är det viktigt att också övriga samarbetsparter så som till exempel HUS och Kårkulla samkommun deltar.

Specialpedagogisk kompetens bland lärare inom den grundläggande undervisningen

Inom fostrans- och utbildningssektorn i Helsingfors arbetar vi för att förverkliga närskoleprincipen. I närskolan ska eleven få det stöd hen behöver i den miljö och bland de människor som är bekanta. Genom pedagogiska arrangemang och metoder förverkligas stödet inom allmän undervisning. I varje skola finns speciallärare som kan ge specialundervisning i grupp, individuellt eller genom samundervisning med ämnes- och klasslärare. Då eleven behöver mer stöd än vad som är möjligt inom allmän undervisning får eleven stöd i specialklass. Våra svenskspråkiga områdesvisa specialklasser finns i Botby grundskola (åk 1-6), i Minervaskolan (åk 1-6) och i Grundskolan Norsen (åk 7-9). Specialklasser för elever med förlängd läroplikt finns i Zacharias Topeliuskolan (åk 1-9). I samma skola finns också Eva-klasserna, som är specialklasser med stöd och främst ämnade för elever med psykiska symtom och vårdkontakt. Zacharias Topeliuskolan ansvarar också för sjukhusundervisningen som är till för sjukhuspatienter. Specialklasserna undervisas av specialklasslärare. Målet med all undervisning är att ge eleverna färdigheter att klara sig i samhället därför integreras eleverna i specialklasserna i mån av möjlighet i allmän undervisning.

För att en inkluderande skola och närskoleprincipen ska kunna förverkligas behöver skolans personal arbeta mångprofessionellt och det behöver finnas specialpedagogiskt kunnande bland personalen. I så väl ämnes- som klasslärarutbildningen ingår det specialpedagogiska studier. I möten med Helsingfors universitets svenskspråkiga lärarutbildning och med Åbo Akademis pedagogiska fakultet har behovet av lärarnas specialpedagogiska kompetens lyfts fram. De svenskspråkiga direktörerna, cheferna och sakkunniga i huvudstadsregionen har påtalat att fler speciallärare och specialklasslärare utbildas vid båda universiteten, men också att klass- och ämneslärare får tillräcklig specialpedagogiskt kunnande i sin grundutbildning.

Fostrans- och utbildningssektorn arbetar för tillfället med att förverkliga en inkluderande skola. Utvecklingsarbetet görs gemensamt för den finska och den svenska verksamheten, med beaktande av de båda gruppernas särdrag. Processer och strukturer ses över på administrativ nivå för att bättre kunna stöda den verksamhet som ska förverkligas på enheterna. Skolornas ledning och övrig personal fortbildas och stödmaterial produceras för att skolorna ska ha bättre förutsättningar stöda alla elever utifrån deras individuella behov.

Trots ökade rekryteringsinsatser och diskussioner med universiteten är behörigheten bland specialklasslärarna låg. Enligt vårens statistik är 10 av de 24 lärare som jobbar med specialklassläraruppdrag behöriga.

Behörigheten är högre bland speciallärarna där 19 av 27 speciallärare är behöriga. Sektorn fortsätter att satsa på rekryteringen och göra Helsingfors stads skolor till attraktiva arbetsplatser, men insatser på nationell nivå behövs också för att behörigheten och tillgången av specialklasslärare och speciallärare ska öka.

Sjukhusundervisning och undervisning av elever med vårdkontakt

Grundskolelever som är sjukhuspatienter har rätt till sjukhusundervisning. Skolan som erbjuder undervisningen beslutar tillsammans med vårdpersonalen och patientens vårdnadshavare när undervisningen kan inledas. Av hälsoskäl kan utbildningen delvis ordnas på ett annat sätt än det som föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning. Målet är att eleven flyttar tillbaka till sin egen skola efter vården på sjukhus. Zacharias Topeliusskolan ansvarar för sjukhusundervisning för svenskspråkiga elever i Helsingfors stad, men erbjuder i enlighet med lagstiftningen tjänsten även till utsocknes elever som vårdas på sjukhus i Helsingfors.

Elever som på grund av sin mentala hälsa inte kan delta i allmän undervisning i närskola eller i områdets specialklass kan få sin undervisning i specialklass med stöd i Zacharias Topeliusskolan. Dessa klasser går under benämningen EVA-klasser. De yngre eleverna arbetar i skolans utrymmen, medan de äldre eleverna är utlokaliserade i Arbis utrymmen på Dagmarsgatan. Alla elever har en vårdkontakt och skolgången samt vården planeras och utvärderas på nätverksmöten där vårdnadshavare och ibland även eleven deltar. Denna skolform erbjuds endast till stadens egna elever. Det finns dock efterfrågan och önskan av tvåspråkiga elever som deltar i finskspråkig undervisning, och utsocknes elever att få plats i EVA-klassen. Helsingfors stad har inte avtal för denna undervisningsform med andra kommuner och tar därför inte emot utsocknes elever. EVA-klasserna har ett gott rykte och får god respons av bland annat vårdande enheter. Målet är att eleven går i EVA-klassen så länge behovet av denna stödform finns, men att eleven återgår till sin närskola när hen klarar av det.

Ledamoten Marcus Rantala efterlyser i sin motion en utredning av en svenskspråkig motsvarighet till Sofia Mannerheimin koulu och Jorvs sjukhusskola. Den verksamhetsform och den service som erbjuds via Zacharias Topeliusskolans olika undervisningsformer motsvarar verksamheten i de två skolor Rantala lyfter fram i sin motion. Stödformerna, specialklassverksamheten och samarbetet med vårdande enheter utvärderas och utvecklas konstant. De finska skolorna har genom sitt breda elevunderlag möjlighet att erbjuda specifika klasser och undervisningsformer för sina elever. Inom den svenska servicehelheten behöver arrangemangen och linjedragningarna vara betydligt mer flexibla

och elevunderlaget i allmän undervisning och specialklass blir därför mer heterogent. Detta har sina fördelar och nackdelar. Elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och som t.ex. har högkänslighet för sinnesintryck kan ha svårt att klara av en skolgång i de skolbyggnader vi har i Helsingfors. Detta är viktigt att ta i beaktande då nya skolbyggnader planeras och specialklasstrukturen samt inkluderande skola utvärderas och utvecklas.

Studier efter den grundläggande utbildningen för elever i behov av krävande särskilt stöd

Elever i behov av krävande särskilt stöd har oftast förlängd läroplikt och studerar enligt verksamhetsområden eller med individuella planer i alla skolans läroämnen. För dessa elever är fortsatta studier efter grundskolan begränsade. Vid Optima finns TELMA, en utbildning som handleder för arbete och självständigt liv, och VALMA, en utbildning som förbereder för grundläggande yrkesutbildningen och förbättrar möjligheter att avlägga en yrkesinriktad grundexamen. De senaste tre åren har alla elever som gått ut med förlängd läroplikt från Zacharias Topelius-skolan fått studieplats vid Optima. År 2017 fick fyra av sju elever studieplats vid Optima. De tre som inte fick plats studerade vid Kårkulla. År 2016 fick alla elever studieplats, medan fyra av sex elever fick plats år 2015.

Trots att nästan alla elever med krävande särskilt stöd i Helsingfors fått studieplats de senaste fem åren så finns det en oro bland de familjer som berörs varje år. Informationen om antagningen kommer i slutet av juni. För dessa unga finns det inte så många alternativ ifall de inte får studieplats, eftersom de flesta utbildningar i t.ex. folkhögskolor inte är lämpliga för dem. Detta kan innebära att vårdnadshavarna med kort varsel ska ordna vården och kvalitativ verksamhet för sina unga ifall de inte får en studieplats. För dessa unga och deras familjer skulle det också vara viktigt att kunna hinna förbereda sig för skolstarten genom besök och träffar. Zacharias Topelius-skolans lärare upplever att det skulle gynna de ungas start i den nya skolan om lärarna på våren kunde föra över information om sina elever till följande skola.

Eftermiddagsverksamhet för elever i behov av särskilt stöd

Fostrans- och utbildningssektorn ordnar eftermiddagsverksamhet i grupp för elever i årskurserna 1-2 och för elever som får särskilt stöd, till exempel elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism. Elevgruppens stödbehov beaktas i eftermiddagsverksamheten. För att verksamheten ska vara kvalitativ behövs tillräcklig, behörig, kompetent och motiverad personal. Elever i behov av assistentresurs i skolan behöver ofta stödet också i eftermiddagsverksamheten.

15.09.2020

Bland elever i behov av särskilt stöd finns det elever som har utmaningar av att klara av en hel skoldag och därmed även eftermiddagsverksamhet i grupp. Dessa elever skulle gynnas av vuxenstöd hemma efter skoldagen. Bland de svenska eleverna i Helsingfors handlar det om en handfull elever i året som skulle behöva det här stödet. Kring dessa frågor har social- och hälsovårdssektorn samt fostrans- och utbildningssektorn diskuterat, men utan att nå fram till någon lösning eftersom det finns oenigheter gällande vem som ansvarar för servicen. På individnivå har man försökt lösa problemet genom att anställa stödpersoner till eleven, men rekryteringen på svenska har ofta inte lyckats eller tagit lång tid. Samarbetet mellan sektorerna behöver fortsätta och nya verksamheter utvecklas.

Svenskspråkig korttidsvård, intervallvård och avlastning

Social- och hälsovårdssektorns svenskspråkiga tjänster för barnfamiljer i Helsingfors ges vid Berghälls familjecenter. Klienter inom handikappservicen ska erbjudas bl.a. korttidsvård, intervallvård och avlastning. Det finns dock ett bristfälligt antal platser för svenskspråkiga barn och unga i behov av korttidsvård och intervallvård. Precis som ledamöterna beskriver är det ofta barn och unga med mångfacetterat stöd- och vårdbehov som är mest utsatta. Ändamålsenliga vårdplatser med svensk service finns inte för alla barn och unga, varken i Helsingfors eller i övriga Finland.

Svenskspråkig service och resurser inom barn- och ungdomspsykiatri

I social- och hälsovårdssektorns utredning till Rantalas motion redogörs det för den svenskspråkiga servicen och dess resurser inom barn- och ungdomspsykiatri. Under de senaste åren har de svenskspråkiga direktörerna och cheferna inom fostran och utbildning i huvudstadsregionen deltagit i diskussioner och utvecklingsarbeten för att förbättra samarbetet och servicen gällande mentalvård till våra barn och unga. I dessa arbetsgrupper har man lyft fram de svenska behoven och i de dokument som utarbetats har det skrivits in att servicen som beskrivs bör garanteras även på svenska. Exempel på arbetsgrupper är social- och hälsovårdssektorns samt fostrans- och utbildningssektorns gemensamma arbetsgrupp Palvelujen integraatioryhmä som utarbetat en beskrivning av servicekedjan för barn och ungdomar med mentala problem (Lasten ja nuorten mielenterveysongelman palveluketjumallinus). I VIP-nätverket (Utveckling av styr- och servicenätverken för krävande särskilt stöd) som fostran- och utbildningssektorn i Helsingfors deltagit i har också de svenska behoven inom barn- och ungdomspsykiatri lyfts fram. Utvecklingsarbetet är alltså på gång och behöver också fortsätta för att den svenska servicen ska kunna garanteras både

genom tillräckliga resurser och genom ett välfungerande samarbete mellan servicegivarna.

Åtgärdernas koppling till stadens och sektorns strategi

De åtgärder som lyfts fram i motionen för att stöda svenskspråkiga barn i behov av särskilt stöd är i enlighet med stadens strategi och fostrans- och utbildningssektorns målsättningar. Förbättring av social- och hälsovårdssektorns, fostrans- och utbildningssektorns och HUS samt andra berörda aktörers samarbete hör till Helsingfors stadsstrategi att minska ojämlikhet och barn/ungas marginalisering. Styrande principer för Mukana-programmet är samarbete mellan väsentliga aktörer, att ge stödet vid rätt tid, att kunna identifiera de som befinner sig i särskilt sårbar position och att erbjuda tjänster som är lättillgängliga för klienten. Därmed kan konstateras att utvecklingsarbetet redan är på gång och många åtgärder som nämns i motionen redan vidtagits.

Sammanfattning

I denna utredning framkommer det att ett åtgärdsprogram utifrån motionens alla elva punkter inte är nödvändig att utarbetas i Helsingfors stad eftersom vissa punkter bör åtgärdas på nationell nivå och andra redan är åtgärdade eller under arbete. De utvecklingsområden inom svenskspråkig service som kräver sektorsöverskridande arbete och för tillfället är problematiska och bristfälliga är följande: 1) ändamålsenlig svenskspråkig kort- och långtidsvård 2) sektorsöverskridande utveckling av eftermiddagsverksamhet för elever i behov av krävande särskilt stöd 3) en gemensam processbeskrivning för den svenskspråkiga servicen inom social- och hälsovårdssektorn, fostrans- och utbildningssektorn och HUS samt andra berörda aktörer. Fostrans- och utbildningsnämnden förordar därmed inte ledamöternas motion för att utarbeta ett åtgärdsprogram, men förordar åtgärder för de ovannämnda tre punkterna gällande vård, eftermiddagsverksamhet och processbeskrivning för sektors överskridande samarbete.

Nämnden konstaterar att det i utredningen klart formulerats specifika problemområden som förutsätter åtgärder och samarbeten. Nämnden föreslår att det görs en plan för åtgärder på basen av utredningen och att åtgärdernas verkställighet rapporteras till nämnden under 2021.

Bedömning av hur det påverkar barnen

Genom att utveckla den svenskspråkiga verksamheten inom kort- och långtidsvården, eftermiddagsverksamheten och det sektors överskridande samarbetet kan de barn som är särskilt utsatta på grund av sin ålder, sin funktionsförmåga, sin funktionsvariation och sin mentala hälsa ges möjlighet till bättre vård och service i rätt tid. Dessa barn behö-

ver många av de tjänster som samhället erbjuder. Genom dessa åtgärder främjar vi likabehandlingen av språkgrupperna. Då vi utvecklar servicen kan vi indirekt påverka barnens och familjernas funktionsförmåga och förmåga att klara sig i vardagen.

Behandling

Motförslag:

Martina Harms-Aalto: Tillägg:

Nämnden konstaterar att det i utredningen klart formulerats specifika problemområden som förutsätter åtgärder och samarbeten. Nämnden föreslår att det görs en plan för åtgärder på basen av utredningen och att åtgärdernas verkställighet rapporteras till nämnden under 2021.

Understödd av: Petra Malin

Fostrans- och utbildningsnämnden godkände enhälligt det förslag som ändrats enligt Martina Harms-Aaltos motförslag.

Föredragande

sektorchef i fostrans- och utbildningssektorn
Liisa Pohjolainen

Upplysningar

Agneta Lundmark, pedagogiskt sakkunnig, telefon: 310 84031
agneta.lundmark(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Marcus Rantalan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Förslag till utlåtande

Fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande till stadsfullmäktige gällande ledamoten Marcus Rantalas motion om åtgärdsprogram för att trygga svenskspråkig service för barn med särskilda behov

Särskilt stöd inom den svenska servicehelheten inom fostran och utbildning

Inom sektorn för fostran och utbildning i Helsingfors stöds barnet och den unga utifrån hans individuella behov. Stödet diskuteras och planeras i samarbete med vårdnadshavare. Inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen fattas beslut om särskilt stöd för de barn och unga som är i behov av detta. Stödet planeras mångprofessionellt och nätverksmöten hålls. I nätverksmöten deltar de personer som är involverade i barnets eller den ungas vård, omsorg samt fostran

15.09.2020

och utbildning. Stödet som ges inom småbarnspedagogiken och inom den grundläggande utbildningen följer samma lagstiftning och linjdragningar för båda språkgrupperna, det vill säga att stödet utgår från barnets eller den ungas individuella behov.

Mötesstrukturer, stadiövergångar och nätverkssamarbete

Den svenska servicehelheten vid fostran och utbildning har under många års tid satsat på en enhetlig lärtig för stadens svenskspråkiga barn och unga. Senaste läsår utvecklades mötesstrukturer och processer för elevvård och stöd för lärandet. Som en del av utvecklingsarbetet En förskola och skola för alla har också samarbetet mellan förskola och skola utvecklats. Även andra övergångar ses över och processbeskrivningar utarbetas både gemensamt inom den svenska servicehelheten men också områdesvis. Vikten av nätverksmöten har betonats och möteskulturen har utvecklats. Samtidigt som den svenska servicehelheten vid fostrans- och utbildningssektorn utvecklat sina processer för barn och unga i behov av särskilt stöd har även Berghälls familjecenter utvecklat sina processer och sin mötesstruktur. Flera av processerna och strukturerna innefattar samma personal och kundkrets. Här behövs ett sektorsövergripande arbete för att utveckla och förtydliga processer och strukturer för att servicen ska bli smidigare för såväl personal som kunderna. I detta utvecklingsarbete är det viktigt att också övriga samarbetsparter så som till exempel HUS och Kårkulla samkommun deltar.

Specialpedagogisk kompetens bland lärare inom den grundläggande undervisningen

Inom fostrans- och utbildningssektorn i Helsingfors arbetar vi för att förverkliga närskoleprincipen. I närskolan ska eleven få det stöd hen behöver i den miljö och bland de människor som är bekanta. Genom pedagogiska arrangemang och metoder förverkligas stödet inom allmän undervisning. I varje skola finns speciallärare som kan ge specialundervisning i grupp, individuellt eller genom samundervisning med ämnes- och klasslärare. Då eleven behöver mer stöd än vad som är möjligt inom allmän undervisning får eleven stöd i specialklass. Våra svenskspråkiga områdesvisa specialklasser finns i Botby grundskola (åk 1-6), i Minervaskolan (åk 1-6) och i Grundskolan Norsen (åk 7-9). Specialklasser för elever med förlängd läroplikt finns i Zacharias Topeliuskolan (åk 1-9). I samma skola finns också Eva-klasserna, som är specialklasser med stöd och främst ämnade för elever med psykiska symtom och vårdkontakt. Zacharias Topeliuskolan ansvarar också för sjukhusundervisningen som är till för sjukhuspatienter. Specialklasserna undervisas av specialklasslärare. Målet med all undervisning är att ge eleverna färdigheter att klara sig i samhället därför integreras eleverna i specialklasserna i mån av möjlighet i allmän undervisning.

För att en inkluderande skola och närskoleprincipen ska kunna förverkligas behöver skolans personal arbeta mångprofessionellt och det behöver finnas specialpedagogiskt kunnande bland personalen. I så väl ämnes- som klasslärarutbildningen ingår det specialpedagogiska studier. I möten med Helsingfors universitets svenskspråkiga lärarutbildning och med Åbo Akademis pedagogiska fakultet har behovet av lärarnas specialpedagogiska kompetens lyfts fram. De svenskspråkiga direktörerna, cheferna och sakkunniga i huvudstadsregionen har påtalat att fler speciallärare och specialklasslärare utbildas vid båda universiteten, men också att klass- och ämneslärare får tillräcklig specialpedagogiskt kunnande i sin grundutbildning.

Fostrans- och utbildningssektorn arbetar för tillfället med att förverkliga en inkluderande skola. Utvecklingsarbetet görs gemensamt för den finska och den svenska verksamheten, med beaktande av de båda gruppernas särdrag. Processer och strukturer ses över på administrativ nivå för att bättre kunna stöda den verksamhet som ska förverkligas på enheterna. Skolornas ledning och övrig personal fortbildas och stödmaterial produceras för att skolorna ska ha bättre förutsättningar stöda alla elever utifrån deras individuella behov.

Trots ökade rekryteringsinsatser och diskussioner med universiteten är behörigheten bland specialklasslärarna låg. Enligt vårens statistik är 10 av de 24 lärare som jobbar med specialklassläraruppdrag behöriga. Behörigheten är högre bland speciallärarna där 19 av 27 speciallärare är behöriga. Sektorn fortsätter att satsa på rekryteringen och göra Helsingfors stads skolor till attraktiva arbetsplatser, men insatser på nationell nivå behövs också för att behörigheten och tillgången av specialklasslärare och speciallärare ska öka.

Sjukhusundervisning och undervisning av elever med vårdkontakt

Grundskolelever som är sjukhuspatienter har rätt till sjukhusundervisning. Skolan som erbjuder undervisningen beslutar tillsammans med vårdpersonalen och patientens vårdnadshavare när undervisningen kan inledas. Av hälsoskäl kan utbildningen delvis ordnas på ett annat sätt än det som föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning. Målet är att eleven flyttar tillbaka till sin egen skola efter vården på sjukhus. Zacharias Topeliuskolan ansvarar för sjukhusundervisning för svenskspråkiga elever i Helsingfors stad, men erbjuder i enlighet med lagstiftningen tjänsten även till utsocknes elever som vårdas på sjukhus i Helsingfors.

Elever som på grund av sin mentala hälsa inte kan delta i allmän undervisning i närskola eller i områdets specialklass kan få sin undervisning i specialklass med stöd i Zacharias Topeliuskolan. Dessa klasser

15.09.2020

går under benämningen EVA-klasser. De yngre eleverna arbetar i skolans utrymmen, medan de äldre eleverna är utlokaliserade i Arbis utrymmen på Dagmarsgatan. Alla elever har en vårdkontakt och skolgången samt vården planeras och utvärderas på nätverksmöten där vårdnadshavare och ibland även eleven deltar. Denna skolform erbjuds endast till stadens egna elever. Det finns dock efterfrågan och önskan av tvåspråkiga elever som deltar i finskspråkig undervisning, och utsocknes elever att få plats i EVA-klassen. Helsingfors stad har inte avtal för denna undervisningsform med andra kommuner och tar därför inte emot utsocknes elever. EVA-klasserna har ett gott rykte och får god respons av bland annat vårdande enheter. Målet är att eleven går i EVA-klassen så länge behovet av denna stödform finns, men att eleven återgår till sin närskola när hen klarar av det.

Ledamoten Marcus Rantala efterlyser i sin motion en utredning av en svenskspråkig motsvarighet till Sofia Mannerheimin koulu och Jorvs sjukhuskola. Den verksamhetsform och den service som erbjuds via Zacharias Topeliuskolans olika undervisningsformer motsvarar verksamheten i de två skolor Rantala lyfter fram i sin motion. Stödformer, specialklassverksamheten och samarbetet med vårdande enheter utvärderas och utvecklas konstant. De finska skolorna har genom sitt breda elevunderlag möjlighet att erbjuda specifika klasser och undervisningsformer för sina elever. Inom den svenska servicehelheten behöver arrangemangen och linjedragningarna vara betydligt mer flexibla och elevunderlaget i allmän undervisning och specialklass blir därför mer heterogent. Detta har sina fördelar och nackdelar. Elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och som t.ex. har högkänslighet för sinnesintryck kan ha svårt att klara av en skolgång i de skolbyggnader vi har i Helsingfors. Detta är viktigt att ta i beaktande då nya skolbyggnader planeras och specialklasstrukturen samt inkluderande skola utvärderas och utvecklas.

Studier efter den grundläggande utbildningen för elever i behov av krävande särskilt stöd

Elever i behov av krävande särskilt stöd har oftast förlängd läroplikt och studerar enligt verksamhetsområden eller med individuella planer i alla skolans läroämnen. För dessa elever är fortsatta studier efter grundskolan begränsade. Vid Optima finns TELMA, en utbildning som handleder för arbete och självständigt liv, och VALMA, en utbildning som förbereder för grundläggande yrkesutbildningen och förbättrar möjligheter att avlägga en yrkesinriktad grundexamen. De senaste tre åren har alla elever som gått ut med förlängd läroplikt från Zacharias Topeliusskolan fått studieplats vid Optima. År 2017 fick fyra av sju elever studieplats vid Optima. De tre som inte fick plats studerade vid Kårkulla.

År 2016 fick alla elever studieplats, medan fyra av sex elever fick plats år 2015.

Trots att nästan alla elever med krävande särskilt stöd i Helsingfors fått studieplats de senaste fem åren så finns det en oro bland de familjer som berörs varje år. Informationen om antagningen kommer i slutet av juni. För dessa unga finns det inte så många alternativ ifall de inte får studieplats, eftersom de flesta utbildningar i t.ex. folkhögskolor inte är lämpliga för dem. Detta kan innebära att vårdnadshavarna med kort varsel ska ordna vården och kvalitativ verksamhet för sina unga ifall de inte får en studieplats. För dessa unga och deras familjer skulle det också vara viktigt att kunna hinna förbereda sig för skolstarten genom besök och träffar. Zacharias Topeliuskolans lärare upplever att det skulle gynna de ungas start i den nya skolan om lärarna på våren kunde föra över information om sina elever till följande skola.

Eftermiddagsverksamhet för elever i behov av särskilt stöd

Fostrans- och utbildningssektorn ordnar eftermiddagsverksamhet i grupp för elever i årskurserna 1-2 och för elever som får särskilt stöd, till exempel elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism. Elevgruppens stödbehov beaktas i eftermiddagsverksamheten. För att verksamheten ska vara kvalitativ behövs tillräcklig, behörig, kompetent och motiverad personal. Elever i behov av assistentresurs i skolan behöver ofta stödet också i eftermiddagsverksamheten.

Bland elever i behov av särskilt stöd finns det elever som har utmaningar av att klara av en hel skoldag och därmed även eftermiddagsverksamhet i grupp. Dessa elever skulle gynnas av vuxenstöd hemma efter skoldagen. Bland de svenska eleverna i Helsingfors handlar det om en handfull elever i året som skulle behöva det här stödet. Kring dessa frågor har social- och hälsovårdssektorn samt fostrans- och utbildningssektorn diskuterat, men utan att nå fram till någon lösning eftersom det finns oenigheter gällande vem som ansvarar för servicen. På individnivå har man försökt lösa problemet genom att anställa stödpersoner till eleven, men rekryteringen på svenska har ofta inte lyckats eller tagit lång tid. Samarbetet mellan sektorerna behöver fortsätta och nya verksamheter utvecklas.

Svenskspråkig korttidsvård, intervallvård och avlastning

Social- och hälsovårdssektorns svenskspråkiga tjänster för barnfamiljer i Helsingfors ges vid Berghälls familjecenter. Klienter inom handikappservicen ska erbjudas bl.a. korttidsvård, intervallvård och avlastning. Det finns dock ett bristfälligt antal platser för svenskspråkiga barn och unga i behov av korttidsvård och intervallvård. Precis som ledamöterna beskriver är det ofta barn och unga med mångfacetterat stöd- och

vårdbehov som är mest utsatta. Ändamålsenliga vårdplatser med svensk service finns inte för alla barn och unga, varken i Helsingfors eller i övriga Finland.

Svenskspråkig service och resurser inom barn- och ungdomspsykiatri

I social- och hälsovårdssektorns utredning till Rantalas motion redogörs det för den svenskspråkiga servicen och dess resurser inom barn- och ungdomspsykiatri. Under de senaste åren har de svenskspråkiga direktörerna och cheferna inom fostran och utbildning i huvudstadsregionen deltagit i diskussioner och utvecklingsarbeten för att förbättra samarbetet och servicen gällande mentalvård till våra barn och unga. I dessa arbetsgrupper har man lyft fram de svenska behoven och i de dokument som utarbetats har det skrivits in att servicen som beskrivs bör garanteras även på svenska. Exempel på arbetsgrupper är social- och hälsovårdssektorns samt fostrans- och utbildningssektorns gemensamma arbetsgrupp Palvelujen integraatioryhmä som utarbetat en beskrivning av servicekedjan för barn och ungdomar med mentala problem (Lasten ja nuorten mielenterveysongelmien palveluketjumallinus). I VIP-nätverket (Utveckling av styr- och servicenätverken för krävande särskilt stöd) som fostran- och utbildningssektorn i Helsingfors deltagit i har också de svenska behoven inom barn- och ungdomspsykiatri lyfts fram. Utvecklingsarbetet är alltså på gång och behöver också fortsätta för att den svenska servicen ska kunna garanteras både genom tillräckliga resurser och genom ett välfungerande samarbete mellan servicegivarna.

Åtgärdernas koppling till stadens och sektorns strategi

De åtgärder som lyfts fram i motionen för att stöda svenskspråkiga barn i behov av särskilt stöd är i enlighet med stadens strategi och fostrans- och utbildningssektorns målsättningar. Förbättring av social- och hälsovårdssektorns, fostrans- och utbildningssektorns och HUS samt andra berörda aktörers samarbete hör till Helsingfors stadsstrategi att minska ojämlikhet och barn/ungas marginalisering. Styrande principer för Mukana-programmet är samarbete mellan väsentliga aktörer, att ge stödet vid rätt tid, att kunna identifiera de som befinner sig i särskilt sårbar position och att erbjuda tjänster som är lättillgängliga för klienten. Därmed kan konstateras att utvecklingsarbetet redan är på gång och många åtgärder som nämns i motionen redan vidtagits.

Sammanfattning

I denna utredning framkommer det att ett åtgärdsprogram utifrån motionens alla elva punkter inte är nödvändig att utarbetas i Helsingfors stad eftersom vissa punkter bör åtgärdas på nationell nivå och andra redan är åtgärdade eller under arbete. De utvecklingsområden inom

15.09.2020

svenskspråkig service som kräver sektorsöverskridande arbete och för tillfället är problematiska och bristfälliga är följande: 1) ändamålsenlig svenskspråkig kort- och långtidsvård 2) sektorsöverskridande utveckling av eftermiddagsverksamhet för elever i behov av krävande särskilt stöd 3) en gemensam processbeskrivning för den svenskspråkiga servicen inom social- och hälsovårdssektorn, fostrans- och utbildningssektorn och HUS samt andra berörda aktörer. Fostrans- och utbildningsnämnden förordar därmed inte ledamöternas motion för att utarbeta ett åtgärdsprogram, men förordar åtgärder för de ovannämnda tre punkterna gällande vård, eftermiddagsverksamhet och processbeskrivning för sektors överskridande samarbete.

Bedömning av hur det påverkar barnen

Genom att utveckla den svenskspråkiga verksamheten inom kort- och långtidsvården, eftermiddagsverksamheten och det sektors överskridande samarbetet kan de barn som är särskilt utsatta på grund av sin ålder, sin funktionsförmåga, sin funktionsvariation och sin mentala hälsa ges möjlighet till bättre vård och service i rätt tid. Dessa barn behöver många av de tjänster som samhället erbjuder. Genom dessa åtgärder främjar vi likabehandlingen av språkgrupperna. Då vi utvecklar servicen kan vi indirekt påverka barnens och familjernas funktionsförmåga och förmåga att klara sig i vardagen.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige har bett fostrans- och utbildningsnämnden om en utredning på Marcus Rantas och den 20 andra ledamöternas motion. Stadsfullmäktige ber att få utredningen senast 15.9.2020.

Ledamöter som undertecknat motionen lyfter fram brister inom serviceutbudet för svenskspråkiga barn i behov av särskilt stöd. Enligt ledamöterna är det särskilt svårt att få service på svenska om barnet har särskilda behov som beror på mångfacetterad utvecklingsvariation, såsom till exempel intellektuell funktionsnedsättning och rörelsehinder eller psykisk ohälsa. Familjer med barn som har neuropsykiatrisk funktionsnedsättning lyfts i motionen fram som en särskilt utsatt grupp. Ledamöterna föreslår ett åtgärdsprogram på 11 punkter för att förbättra och garantera den svenskspråkiga servicen som man nu upplever som problematisk eller bristfällig. Målet med åtgärdsprogrammet är att 1) barn med särskilda behov samt deras familjer ska få ändamålsenlig service dygnet runt på svenska 2) skapa och utveckla ändamålsenlig kortvarig omsorg, intervallvård eller avlastning utanför hemmet 3) säkra tillräcklig med svenskspråkig personal inom socialservicen 4) förbättra samarbetet mellan de olika sektorerna 5) säkra fler pedagoger med specialpedagogiskt kunnande i den allmänna undervisningen 6) sträva till att fler

15.09.2020

specialklasslärare utbildas 7) göra övergångarna i barnens lärtig smidigare genom att förbättra samarbetet mellan enheterna och de nätverk barnen med särskilda behov har 8) förbättra lärtigen efter grundskolan för unga med särskilda behov 9) säkra tillräckliga resurser för den svenskspråkiga barn- och ungdomspsykiatri 10) utreda möjligheterna att skapa en svenskspråkig motsvarighet till Sophie Mannerheimin koulu och Jorvs sjukhuskola med möjlighet till skolgång som är kopplad till avdelningsvård 11) trygga eftermiddagsvård för barn med särskilda behov.

Föredragande

sektorchef i fostrans- och utbildningssektorn
Liisa Pohjolainen

Upplysningar

Agneta Lundmark, pedagogiskt sakkunnig, telefon: 310 84031
agneta.lundmark(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Marcus Rantalan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

§ 214

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Pilvi Torstin toivomusponnosta valmistella lähipäiväkotiperiaate käyttöön siten, että se voidaan ottaa huomioon vuoden 2021 budjet- tivalmistelussa

HEL 2019-012431 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Pilvi Torstin toivomusponnosta valmistella lähipäiväkotiperiaate käyttöön siten, että se voidaan ottaa huomioon vuoden 2021 budjettivalmistelussa:

Varhaiskasvatuksen järjestämisestä

Jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatuksen. Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatus tarvetta vastaavasti. Velvoitetta varhaiskasvatukseen osallistumiseen ei ole.

Varhaiskasvatuslaissa todetaan, että kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Helsingin kaupunkistrategiassa korostetaan varhaiskasvatusta ja perusopetusta lähipalveluina.

Kunnallisissa suomenkielisissä päiväkodeissa oli hoidossa vuoden 2019 aikana keskimäärin 1140 lasta enemmän kuin vuoden 2017 aikana ja ruotsinkielisissä palveluissa noin 90 lasta enemmän. Kunnallisen suomenkielisen päiväkotihoidon osallistumisaste oli vuoden 2019 lopussa 62,3 % (v. 2017 58,8 %).

Helsinkiin on vuosina 2018 ja 2019 otettu käyttöön uusia päiväkotitiloja yhteensä noin 2 300 lapselle. Vuonna 2020 uusia paikkoja on suunnitelmassa reilut 700. Nämä uudet paikat parantavat lähipäiväkotipaikan tarjoamista perheille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla seurataan vuosittain eri tavoin, miten lähipalvelun järjestäminen kehittyy. Osallistuminen varhaiskasvatukseen vaihtelee Helsingissä peruspiireittäin.

Helmikuun 2020 tietojen perusteella tehdyn selvityksen mukaan suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa keskimääräinen asiakkaan kävelymatka kotoa varhaiskasvatuspaikkaan oli noin 1,1 km ja matka-aika julkisella liikenteellä noin 11 minuuttia. Tämä oli säilynyt edellisen vuoden tasolla. Yli 30 minuuttia päiväkotimatkaan käyttävien osuus oli hieman pienentynyt. Entistä useampi lapsi oli omalla asuinalueella var-

haiskasvatuksessa. Oman asuinalueen tilastollisen peruspiirin alueella varhaiskasvatuksessa oli 86,7 % lapsista. Tämä osuus on noussut 1,2 % edellisvuoteen verrattuna.

Palveluverkkosuunnittelun periaatteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialla on vuonna 2019 valmistunut selvitys suomenkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun periaatteiden yhtenäistämistä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi kokouksessaan 3.3.2020 suomenkielisen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun periaatteet 1.8.2020 alkaen.

Periaatteiden mukaan suomenkielinen varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus jakaantuvat seitsemään yhteiseen alueeseen, jotka perustuvat pääosin kaupungin suurpiirijakoon kuitenkin siten, että itäinen ja Östersundomin suurpiiri muodostavat yhden alueen. Palveluverkkosuunnittelussa suomenkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen palveluja ja palvelutarvetta tarkastellaan ko. suurpiiritasolla yhdessä siten, että lapsen opinpolku varhaiskasvatuksesta perusopetukseen on sujuva ja että lähipäiväkotij- ja lähikouluperiaate toteutuvat mahdollisimman hyvin. Lisäksi suomenkielisen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen muodostamalla yhteisillä alueilla taivoidellaan samanlaista palvelutarjontaa eri puolilla kaupunkia.

Palveluverkkosuunnittelussa palvelun järjestämisen ennakkoinnin ja riittävien palveluiden sekä niiden tarvitsemien tilojen näkökulmasta korostuu alueellisuus ja tarkasteltava alue. Osa palveluista on tarkoituksenmukaista järjestää keskitettyinä alueellisina suurpiiritasoisina palveluina esimerkiksi kielikylypy-, vuorohoitopalvelu tai jokin muu erityispalvelu.

Varhaiskasvatuksen suunnitteluun vaikuttaa myös perheiden valinnat esim. osallistumisen sekä kotihoidon ja yksityishoidon tuen osalta.

Nykytilanne varhaiskasvatukseen sijoittamisessa

Varhaiskasvatuspaikka pyritään osoittamaan HSL:n reittioppaan nopeimman kulkuyhteyden perusteella enintään puolen tunnin matkan päästä kotoa, jos se on mahdollista perheen toiveet, kuljettamismahdollisuudet ja lapsen tarpeet huomioon ottaen.

Vuorohoitopalvelu, varhaiskasvatus erityisryhmässä ja esimerkiksi kielikylypy ovat suurpiiritasolla toteutuvia palveluja, jolloin etäisyys kotoa voi olla pidempi. Suuri osa perheistä hakee päiväkotipaikkaa omalta asuinalueelta, mutta varhaiskasvatukseen voi myös halutessaan hakeutua eri puolille kaupunkia.

Eniten lapsia päiväkodeissa aloittaa alkusyksystä ja vuoden alussa. Alkusyksystä hoidon aloittavilla on mahdollista saada paikka lähipäiväkodista helpommin, kun osa lapsista siirtyy kouluun ja paikkoja vapautuu yhden ikäluokan verran. Vuodenvaihteessa lähipäiväkodissa ei ehkä ole vapaita paikkoja ja hoitopaikka järjestyy kauempaa. Pääosin perheet, jotka tuolloin jättävät siirtohakemuksen päiväkotiin lähemmäksi asuinalueitaan, saavat paikan lähipäiväkodista seuraavana syksynä.

Päiväkotitiloihin varautumisessa otetaan huomioon lasten määrän vaihtelu. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tilat mitoitetaan kevään lapsimäärän mukaan. Tällä pyritään varmistamaan, että päiväkotitiloja on käytettävissä riittävästi vuoden aikana omalla asuinalueella, ja hoidon aloitusajankohdan vaikutus lähipäiväkotipaikan saamiseen vähenee.

Esiopetuksen oppilaaksiottoalueet

Esiopetuksessa olevista lapsista suurin osa tarvitsee myös täydentävää varhaiskasvatusta. Esiopetus tulee järjestää siten, että lapsen oikeus kokonaiseen päivään ja varhaiskasvatukseen toteutuu.

Helsingissä ensimmäisen luokan oppilaaksiottoalueita on yhteensä 76 kun taas esiopetusalueita on 41. Lähipalvelun suunnittelun ja järjestämisen näkökulmasta tarvitaan yhtenäiset varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä perusopetuksen tilastolliset alueet, jolloin toimintaa voidaan suunnitella saman väestöpohjan ja palvelun käytön mukaisesti. Yhtenäiset aluejaot lähipalveluille helpottaisivat palvelutarpeen ennakointia ja muun muassa riittäviin tilaresursseihin varautumista ja kasvatuksen ja koulutuksen tilojen käytön joustavaa ja taloudellista suunnittelua.

Lähipäiväkotiperiaate

Varhaiskasvatuspalvelua tarvitsevan perheen ja lapsen näkökulmasta olennaista on palvelun saavutettavuus suhteessa omaan asuinpaikkaan, etäisyys kotoa. Varhaiskasvatuksessa palvelun järjestämisen onnistumista on tarkasteltava pienemmällä alueella, kuten esimerkiksi peruspiirin tasolla ja toisaalta kodin ja varhaiskasvatuspaikan välisen etäisyyteen toteutumisena.

Lähipäiväkotiperiaatetta ei ole toistaiseksi määritelty tai päätetty.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaoston päätöksen (8.9.2020 § 34) mukaiset uudet varhaiskasvatuspaikan myöntämisen periaatteet tulevat voimaan 1.1.2021 alkaen. Niiden mukaan lapselle myönnetään tarkoituksenmukainen paikka kotia lähellä olevaan varhaiskasvatuksen toimipaikkaan, huomioiden varhaiskasvatuksen toimipaikkojen paikkatilanne. Matkan arvioinnissa käytetään HSL:n reittiop-

paan mukaista lyhintä kävely tai julkisenliikenteen matkaa lapsen kotoa varhaiskasvatuksen toimipaikkaan. Lyhimmän matkan arvioinnissa huomioidaan perheen mahdollisten muiden lasten sijoittuminen muihin varhaiskasvatuksen toimipaikkoihin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala rakentaa parhaillaan uutta asioinnin tietojärjestelmää jonka avulla asiakas voi yhdestä paikasta, vuorovaikutteisesti, hakeutua ja ilmoittautua kasvatuksen ja koulutuksen palveluihin, huolehtia omista tiedoistaan, valita ja seurata opintoja ja olla vuorovaikutuksessa käyttämiin palveluihin ja niihin liittyviin ajankohtaisiin asioihin. Asioinnin tietojärjestelmää rakennetaan palvelu kerrallaan ja ensimmäinen osio koskee varhaiskasvatukseen hakemista sekä paikan saamista. Pilottivaihe on aloitettu ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen osalta syksyllä 2020. Seurantatietoa hakemisen, paikan järjestämiseen ja paikan sijainnin toteutumisten suhteen tullaan uuden asioinnin tietojärjestelmän kautta saamaan kehitystyön edetessä. Tiedon kautta haetaan lisää perusteita ja ymmärrystä siihen, miten lähipäiväkotiperiaate voidaan määrittää.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupungin valtuusto 27.11.2019 vuoden 2020 talousarvion käsittelyn yhteydessä hyväksyi valtuutettu Pilvi Torstin alla olevan pöytäkirjan, josta kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 30.9.2020 mennessä. "Hyväksyessään vuoden 2020 talousarvion valtuusto edellyttää, että kaupunki selvittää mahdollisuudet valmistella lähipäiväkotiperiaate aikataulullisesti niin, että asia saadaan päätöksentekoon siten, että se voidaan huomioida vuoden 2021 budjettivalmistelussa."

Esittelijä

15.09.2020

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Torsti Pilvi, toivomusponsi, Kvsto 27.11.2019 asia 3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

§ 215

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto Grundskolan Norsen, Cygnaeus enheten perusparannuksen hankesuunnitelmasta osoitteessa Ratakatu 8

HEL 2020-006442 T 10 06 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 1.6.2020 päivätystä Grundskolan Norsen, Cygnaeus enheten perusparannuksen hankesuunnitelmasta (liite 1).

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kuitenkin edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Koulun laatimassa pedagogisessa suunnitelmassa, toiminnallisissa tavoitteissa ja tilaohjelmassa esitettyjä pedagogisia tavoitteita tukeva tilojen toiminnallisuus tulee varmistaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa tulee edelleen huomioida henkilöstön ja oppijoiden näkemykset tilojen kehittämisestä. Myös tilojen ääneneristykseen ja -vaimennuksen huolelliseen toteutukseen sekä valaistukseen tulee kiinnittää huomiota. Toimivalla valaistuksella tuetaan monipuolisia työskentelyolosuhteita ja edistetään turvallisuutta. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivottaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää vuokrahintaa korkeana ja huomauttaa, että korkea hinta johtuu pääosin teknisistä ja rakennussuojelluisista korjauksista eikä toiminnallisista muutoksista. Nämä kustannusvaikutukset tulisi tuoda esiin kustannuserittelyssä ja vuokran määrittelyssä. Lisäksi lautakunta toivoo, että tulevissa hankesuunnitelmissa hankkeiden kustannusrakenne esitetään nykyistä selkeämmin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannusseuran ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ulla Manninen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 22493
ulla.k.manninen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma Cygnaeus enheten perusparannus 01062020
- 2 Cygnaeus enheten_hankesuunnitelman liitteet 1-6
- 3 Cygnaeus enheten työsuojelun lausunto 200420

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet - palvelukokonaisuus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa Grundskolan Norsen, Cygnaeus enheten -koulun perusparannuksen hankesuunnitelmasta 1.6.2020. Koulussa järjestetään ruotsinkielistä perusopetusta luokka-asteilla 1-4 sekä esiopetusta. Koulurakennus sijaitsee osoitteessa Ratakatu 8 Punavuoren kaupunginosassa. Tilat suunnitellaan 230 perusopetuksen ja 50 esiopetuksen oppijalle. Oppilasmäärä ei kasva nykyisestä perusparannuksen myötä.

Cygnaeus enheten -koulurakennus on valmistunut vuonna 1910. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisussa ”Opintialla, helsinkiläisiä koulurakennuksia 1880-1980” rakennus on sijoitettu korkeimpaan arvoluokkaan 1+. Koulurakennus on suojeltu asemakaavassa merkinnällä sr-1, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus. Koulun piharakennus ja aita ovat myös suojeltuja.

Perusparannuksen lähtökohtana on, että koulun tilat ja tekniset järjestelmät ovat kaupunkiympäristön toimialan mukaan käyttöikänsä päässä. Niin ikään julkisivujen rappauspinnoite on käyttöikänsä päässä. Puutteellinen ilmanvaihto ja paikalliset kosteusvauriot rakenteissa aiheuttavat sisäilmariskin. Perusparannuksessa koulun tekniset järjestelmät uusitaan ja ajanmukaistetaan, vastataan rakennusteknisiin korjaustarpeisiin sekä parannetaan energiatehokkuutta, paloturvallisuutta ja esteettömyyttä.

Perusparannuksen rakentamiskustannuksia ja siitä toimialalle aiheutuvia tilakustannuksia nostavat kohteen laajat rakennus- ja talotekniset korjaustarpeet. Rakennuksen sijainti keskusta-alueella nostaa työmaajärjestelyjen vaativuutta ja kustannuksia. Sade- ja hulevesijärjestelmien

korjaustoimenpiteet vaativat louhintaa piha-alueella. Rakennuksesta puuttuu hissi, joka on välttämätöntä rakentaa koulurakennuksen esteettömyysvaatimusten täyttämiseksi. Myös rakennussuojeluun liittyvät seikat nostavat perusparannuksen vaativuusastetta.

Huoneistoala on jugend-aikakauden rakennuksille tyypillisesti pieni suhteessa bruttoalaan, mikä nostaa laskennallista kustannusta huoneistoalaneliötä kohden.

Suunnitteluohjauksessa ja toteutuksen aikana kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pyrkii yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa laskemaan kustannustasoa.

Perusparannuksen jälkeen tilat otetaan käyttöön kalustettuna elokuussa 2024. Tilojen käyttöönoton myöhästyminen aiheuttaa haittaa toiminnan järjestämiselle ja voi aiheuttaa lisäkustannuksia toimialalle.

Hanke on esitelty kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstölle 20.04.2020. Työsuojelun näkökulma huomioidaan jatkosuunnittelussa ja työsuojelun lausunto liitetään hankesuunnitelma-aineistoon.

Hanke toteuttaa kaupunkistrategian tavoitteita koskien mm. tasarvoisia koulutusmahdollisuuksia ja yhdenvertaisuutta, terveellistä ja turvallista oppimisympäristöä, lasten liikkumista edistäviä ratkaisuja, rakennusten energiatehokkuuden parantamista sekä tilaverkon käyttökelpoisuuden turvaamista korjausinvestoinneilla.

Riittävät ja toimivat palvelutilat parantavat lasten arkea

Suunniteltujen toimenpiteiden tavoitteena on turvallinen, terveellinen ja tarkoituksenmukainen oppimisympäristö, joka tukee sekä oppijoiden että henkilökunnan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Tilat suunnitellaan kaikille oppijoille sopiviksi, lasten kasvua ja kehitystä tukevaksi oppimisympäristöksi. Lähtökohtana on, että kaikkia tiloja voidaan käyttää oppimisympäristönä ja että mahdollistetaan joustava toiminta erikokoisissa ryhmissä. Perusparannuksessa tilojen toiminnallisuutta parantavina toimenpiteinä mm. auloihin kalustetaan pienryhmätiloja sekä toteutetaan uudet vaate- ja kenkäsäilytysratkaisut, yleisopetuksen luokkien välisiin seiniin avataan uusia oviaukkoja ja kädentaitojen alue uudistetaan pajatilakokonaisuudeksi. Pajatilojen suunnittelussa on huomioitu, että Grundskolan Norsen Unioninkadun yksikön tilat ja välineet ovat tarvittaessa myös Cygnaeus enheten -yksikön käytettävissä vaativammassa kovien materiaalien töissä ja keramiikkauunin osalta. Henkilöstö-, keittiö- ja ruokailutilat sijoitetaan uudelleen ja ajanmukaistetaan.

Perusparannuksen yhteydessä piha-alueiden leikkivälineitä täydennetään sekä pintoja ja istutuksia uusitaan. Tavoitteena on piha, joka kannustaa fyysistä aktiivisuutta arjessa ja tukee opetussuunnitelman tavoitteiden mukaista toimintaa. Piha-alueiden suunnittelussa ja varustelussa otetaan huomioon turvallisuus, valvottavuus, yhteisöllisyys, liikunnallisuus ja pihan monipuolinen käyttö oppimistilana. Peruskoulun ja esiopetuksen yhteinen leikkipiha on erotettu saatto- ja huoltoliikenteestä.

Tarkoituksenmukaisilla lukitus- ja kulkujärjestelyillä varmistetaan edellytykset aktiiviselle asukaskäytölle.

Tilat tukevat peruskoulun opetussuunnitelman toteuttamista

Hankkeessa toteutetaan pedagogisesti monipuoliset, tarkoituksenmukaisesti mitoitettut ja joustavat tilat olemassa olevan rakennuksen puitteissa. Tilat suunnitellaan kaupunkitasoisten mitoituspäätösten ja suunnitteluohjeiden mukaan ja ne takaavat oppijoille hyvän ympäristön oppia ja kasvaa.

Hankkeen vaikutus tila- ja toimintakustannuksiin

Hankesuunnitelman mukaan alustava arvio rakennuksen kokonaisvuokrasta on 123 162 euroa/kk eli 1 477 942 euroa/vuosi. Vuokra huoneistoalaneliötä kohti on 48,45 euroa/ htm²/kk. Kustannus muodostuu pääomavuokrasta 44,41 euroa/ htm²/kk ja arvioidusta ylläpitovuokrasta 4,04 euroa/htm²/kk. Neliövuokran perusteena on 2 542 htm². Lopullinen vuokra lasketaan hankkeen toteutuneiden kustannusten mukaan hankkeen valmistuttua.

Nykyinen vuokra on 11,47 euroa/htm²/kk, yhteensä 23 839 euroa/kk ja 286 065 euroa/v, josta pääomavuokran osuus on 7,52 euroa/htm²/kk ja ylläpitovuokran osuus on 3,95 euroa/htm²/kk. Nykyisen vuokran perusteena ollut huoneistoala 2079 htm² on perustunut aiempiin tietoihin. Laskennallinen lisäys 463 m².

Siivouskustannusarvio on vuositasolla 68 400 euroa/vuosi sisältäen ylläpito- ja perussiivouksen.

Toiminnan käynnistämiskustannuksiin varataan 240 000 euroa ja tietohallinnon hankintoihin 42 000 euroa. Teknisen työn laitehankintojen kustannusarvio on 120 000 euroa. Muuttokustannusarvio on 34 400 euroa.

Väistötilat tarvitaan

Koulu toimii väistötiloissa perusparannuksen ajan, elokuusta 2022 toukokuuhun 2024. Väistötiloina toimivat Eiranrannan paviljongin tilat.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala maksaa väistötiloista rakentamisen ajan nykyisten tilojen vuokran suuruista vuokraa. Tilapäisten tilojen kustannukset sisältyvät tämän hankkeen tulevaan pääomavuokraan.

Aikaisemmat päätökset, osallistaminen ja muu valmistelu

Hankesuunnitelma on hyväksytty Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostossa 25.6.2020.

Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen yhteistyönä. Hankkeen suunnittelun yhteydessä on kuultu asiantuntijoina rakennusvalvonnan, kaupunginmuseon, ympäristökeskuksen ja pelastuslaitoksen edustajia, esteettömyysasiamiestä sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteis-toimintahenkilöstöä.

Käyttäjien osallistaminen suunnitteluun sitouttaa kaikki tahot suunnitelman tavoitteisiin. Koulun edustajat ovat osallistuneet hankkeen käyttäjäkokouksiin tuoden tilasuunnitteluun pedagogisen ja toiminnallisen näkökulman.

Koulun henkilöstö on valmistautunut uusiin toimintatapoihin laatimalla kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kehityspalveluiden ohjauksessa pedagogisen suunnitelman.

Oppijoita osallistetaan hankkeeseen toteutussuunnitteluvaiheessa täsmennettävällä tavalla.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ulla Manninen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 22493
ulla.k.manninen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma Cygnaeus enheten perusparannus 01062020
- 2 Cygnaeus enheten_hankesuunnitelman liitteet 1-6
- 3 Cygnaeus enheten työsuojelun lausunto 200420

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 25.06.2020
§ 91

HEL 2020-006442 T 10 06 00

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle Grundskolan Norsen, Cygnaeus enhetenin perusparannuksen 1.6.2020 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen laajuus on noin 4 329 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 14 955 000 euroa huhtikuun 2020 kustannustasossa ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

B

Rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti oikeuttaa rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden jatkamaan hankkeen suunnittelua odottamatta hankepäätöstä.

Esittelijä

tekninen johtaja
Kari Pudas

Lisätiedot

Arja Törmä, projektinjohtaja, puhelin: 310 20458
arja.torma(a)hel.fi
Päivi Etelämäki, tiimipäällikkö, puhelin: 310 31871
paivi.etelamaki(a)hel.fi
Jarmo Raveala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 23466
jarmo.raveala(a)hel.fi

§ 216

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto Käpylän peruskoulun Untamo-rakennuksen perusparannuksen hankesuunnitelmasta

HEL 2020-006226 T 10 06 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 27.4.2020 päivätystä Käpylän peruskoulun Untamo-rakennuksen hankesuunnitelmasta (liite 1).

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kuitenkin edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Erityisesti Käpylän peruskoulun pedagogisessa suunnitelmassa, toiminnallisissa tavoitteissa ja tilaohjelmassa esitetyjä pedagogisia tavoitteita tukeva tilojen toiminnallisuus tulee varmistaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa tulee edelleen huomioida henkilöstön, oppilaiden ja lasten näkemykset tilojen kehittämisessä. Myös tilojen äänenneristyksen ja -vaimennuksen huolelliseen toteutukseen sekä valaistukseen tulee kiinnittää huomiota. Toimivalla valaistuksella tuetaan monipuolisia työskentelyolosuhteita ja edistetään turvallisuutta. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivottaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannusseuranan ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Sari Lehtonen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 15124
sari.k.lehtonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Käpylän pk Untamo HS 27.04.2020
- 2 Käpylän pk Untamo HS liitteet 27.04.2020

3

Käpylä_lausunto_020420docx

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunkiympäristön toimialan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa Käpylän peruskoulun Untamo-rakennuksen 27.4.2020 päivätystä hankesuunnitelmasta. Kohde sijaitsee osoitteessa Untamontie 2, Käpylän kaupunginosassa.

Käpylän peruskoulu toimii kolmessa rakennuksessa. Hykkylä-rakennus, Mäkelänkatu 93, on perusparannettu vuosina 2010–2011. Untamo-rakennus, Untamontie 2 ja Väinölä-rakennus, Väinöläkatu 7, ovat laajan perusparannuksen tarpeessa. Koulun toiminnan edellyttämät tilat suunnitellaan ottaen huomioon kaikkien kolmen rakennuksen tilakapasiteetti. Väinölän perusparannus on tavoitteena toteuttaa vuosina 2021–2022, jonka jälkeen toteutetaan Untamon perusparannus. Lisäksi Hykkylä-rakennuksessa toteutetaan koulukampusta palvelevia toiminnallisia muutoksia.

Untamon tilat palvelevat tällä hetkellä 100 oppilasta. Asemakaavassa suojeltu Untamon koulurakennus on kuntotutkimusten perusteella kokonaisuudessaan laajan teknisen peruskorjauksen tarpeessa. Rakennus on toiminnallisesti tehoton eikä kaikilta osin tue opetus suunnitelman mukaisia toiminnallisia tavoitteita. Perusparannus mitoitetaan 260 lapselle. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tulee hyödyntämään tiloja joustavasti palvelutarpeen mukaan.

Peruskorjauksen lähtökohtana on, että rakennuksen tekniset järjestelmät ovat suurelta osin käyttökänsä lopussa ja rakennuksessa on rakennusteknisiä korjaustarpeita. Perusparannuksessa koulun tekniset järjestelmät uusitaan ja ajanmukaistetaan sekä parannetaan paloturvallisuutta, energiatehokkuutta ja esteettömyyttä. Rakennusteknisen korjaustarpeen lisäksi hankkeen yhteydessä ajanmukaistetaan tiloja opetuksen vaatimusten mukaisesti. Samalla koulun tiloihin rakennetaan uusia ruokahuollon tiloja pienimpiä oppilaita varten ja piha-alueiden toimivuutta kohennetaan.

Peruskorjauksen rakentamiskustannuksia ja siitä toimialalle aiheutuvia tilakustannuksia nostavat mm. kohteen laajat rakennus- ja talotekniset

15.09.2020

korjaustarpeet, sekä ammattikeittiön uudelleen sijoitus ja keittiön huollon järjestelyt. Rakennuksesta puuttuu hissi, joka on välttämätöntä rakentaa koulurakennuksen esteettömyysvaatimusten täyttämiseksi. Suunnitteluohjauksessa ja toteutuksen aikana kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pyrkii yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa laskemaan kustannustasoa.

Suunnitellut tilat Untamontie 2:ssa otetaan käyttöön kalustettuna joulukuuhun 2023 mennessä. Tilojen käyttöönoton myöhästyminen aiheuttaa haittaa toiminnan järjestämiselle ja voi aiheuttaa lisäkustannuksia toimialalle.

Hanke on esitelty kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstölle 2.4.2020. Työsuojelun näkökulma huomioidaan jatkosuunnittelussa ja työsuojelun lausunto liitetään hankesuunnitelman lausuntoaineistoon.

Perusparannushanke toteuttaa Helsingin kaupungin vuosien 2017 - 2021 kaupunkistrategiaa. Hankkeen arkkitehtuuri ja rakentamisen korkea laatu vahvistavat kaupunginosan identiteettiä ja imagoa sekä parantavat kiinteistökannan laatua.

Kaupunkistrategian tavoitteita toteutetaan hankkeessa lisäksi esimerkiksi mahdollistamalla asukkaille ja yhteisöille tasavertaisia toimintamahdollisuuksia asukaskäytön kautta. Lisäksi perusparannetun fyysisen oppimisympäristön avulla edistetään työelämässä ja tietoyhteiskunnassa tarvittavien taitojen oppimista, vähennetään sisäilmaongelmia ja parannetaan rakennuskannan energiatehokkuutta kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti.

Riittävät ja toimivat palvelutilat parantavat lasten ja nuorten arkea

Suunniteltujen toimenpiteiden tavoitteena on turvallinen, terveellinen ja tarkoituksenmukainen oppimisympäristö, joka tukee sekä oppijoiden että henkilökunnan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Tilat suunnitellaan kaikille oppijoille sopiviksi, lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä tukevaksi oppimisympäristöksi.

Esiopetukselle ja peruskoululle toteutetaan yhteinen leikkipiha, joka on erotettu saatto- ja huoltoliikenteestä. Rakennus piha-alueineen varustetaan tukemaan fyysistä aktiivisuutta arjessa ja opetussuunnitelman tavoitteita. Piha-alueiden suunnittelussa ja varustelussa otetaan huomioon turvallisuus, valvottavuus, yhteisöllisyys, liikunnallisuus ja pihan monipuolinen käyttö oppimistilana.

Tarkoituksenmukaisilla lukitus- ja kulkujärjestelyillä varmistetaan edellytykset aktiiviselle asukaskäytölle.

Tilat tukevat varhaiskasvatussuunnitelman ja peruskoulun opetussuunnitelman toteuttamista

Hankkeessa toteutetaan pedagogisesti monipuoliset, tarkoituksenmukaisesti mitoitettut ja joustavat tilat olemassa olevan rakennuksen puitteissa. Tilat suunnitellaan kaupunkitasoisten mitoituspäätösten ja suunnitteluohjeiden mukaan ja ne takaavat oppijoille hyvän ympäristön oppia ja kasvaa.

Hankkeen vaikutus tila- ja toimintakustannuksiin

Hankesuunnitelman mukaan alustava arvio rakennuksen kokonaisvuokrasta on 113 456 euroa/kk eli 1 361 472 euroa vuodessa. Vuokra on 33,34 euroa/htm²/kk. Neliövuokran perusteena on 3 403 htm². Lopullinen vuokra lasketaan hankkeen toteutuneiden kustannusten mukaan hankkeen valmistuttua. Kustannusseurannan ja päätöksenteon johdonmukaisuuden kannalta tulee esitettujen huoneistoneliöiden määrän perustua hankkeen toteutuneeseen laajuuteen. Väistötilojen vuokravaikutus on huomioitu vuokrakustannuksissa.

Siivouskustannusarvio on noin 80 700 euroa/vuosi. Toiminnan käynnistämiskustannuksiin varataan 407 000 euroa, tietohallinnon hankintoihin 100 000 euroa ja muuttokustannuksiin 45 000 euroa.

Väistötilat

Rakennuksen toiminta siirretään väistötiloihin, siirrettävä tilaelementtiratkaisu sijoittuu Amerin puistoon, osoitteeseen Kalervonkatu 6 sekä Käpylän peruskoulun muihin tiloihin perusparannuksen toteutuksen ajaksi. Väistötilojen hankesuunnitelma on hyväksytty 11.06.2020 kaupunkiympäristönlautakunnan rakennetun ympäristön jaostossa.

Aikaisemmat päätökset, osallistaminen ja muu valmistelu

Helsingin kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt 18.06.2019 Käpylän peruskoulun osoitteisiin Väinölänkatu 7, Untamontie 2 ja Mäkelänkatu 93 toteutettavien toiminnallisten muutosten tarveselvityksen. Helsingin kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt Käpylän peruskoulun osoitteeseen Väinölänkatu 7 sijoittuvan Väinölä-rakennuksen perusparannuksen hankesuunnitelman lausunnon 12.11.2019.

Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen yhteistyönä. Hankkeen suunnittelun yhteydessä on kuultu asiantuntijoina rakennusvalvonnan, kaupunginmuseon, katu- ja liikennesuunnittelun, ympäristökeskuksen ja pelastuslaitoksen

edustajia, esteettömyysasiamiestä sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstöä.

Käyttäjien osallistaminen suunnitteluun sitouttaa kaikki tahot suunnitelman tavoitteisiin. Peruskoulun ja esiopetuksen edustajat ovat osallistuneet hankkeen valmisteluun tuoden tilasuunnitteluun pedagogisen ja toiminnallisen näkökulman. Henkilökuntaa osallistetaan käyttäjäkousten kautta suunnitelmien jatkokehittämiseen.

Oppilaita osallistetaan hankkeeseen jatkosuunnittelussa ja tarjotaan mahdollisuus tutustua suunnitelmiin sekä keskustella ja kommentoida niitä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Sari Lehtonen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 15124
sari.k.lehtonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Käpylän pk Untamo HS 27.04.2020
- 2 Käpylän pk Untamo HS liitteet 27.04.2020
- 3 Käpylä_lausunto_020420docx

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 25.06.2020
§ 93

HEL 2020-006226 T 10 06 00

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle Käpylän peruskoulun Untamo-rakennuksen 27.4.2020 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen laajuus on 4 495,5 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishin-

15.09.2020

ta on arvonlisäverottomana 16 300 000 euroa maaliskuun 2020 kustannustasossa ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

B

Rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti oikeuttaa rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden jatkamaan hankkeen suunnittelua odottamatta hankepäätöstä.

Esittelijä

tekninen johtaja
Kari Pudas

Lisätiedot

Juha Polvinen, projektinjohtaja, puhelin: 310 21291
juha.polvinen(a)hel.fi
Päivi Etelämäki, tiimipäällikkö, puhelin: 310 31871
paivi.etelamaki(a)hel.fi
Jarmo Raveala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 23466
jarmo.raveala(a)hel.fi

§ 217

Meilahteen osoitteeseen Paciuksenkatu 19 vuokrahankkeena toteutettavien päiväkotitilojen tarveselvitys

HEL 2020-008510 T 10 06 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hyväksyä Meilahteen osoitteeseen Paciuksenkatu 19 vuokrahankkeena toteutettavan päiväkodin tarveselvityksen.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi
Keijo Räikkönen, Varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 69628
keijo.raikkonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Meilahdessa päiväkotitouhula Histamiinin toiminta on loppunut 31.7.2020. Päiväkodissa on ollut hoidossa olevia lapsia 21, käytettävissä olevia paikkoja tiloissa on 56 lapselle. Perheet ovat hakeneet uusia paikkoja niin Touhulan ja muiden yksityisten palveluntuottajien toimipaikoista sekä kunnallisista päiväkodeista. Kunnalliseen varhaiskasvatukseen hakeneet lapset ovat saaneet paikan.

Kaupunkiympäristön toimiala on selvittänyt mahdollisuutta vuokrata osoitteessa Paciuksenkatu 19 sijaitsevat päiväkotitilat kunnallisen varhaiskasvatuksen käyttöön. Paciuksenkadun tilojen sijainti on helposti saavutettava eri puolilta lähialuetta. Varhaiskasvatusalueella on lähi-vuosina tarvetta väistötiloille ja korvaaville palvelutiloille.

Tiloissa on mahdollista järjestää toimintaa 56 lapselle. Tilat suunnitellaan ottaa käyttöön syksyllä 2020. Toteutettavissa tiloissa voidaan joustavasti järjestää kasvatuksen ja koulutuksen toimintaa.

Tilahanke parantaa palveluiden järjestämistä

Tilatarpeen arvioinnissa on huomioitu Reijolan peruspiirin ja koko palvelualueen pitkän tähtäimen kehitys: väestöennuste, asuin- ja liikerakentaminen ja väistötilatarpeet.

Viimeisimmän väestöennusteen mukaan Reijolan peruspiirissä 1–6-vuotiaiden määrä laskee noin 60 lapsella vuosina 2019–2033. Ennusteajanjakson aikana 1–6-vuotiaiden määrä vaihtelee noin 790 ja 850 lapsen välillä, eikä laske tasaisesti. Sen sijaan viereisten samaan varhaiskasvatusalueeseen kuuluvien Munkkiniemen ja Haagan peruspiirien alueilla 1–6-vuotiaiden määrä kasvaa vuosien 2019–2033 aikana.

Varhaiskasvatusalueella Haaga-Reijola-Munkkiniemi-Pitäjänmäki tarvitaan väistötiloja sekä korvaavia tiloja. Paciuksenkatu 19 tiloja voi käyttää päiväkotia Paciuksen piharemontin aikaisena väistötilana. Lisäksi on suunnitteilla sijoittaa tiloihin päiväkotia Muksulaakson toiminta. Päiväkotia Muksulaakso sijaitsee Laakson sairaala-alueella, ja joutuu siirtymään pois nykyisistä tiloista, kun alueen kehittäminen käynnistyy. Mahdollisuuksien mukaan molempien päiväkotien toimintaa voi olla tilassa myös samaan aikaan.

Varhaiskasvatusalueen kunnallisissa päiväkodeissa tapahtuvassa päivähoitossa osallistumisaste on ollut 58,6 % syksyllä 2019. Yksityisen varhaiskasvatuksen osallistumisaste on ollut 13,3 %. Alueen osallistumisaste on kunnallisessa päiväkotihoidossa kaupungin keskiarvoa alhaisempi, yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuminen on korkeampaa kuin kaupungissa keskimäärin.

Uudet palvelutilat tukevat lasten arkea

Vuokrattavat turvalliset, terveelliset ja riittävät tilat luovat hyvät edellytykset päiväkodin toiminnalle ja vastaavat alueen palvelutarpeisiin. Tiloihin on kiinnitetty erityisesti huomioita sisäilman laatuun.

Tilat ovat toimineet pitkään päiväkotikäytössä. Tilat ovat esteettömät ja sopivat eri-ikäisille lapsille, oppimisympäristö tukee lapsen kasvua ja kehitystä. Uuden toiminnan suunnitteluun osallistetaan henkilöstön lisäksi lapset ja perheet.

Tilat edistävät varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamista

Päiväkodin oppimisympäristöt toteutetaan pedagogisesti monipuolisiksi ja tiloja on mahdollista käyttää joustavasti siten, että ne edistävät toimintaa ja takaavat lapsille hyvän ympäristön oppia ja kasvua. Tiloihin toteutuu kaupungin mitoitusperiaatteiden ja suunnitteluohjeiden mukaiset tavoitteet ja ne mahdollistavat varhaiskasvatussuunnitelman tavoit-

teiden toteuttamisen. Tiloihin tullaan toteuttamaan kaupunkitasoiset tekniset ratkaisut, joilla mahdollistetaan tietoyhteiskunnassa tarvittavien taitojen oppimista ja lisätään teknologian ymmärtämistä ja osaamista Helsingissä.

Tilat sijoittuvat Allergiasäätön Allergiataloon. Päiväkodin käytössä on oma aidattu piha.

Uusien tilojen vaikutus tila- ja toimintakustannuksiin

Osoitteessa Paciuksenkatu 19 vuokrattavat päiväkotitilat ovat laajuudeltaan 485 htm². Kaupunkiympäristön toimialan arvioima kokonaisvuokra on 31,70 euroa/m²/kk eli noin 184 494 euroa/vuosi euroa/vuosi. Vuokratkustannuksiin sisältyy kiinteistön huolto- ja ylläpito sekä sähkö- ja vesimaksut ja kiinteistön vartiointi.

Toiminnan käynnistämiskustannuksiin kuuluvat mm. ensikertainen kalustaminen, tarvikkeet, varusteet ja laitteet. Käynnistämiskustannuksiin varataan noin 55 000 euroa, joka ei sisällä tieto- ja viestintäteknologian kustannuksia. Muuttokustannusarvio on noin 10 000 euroa. Toiminnan-kustannukset ovat noin 550 000 euroa/vuosi.

Osallistaminen ja muu yhteisvalmistelu

Tarveselvitys on laadittu kaupunkiympäristön toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä. Päiväkodin henkilökuntaa ja huoltajia osallistetaan toiminnan suunnitteluun.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala korostaa, että tilojen saattamisessa kunnallisen varhaiskasvatuksen käyttöön huomioidaan mahdollisuuksien mukaan henkilökunnan näkemykset tilojen kehittämisessä aluepäälliköiden ja asiantuntijaopettajien avulla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää tiloista

Helsingin kaupungin hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaan kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää tilahanketta koskevan tarveselvityksen hyväksymisestä.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi
Keijo Räikkönen, Varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 69628
keijo.raikkonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

15.09.2020

Asia/34

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Taloushallintopalvelut
Kaupunkiympäristön toimiala

§ 218

Jätkäsaaren osoitteeseen Livornonkatu 6 vuokrahankkeena toteutettavien päiväkotitilojen tarveselvitys ja päiväkodin perustaminen

HEL 2020-008509 T 10 06 00

Päätös

A. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hyväksyä Jätkäsaaren osoitteeseen Livornonkatu 6 vuokrahankkeena toteutettavan päiväkodin tarveselvityksen.

B. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti perustaa päiväkodin 1.11.2020 alkaen osoitteeseen Livornonkatu 6.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi
Kirsi Mustila, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 31058389
kirsi.mustila(a)hel.fi

Muutoksenhaku

- A. Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
B. Oikaisuvaatimusohje, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Yksityinen Touhula päiväkotiketju on hakeutunut yrityssaneeraukseen toukokuussa 2020. Touhulalla oli suunnitelmia kahden päiväkodin perustamisesta, joista se on luopunut, toinen kohteista sijaitsee Jätkäsaarella.

Touhula on luopunut Jätkäsaaren toteutettujen vuokratilojen käyttöönotosta. Päiväkotitilat on suunniteltu päiväkotikäyttöön ja tilat ovat valmistuneet kesällä 2020. Jätkäsaari on rakentuva alue, jonka myötä alueella tarvitaan lisää päiväkotitiloja. Tästä syystä kaupunkiympäristön toimiala on selvittänyt mahdollisuutta vuokrata osoitteessa Livornonkatu 6 sijaitsevat päiväkotitilat kunnallisen varhaiskasvatuksen käyttöön.

Tilat vastaavat alueen kasvavaan palvelutarpeeseen. Tiloja on mahdollista käyttää aluksi myös väistötilatarpeisiin. Ryhmäperhepäiväkoti Peukaloisen toiminta siirretään Livornonkadulle väistötiloihin 2.11.2020 alkaen. Ryhmäperhepäiväkoti Peukaloisen tilat eivät ole rakennusluvan mukaisissa kunnossa. Ryhmäperhepäiväkoti Peukaloisen nykyisten tilojen korjausta selvitetään kaupunkiympäristön toimialalla.

Livornonkadun tiloissa on mahdollista järjestää toimintaa yhteensä noin 150 lapselle. Tilat on suunniteltu ottaa käyttöön syksyllä 2020. Toteuttavissa tiloissa voidaan joustavasti järjestää kasvatuksen ja koulutuksen toimintaa uuden rakentuvan alueen muuntuviin tarpeisiin.

Tilahanke parantaa palveluiden järjestämistä

Varhaiskasvatuspalvelujen tarvetta ja paikkojen riittävyyttä seurataan säännöllisesti alue- ja kaupunkitasolla. Palveluverkon suunnittelussa on otettu huomioon rakenteilla ja olemassa oleva tilakapasiteetti. Toimipisteen laajuudessa on huomioitu koko palvelualueen pitkän tähtäimen kehitys: väestöennuste, asuin- ja liikerakentaminen sekä liikennejärjestelyt.

Viimeisimmän virallisen väestöennusteen mukaan vuosina 2019-2029 Kampinmalmin peruspiirin 1-6 vuotioiden lasten määrä kasvaa yhteensä noin 450 lapsella. Tämän jälkeen kasvu tasoittuu ja 1-6 vuotioiden väestömäärä alkaa hitaasti laskea. Peruspiirin väestön kasvu painottuu Jätkäsaaren alueelle. Jätkäsaaren osa-alueella asuu nyt noin 930 1-6 vuotiasta lasta ja määrän ennustetaan kasvavan 350 lapsella vuoteen 2026 mennessä, jonka jälkeen väestön määrä alkaa vähitellen laskea. Tällä hetkellä Jätkäsaaren alueella toimii viisi kunnallista päiväkotia, joissa on paikkoja noin 570 lapselle ja kaksi ryhmäperhepäiväkotia.

Jätkäsaarella päiväkotien nykyiset tilat eivät riitä lähivuosien palvelutarpeeseen. Seuraava kunnallinen palvelurakennus Melkinlaiturin koulu ja päiväkotia on arvioitu valmistuvan vuonna 2025.

Jätkäsaaren alueella oli varauduttu siihen, että yksityinen päiväkotia omalta osaltaan turvaa alueen varhaiskasvatuksen palvelutarpeen kasvua. Kun tämä hanke ei toteudu, kaupunkiympäristön toimiala on selvittänyt tilojen vuokraamista kaupungin käyttöön. Palveluiden järjestäminen lähipalveluna edellyttää, että Jätkäsaareen saadaan uusia paikkoja jo ennen seuraavan kunnallisen hankkeen valmistumista.

Varhaiskasvatusalueella Kampinmalmi-Lauttasaari-Taka-Töölö kunnallisissa päiväkodeissa tapahtuvassa päivähoidossa osallistumisaste on ollut 50,1 % syksyllä 2019. Yksityisen varhaiskasvatuksen osallistumisaste on ollut 17,4 %. Alueen osallistumisaste on kunnallisessa päiväkotihoidossa kaupungin keskiarvoa alhaisempi, yksityiseen varhaiskas-

vatukseen osallistuminen on korkeampaa kuin kaupungissa keskimäärin

Uudet palvelutilat tukevat lasten arkea

Vuokrattavat turvalliset, terveelliset ja riittävät tilat luovat hyvät edellytykset varhaiskasvatuksen toiminnalle ja vastaavat Jätkäsaaren alueen palvelutarpeisiin. Tiloissa on kiinnitetty erityistä huomiota sisäilman laatuun ja akustiikkaan. Tilat on valmistuneet kesäkuussa 2020. Tilat vaativat vielä mm. keittiön osalta pieniä muutostöitä ja varustelua sekä kaupungin tietoliikenneyhteyksien lisäämistä.

Tilat ovat esteettömät ja sopivat eri-ikäisille lapsille, oppimisympäristö tukee lapsen kasvua ja kehitystä. Uuden toiminnan suunnitteluun osallistetaan henkilöstön lisäksi lapset ja perheet.

Tilat edistävät varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamista

Päiväkodin oppimisympäristöt toteutetaan pedagogisesti monipuolisiksi ja tiloja on mahdollista käyttää joustavasti, siten että ne edistävät toimintaa ja takaavat lapsille hyvän ympäristön oppia ja kasvaa. Tiloissa saavutetaan kaupungin mitoituseriaatteiden ja suunnitteluohjeiden mukaiset tavoitteet ja ne mahdollistavat varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden toteuttamisen. Tilat tullaan varustamaan kaupunkitasoisilla teknisillä ratkaisulla, joilla mahdollistetaan tietoyhteiskunnassa tarvittavien taitojen oppimista ja lisätään teknologian ymmärtämistä ja osaamista Helsingissä.

Jätkäsaarella Touhula on tehnyt tiloihin ja toiminnalliseen sisältöön liittyen suunnittelua Helsingin yliopiston ja HEI Schools toimijoiden kanssa. Yliopisto ja Hei Schools ovat kiinnostuneita yhteistyöstä myös kaupungin kanssa, josta voidaan käydä keskustelua jatkossa.

Tilat sijoittuvat tiiviiseen kaupunkirakenteeseen omalle tontille vuokrahankkeena. Päiväkodin käytössä on oma monipuolinen piha. Päiväkodissa työskentelee yhteensä 30-33 työntekijää lasten määrästä ja iästä riippuen. Päiväkodin tilat otetaan käyttöön vaiheittain.

Uusien tilojen vaikutus tila- ja toimintakustannuksiin

Osoitteessa Livornonkatu 6 vuokrattavat päiväkotitilat ovat laajuudeltaan 1209 htm². Kaupunkiympäristön toimialan arvioima kokonaisvuokra on 27,40 euroa/m²/kk eli noin 396 068 euroa/vuosi. Kustannusarvioon ei sisälly vielä keittiövarusteisiin tehtäviä muutostöitä kiinteistössä.

Toiminnan käynnistämiskustannuksiin kuuluvat mm. ensikertainen kalustaminen, tarvikkeet, varusteet ja laitteet. Käynnistämiskustannuksiin

varataan noin 125 000 euroa, joka ei sisällä tieto- ja viestintäteknologian kustannuksia. Muuttokustannusarvio on noin 10 000 euroa. Toiminnankustannukset ovat noin 1 500 000 euroa/vuosi.

Osallistaminen ja muu yhteisvalmistelu

Tarveselvitys on laadittu kaupunkiympäristön toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä. Päiväkodin henkilökuntaa ja huoltajia osallistetaan toiminnan suunnitteluun.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala korostaa, että tilojen saattamisessa kunnallisen varhaiskasvatuksen käyttöön huomioidaan mahdollisuuksien mukaan henkilökunnan näkemykset tilojen kehittämisessä aluepäälliköiden ja asiantuntijaopettajien avulla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää tiloista

Helsingin kaupungin hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaan kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää tilahanketta koskevan tarveselvityksen hyväksymisestä.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi
Kirsi Mustila, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 31058389
kirsi.mustila(a)hel.fi

Muutoksenhaku

- A. Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
B. Oikaisuvaatimusohje, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Kaupunkiympäristön toimiala
Taloushallintopalvelut

§ 219

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto Haagan peruskoulun käyttöön tulevan lisätilan Vanha Viertotie 23 tilamuutosten hankesuunnitelmasta, vaihe 1

HEL 2020-007250 T 10 06 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 11.6.2020 päivätyistä hankesuunnitelmasta liitteineen (liite 1 ja 2) ja lausuu lisäksi seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita opetustilojen osalta. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Erityisesti ääneneristyksen ja -vaimennuksen huolellinen toteutus tulee varmistaa. Myös valaistukseen tulee kiinnittää huomiota, sillä toimivalla valaistuksella tuetaan monipuolisia työskentelyolosuhteita ja edistetään turvallisuutta. Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa kustannusseurannan ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin ajan. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin. Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa että aikataulun pitävyydestä on erityisesti huolehdittava, sillä myöhästynyt aikataulu häiritsee toiminnan järjestämistä ja voi aiheuttaa käyttäjälle lisäkustannuksia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että käyttäjien turvallisuus ja toiminnan häiriöttömyys tulee taata koko kaksivaiheisen toteutuksen aikana. Lisäksi lautakunta muistuttaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa pitää edelleen huomioida henkilöstön ja lasten näkemykset tilojen kehittämisessä.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Julia Pettersson Hakava, projektiarkkitehti, puhelin: 310 26884
julia.petterssonhakava(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vanha Viertotie 23 Muutossuunnittelu 110620
- 2 Hankesuunnitelman liitteet Vanha Viertotie 23 Haagan pk - lisätilat 11.6.2020
- 3 haaga_pk_työsuojelulausunto 29072020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunkiympäristön toimialan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 11.6.2020 päivätystä Haagan peruskoulun lisätilojen ensimmäisen vaiheen hankesuunnitelmasta osoitteessa Vanha Viertotie 23. Tilamuutokset tehdään entiseen Metropolian Ammattikorkeakoulun tiloihin. Haagan peruskoulu toimii kahdessa toimipisteessä, osoitteessa Isonnevantie 16 C ja Mäkipellontie 19. Koulu tarvitsee lisätiloja kasvaneen oppilasmäärän vuoksi. Vanhan Viertotien tilat korvaavat Mäkipellontien toimipisteen ja mahdollistavat tarveselvityksen mukaiset lisätilat Haagan peruskoulun oppilaille. Lisäksi hankkeen yhteydessä toteutetaan perusopetustiloja, joita tullaan hyödyntämään palveluiden ja yksiköiden sopimalla tavalla. Lisätilojen mitoituksessa on otettu huomioon viimeisimmän väestöennusteen arvio, jonka mukaan 7–15-vuotiaiden lasten ja nuorten määrä oppilaaksiottoalueella kasvaa vuoteen 2026 mennessä noin 170 oppilaalla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt Haagan peruskoulun lisätilojen tarveselvityksen 21.1.2020. Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä.

Hankesuunnitelma koostuu Vanhan Viertotien tilojen ensimmäisen vaiheen muutostöistä. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan keittiö- ja ruokailutilat, opetustiloja, kotitalous-, musiikki- ja fyysikka-, kemia-, maantieto-, biologiutilat oheistiloineen. Toisessa vaiheessa, joka toteutetaan 12/2021 mennessä, toteutetaan muut aineopetustilat sekä tiloja perusopetukselle, joita hyödynnetään alueen väistötilaketjuihin. Väistötilaketjut suunnitellaan kaupunkiympäristön ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen yhteistyössä.

Hankkeessa toteutettavat tilat toimivat lisätilana alueen kasvavalle lapsimäärälle

Hankkeessa rakennettavat lisätilat kattavat oppilasmäärän kasvusta johtuvat tilatarpeet pysyvän laajennuksen valmistumiseen saakka. Tilat tarjoavat terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön. Lisätilaan sijoitettavat tilat ovat yleis- ja aineopetuksen oppimistiloja, aineopetuksen erikoisluokkia sekä hallinnon tilat ja ruokailutilat. Tilaratkaisun tavoit-

teena on turvallinen, terveellinen, tarkoituksenmukainen ja joustava oppimisympäristö, joka tukee monialaista oppimista, yhteisöllisyyttä sekä yksilön ja ryhmän kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kehittymistä. Hankkeessa toteutetaan peruskoululle tilat, joissa pedagogisesti monipuoliset, tarkoituksenmukaisesti mitoitettut ja joustavat tilat edistävät toimintaa sekä takaavat lapsille hyvän ympäristön oppia ja kasvaa. Tilat suunnitellaan kaupunkitasoisten mitoitusperiaatteiden ja suunnitteluohjeiden mukaan ja ne mahdollistavat perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden toteuttamisen.

Riittävät palvelutilat tukevat lasten ja nuorten arkea

Perusopetuspalvelut ovat perheille arjen lähipalvelu. Perusopetuspaikkojen riittävä määrä vahvistaa strategian mukaisia lähipalveluja sekä tukee lasten ja nuorten arkea. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tulee käyttämään hankkeessa rakennettavia lisätiloja joustavasti muuttuvan palvelutarpeen mukaan.

Lisätiloihin sijoitettavat opetustilat vastaavat lisätilaohjelman tilatavoitteita opetustilojen osalta. Tilaratkaisun tavoitteena on turvallinen, terveellinen, tarkoituksenmukainen ja joustava oppimisympäristö, joka tukee monialaista oppimista, yhteisöllisyyttä sekä yksilön ja ryhmän kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kehittymistä. Tilat suunnitellaan kaupunkitasoisten mitoitusperiaatteiden ja suunnitteluohjeiden mukaan ja ne mahdollistavat perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden toteuttamisen.

Kustannukset ja aikataulu

Lisätilat otetaan asteittain käyttöön 08/2020 alkaen. Lisätilojen ensimmäisen vaiheen kokonaiskustannus arvonlisäverottomana on yhteensä 4 650 000 euroa huhtikuun 2020 kustannustasossa. Ensimmäisen vaiheen vuokrataperusteinen laajuus on 1 607 htm².

Kaupunkiympäristön toimialan arvioima kokonaisvuokra ensimmäisen vaiheen lisätiloille on 32,26 euroa/htm²/kk eli 51 820 euroa/kk eli noin 621 838 euroa/vuosi. Nykyinen vuokra Isonnevantie 16 toimipisteellä, joka jää Haagan peruskoulun käyttöön, on 18,08 euroa/htm²/kk eli 110 066 euroa/kk eli noin 1 320 789 euroa/vuosi.

Lisätilojen siivouskustannusarvio on noin 144 650 vuodessa ja muuttokustannukset noin 93 000 euroa. Käynnistämiskustannukset ovat n. 450 000 euroa (ei sisällä tietohallinnon hankintoja).

Aikaisemmat päätökset ja yhteisvalmistelu

Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristötoimialan ja kasvatuk-
sen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Julia Pettersson Hakava, projektiarkkitehti, puhelin: 310 26884
julia.petterssonhakava(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vanha Viertotie 23 Muutossuunnittelu 110620
- 2 Hankesuunnitelman liitteet Vanha Viertotie 23 Haagan pk - lisätilat
11.6.2020
- 3 haaga_pk_työsuojelulausunto 29072020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 25.06.2020
§ 95

HEL 2020-007250 T 10 06 00

Päätös

A

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
päätti hyväksyä osoitteessa Vanha Viertotie 23 sijoittuvan Haagan pe-
ruskoulun opetuskäyttöön suunnitellun oppilaitosrakennuksen muutos-
työn 9.6.2020 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen enim-
mäislaajuus on 1 890 brm² ja hankkeen enimmäishinta on arvonlisäve-
rottomana 4 650 000 euroa huhtikuun 2020 kustannustasossa ehdolla,
että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puol-
tavan lausunnon.

B

Rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti oikeuttaa rakennukset ja
yleiset alueet -palvelukokonaisuuden jatkamaan hankkeen toteutusta
odottamatta hankepäätöstä.

Esittelijä

tekninen johtaja

15.09.2020

Kari Pudas

Lisätiedot

Pekka Panhelainen, hankesuunnittelija, puhelin: 310 38229
pekka.panhelainen(a)hel.fi
Päivi Etelämäki, tiimipäällikkö, puhelin: 310 31871
paivi.etelamaki(a)hel.fi
Jarmo Raveala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 23466
jarmo.raveala(a)hel.fi

§ 220

Oikaisuvaatimus lehtorin virkaan ottamisesta määräajaksi

HEL 2020-008189 T 01 01 01 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hyväksyä ***** oikaisuvaatimuksen, jonka hän on tehnyt Malminkartanon ala-asteen koulun rehtorin 18.6.2020 tekemästä päätöksestä ja kumota rehtorin tekemän päätöksen sekä palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Anu Kangaste, johtava lakimies, puhelin: 310 87180
anu.kangaste(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus
- 2 Rehtorin päätös 18.6.2020
- 3 Hakuilmoitus Malminkartano
- 4 Virkaan valitun hakemus
- 5 Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Virkaan valittu

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

15.09.2020

Liite 4

Liite 5

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

***** on tehnyt oikaisuvaatimuksen Malminkartanon ala-asteen koulun rehtorin 18.6.2020 tekemästä päätöksestä, jolla rehtori on ottanut Malminkartanon ala-asteen kouluun sijoitettuun äidinkielen ja kirjallisuuden (suomi toisena kielenä opetus) lehtorin virkaan määräajaksi 1.8.2020 - 31.7.2021 *****

Kuntalain 134 §:n 1 momentin nojalla kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Kuntalain 137 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) ja kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehty määräajassa ja oikealle toimielimelle.

Hallintosäännön 14 luvun 1 §:n 2 mom. 5 kohdan mukaan ellei toisin ole määrätty toimialajohtaja ottaa palvelukseen toimialan viranhaltijat ja työntekijät. Toimialajohtajan henkilöstöasioiden delegeoineista 20.11.2019 (§ 100) tekemään päätökseen perustuen määräaikaisen lehtorin viran hoitajan ottaa peruskoulun rehtori.

Hakuprosessista

Malminkartanon ala-asteen kouluun sijoitetun äidinkielen ja kirjallisuuden (suomi toisena kielenä opetus) lehtorin virka määräajaksi on ollut julkisesti haettavana 2.6. - 16.6.2020.

Rehtorin päätöksen mukaan tehtävään haki hakuajan kuluessa 9 henkilöä, joista 5 täytti opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen mukaiset kelpoisuusvaatimukset mukaan lukien oikaisuvaatimuksen tekijä.

Asian oikeudellinen arviointi

Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii rehtorin päätöstä oikaistavaksi mm. niin, että päätöksessä mainitut viisi muodollisesti kelpoista hakijaa otetaan oikealla tavalla huomioon.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan virkasuhteeseen ottamisen yleisistä perusteista säädetään perustus-

15.09.2020

laissa. Perustuslain 125 §:n mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Lisäksi virkasuhteeseen otettavalla on oltava erikseen säädetty tai kunnan päättämä erityinen kelpoisuus. Opettajien kelpoisuudesta säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 5 §:ssä säädetään aineenopetusta antavan opettajan kelpoisuudesta.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 5 §:n mukaan sellaiseen virkasuhteeseen, joka on ollut julkisesti haettavana, voidaan ottaa vain henkilö, joka on hakenut sitä kirjallisesti ennen hakuajan päättymistä ja silloin täyttää kelpoisuusvaatimukset.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 §:n mukaan opetusta voidaan väliaikaisesti enintään vuoden ajaksi määrätä antamaan henkilö, jolla on riittävä koulutus ja tehtävän edellyttämä taito. Tällainen henkilö voidaan kuitenkin määrätä antamaan opetusta yli kuuden kuukauden ajaksi vain, jos tehtävän edellyttämät kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä ei määräystä annettaessa ole saatavilla tai jos siihen on muu erityinen syy.

Hakuilmoituksessa edellytettiin mm. kelpoisuusvaatimuksena opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen mukaista kelpoisuutta. Hakuilmoituksessa todettiin lisäksi, että määräaikaisissa tehtävissä kelpoisuusvaatimukset täyttävien hakijoiden puuttuessa myös vaadittavaa kelpoisuutta vailla olevat hakijat otetaan huomioon.

Virkaan valitun hakemuksesta selviää, että hän ei ole täyttänyt opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen mukaisia kelpoisuusvaatimuksia hakuajan päättyessä. Rehtori on kuitenkin 18.6.2020 tekemässään päätöksessä ottanut tehtävään ko. henkilön yli kuuden kuukauden ajaksi määräajaksi, vaikka kelpoisuusvaatimukset täyttäviä hakijoita olisi ollut saatavilla. Kelpoisuusvaatimukset täyttämättömän hakijan ottamiselle ei ole esitetty myöskään asetuksen mainitsemaa erityistä syytä.

Edellä lausutun perusteella esittelijä esittää, että oikaisuvaatimus hyväksytään ja Malminkartanon ala-asteen koulun rehtorin 18.6.2020 tekemä päätös kumotaan ja asia palautetaan rehtorin uudelleen käsiteltäväksi.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Töysäncatu 2 D
Helsinki 51

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

15.09.2020

Anu Kangaste, johtava lakimies, puhelin: 310 87180
anu.kangaste(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus
- 2 Rehtorin päätös 18.6.2020
- 3 Hakuilmoitus Malminkartano
- 4 Virkaan valitun hakemus
- 5 Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Virkaan valittu

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

§ 221

Oikaisuvaatimus lehtorin virkaan ottamisesta määräajaksi

HEL 2020-008665 T 01 01 01 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hyväksyä ***** oikaisuvaatimuksen, jonka hän on tehnyt Merilahden peruskoulun rehtorin 7.7.2020 tekemästä päätöksestä ja kumota rehtorin tekemän päätöksen sekä palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Anu Kangaste, johtava lakimies, puhelin: 310 87180
anu.kangaste(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus
- 2 Rehtorin päätös
- 3 Hakuilmoitus
- 4 Virkaan valitun hakemus
- 5 Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Virkaan valittu

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

15.09.2020

Liite 4

Liite 5

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

***** on tehnyt ensin 8.7.2020 Helsingin kaupungin kirjaamoon saapuneen oikaisuvaatimuksen Merilahden peruskoulun rehtorin 7.7.2020 tekemästä päätöksestä, jolla rehtori on ottanut Merilahden peruskouluun sijoitettuun äidinkielen ja kirjallisuuden lehtorin virkaan määräajaksi 1.8.2020 - 5.6.2021 ***** Oikaisuvaatimuksen tekijä on täydentänyt oikaisuvaatimustaan 19.7.2020 Helsingin kaupungin kirjaamoon saapuneilla liitteillä.

Kuntalain 134 §:n 1 momentin nojalla kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Kuntalain 137 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) ja kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehty määräajassa ja oikealle toimielimelle.

Hallintosäännön 14 luvun 1 §:n 2 mom. 5 kohdan mukaan ellei toisin ole määrätty toimialajohtaja ottaa palvelukseen toimialan viranhaltijat ja työntekijät. Toimialajohtajan henkilöstöasioiden delegoineista 20.11.2019 (§ 100) tekemään päätökseen perustuen määräaikaisen lehtorin viran hoitajan ottaa peruskoulun rehtori.

Hakuprosessista

Merilahden peruskouluun sijoitetun äidinkielen ja kirjallisuuden lehtorin virka määräajaksi on ollut julkisesti haettavana 3.6. - 12.6.2020.

Rehtorin päätöksen mukaan tehtävään haki hakuajan kuluessa 9 henkilöä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstöresurssipalveluista saadun tiedon mukaan hakijoista 6 täytti opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen mukaiset kelpoisuusvaatimukset mukaan lukien oikaisuvaatimuksen tekijä.

Asian oikeudellinen arviointi

Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että rehtorin päätös tulee kumota, koska valinta on lainvastainen, eikä se ole tarkoituksenmukainen. Li-

säksi oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että hänet valitaan ansioituneempina hakijan ko. virkaan.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan virkasuhteeseen ottamisen yleisistä perusteista säädetään perustuslaissa. Perustuslain 125 §:n mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Lisäksi virkasuhteeseen otettavalla on oltava erikseen säädetty tai kunnan päättämä erityinen kelpoisuus. Opettajien kelpoisuudesta säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 5 §:ssä säädetään aineenopetusta antavan opettajan kelpoisuudesta.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 5 §:n mukaan sellaiseen virkasuhteeseen, joka on ollut julkisesti haettavana, voidaan ottaa vain henkilö, joka on hakenut sitä kirjallisesti ennen hakuajan päätymistä ja silloin täyttää kelpoisuusvaatimukset.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 §:n mukaan opetusta voidaan väliaikaisesti enintään vuoden ajaksi määrätä antamaan henkilö, jolla on riittävä koulutus ja tehtävän edellyttämä taito. Tällainen henkilö voidaan kuitenkin määrätä antamaan opetusta yli kuuden kuukauden ajaksi vain, jos tehtävän edellyttämät kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä ei määräystä annettaessa ole saatavilla tai jos siihen on muu erityinen syy.

Hakuilmoituksessa edellytettiin mm. kelpoisuusvaatimuksena opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen mukaista kelpoisuutta. Hakuilmoituksessa todettiin lisäksi, että määräaikaisissa tehtävissä kelpoisuusvaatimukset täyttävien hakijoiden puuttuessa myös vaadittavaa kelpoisuutta vailla olevat hakijat otetaan huomioon.

Virkaan valitun hakemuksesta selviää, että hän ei ole täyttänyt opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen mukaisia kelpoisuusvaatimuksia hakuajan päättyessä. Rehtori on kuitenkin 7.7.2020 tekemässään päätöksessä ottanut tehtävään ko. henkilön yli kuuden kuukauden ajaksi määräajaksi, vaikka kelpoisuusvaatimukset täyttäviä hakijoita olisi ollut saatavilla. Kelpoisuusvaatimukset täyttämättömän hakijan ottamiselle ei ole esitetty myöskään asetuksen mainitsemaa erityistä syytä.

Edellä lausutun perusteella esittelijä esittää, että oikaisuvaatimus hyväksytään ja Merilahden peruskoulun rehtorin 7.7.2020 tekemä päätös kumotaan ja asia palautetaan rehtorin uudelleen käsiteltäväksi.

15.09.2020

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Anu Kangaste, johtava lakimies, puhelin: 310 87180
anu.kangaste(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus
- 2 Rehtorin päätös
- 3 Hakuilmoitus
- 4 Virkaan valitun hakemus
- 5 Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Virkaan valittu

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

§ 222

Oikaisuvaatimus luokanopettajaksi ottamisesta määräajaksi

HEL 2020-007826 T 01 01 01 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hylätä ***** oikaisuvaatimuksen, jonka hän on tehnyt Munkkiniemen ala-asteen koulun rehtorin 5.6.2020 tekemästä päätöksestä, koska oikaisuvaatimuksessa esitetyt perusteet eivät anna aihetta päätöksen muuttamiseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta viittaa perusteluinaan esittelijän esittämiin seikkoihin.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Anu Kangaste, johtava lakimies, puhelin: 310 87180
anu.kangaste(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus
- 2 Rehtorin päätös
- 3 Rehtorin lausunto
- 4 Hakuilmoitus
- 5 Virkaan valitun hakemus
- 6 Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Päätösehdotus

Postiosoite

PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite

Töysänkatu 2 D
Helsinki 51

Puhelin

+358 9 310 8600

Faksi

+358 9 86390

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI2922661800003009

Alv.nro

FI02012566

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

***** on tehnyt 11.6.2020 Helsingin kaupungin kirjaamoon saapuneen oikaisuvaatimuksen Munkkiniemen ala-asteen koulun rehtorin 5.6.2020 tekemästä päätöksestä, jolla rehtori on ottanut Munkkiniemen ala-asteen kouluun sijoitettuun luokanopettajan virkaan määrääjäksi 1.8.2020 – 5.6.2021 kasvatustieteen maisteri *****

Rehtori on antanut asiassa lausunnon.

Kuntalain 134 §:n 1 momentin nojalla kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Kuntalain 137 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehty määräajassa ja oikealle toimielimelle.

Hallintosäännön 14 luvun 1 §:n 2 mom. 5 kohdan mukaan ellei toisin ole määrätty toimialajohtaja ottaa palvelukseen toimialan viranhaltijat ja työntekijät. Toimialajohtajan henkilöstöasioiden delegeoineista 20.11.2019 (§ 100) tekemään päätökseen perustuen määräaikaisen luokanopettajan virkaan ottaa peruskoulun rehtori.

Hakuprosessista

Munkkiniemen ala-asteen kouluun sijoitettu luokanopettajan virka määrääjäksi on ollut julkisesti haettavana 19.5. - 1.6.2020.

Virkaa haki hakuajan kuluessa 16 henkilöä, joista 7 täytti opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen mukaiset kelpoisuusvaatimukset.

Rehtorin päätöksen ja lausunnon mukaan haastatteluun kutsuttiin hakemusten perusteella neljä hakijaa, mm. oikaisuvaatimuksetekijä. Haastatteluun kutsutuista kaksi hakijaa ilmoitti ottaneensa vastaan toisen tehtävän.

Asian oikeudellinen arviointi

Oikaisuvaatimuksessa halutaan päätöstä oikaisutavaksi niin, että kokenein hakija oikaisuvaatimuksen tekijä valitaan tehtävään. Oikaisuvaatimuksen mukaan mm. oikaisuvaatimuksen tekijällä on huomattavasti pidempi kokemus luokanopettajan työstä ja tämän kokemuksen

15.09.2020

kautta oikaisuvaatimuksen tekijän edellytykset hoitaa tehtävää ovat selvästi paremmat kuin tehtävään valitulla henkilöllä.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan virkasuhteeseen ottamisen yleisistä perusteista säädetään perustuslaissa. Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Lisäksi virkasuhteeseen otettavalla on oltava erikseen säädetty tai kunnan päättämä erityinen kelpoisuus.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 4 §:ssä säädetään luokanopettajan kelpoisuudesta.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 5 §:n mukaan sellaiseen virkasuhteeseen, joka on ollut julkisesti haettavana, voidaan ottaa vain henkilö, joka on hakenut sitä kirjallisesti ennen hakuaajan päättymistä ja silloin täyttää kelpoisuusvaatimukset.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 §:n mukaan opetusta voidaan väliaikaisesti enintään vuoden ajaksi määrätä antamaan henkilö, jolla on riittävä koulutus ja tehtävän edellyttämä taito. Tällainen henkilö voidaan kuitenkin määrätä antamaan opetusta yli kuuden kuukauden ajaksi vain, jos tehtävän edellyttämät kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä ei määräystä annettaessa ole saatavilla tai jos siihen on muu erityinen syy.

Virkaan valittu on valmistunut kasvatustieteen maisteriksi toukokuussa 2020. Virkaan valittu on täyttänyt kelpoisuusvaatimukset ennen hakuaajan päättymistä. Virkaan valitulla on noin 4 vuoden ajalta kokemusta luokanopettajan sijaisuuksista Helsingin kaupungin kouluissa.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on valmistunut filosofian maisteriksi vuonna 2012 oppiaineina biologia ja maantieto. Hän on suorittanut luokanopettajan monialaiset opinnot vuonna 2016. Oikaisuvaatimuksen tekijällä on viimeaikaista opetuskokemusta noin vuoden ja 5 kuukauden ajalta kelpoisena luokanopettajana Helsingin kaupungin kouluissa.

Virkaan valitulla ja oikaisuvaatimuksen tekijällä on virassa vaadittava muodollinen kelpoisuus. Kummallakin on luokanopettajakokemusta. Oikaisuvaatimuksen tekijällä on sitä pidemmältä ajalta ja kelpoisena luokanopettajana. Vaikka virkaan valitulla ei ole näin pitkää kokemusta, on hänellä rehtorin lausunnon mukaan riittävä kokemus ko. sijaisuuden hoitamiseen.

Haastatteluiden osalta rehtorin lausunnossa todetaan, että kaikille haastatelluille esitettiin samat kysymykset, joiden perusteella arvioitiin hakijoiden soveltuvuutta kyseiseen tehtävään. Lausunnon mukaan

15.09.2020

haastattelussa arvioitiin hakijoiden pedagogista asiantuntemusta, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, digitaalisia valmiuksia, motivaatiota ja monipuolisuutta eri tehtäviin. Rehtorin päätöksen mukaan molemmat hakijat osoittivat monipuolista osaamista luokanopettajan työn eri osa-alueilla sekä hyviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Oikaisuvaatimuksen tekijän erityisenä vahvuutena nähtiin rehtorin lausunnon mukaan biologian ja maantiedon aineenopetus. Rehtorin lausunnon mukaan haastattelun perusteella virkaan valittu osoitti kuitenkin omaavansa hakijoista parhaat edellytykset kyseiseen luokanopettajan tehtävän hoitamiseen.

Kenelläkään ei ole ehdotonta oikeutta tulla valituksi siksi, että hänellä on esimerkiksi pidempi työkokemus kuin muilla hakijoilla. Kuten rehtorin päätöksessä on todettu, luokanopettajan sijaisen valinta on perustunut kokonaisuarkintaan.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt perusteet eivät anna aihetta päätöksen muuttamiseen. Rehtori on harkintansa mukaan voinut valita kyseiseen luokanopettajan tehtävään valitsemansa henkilön määrääjäksi. Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole esittänyt sellaisia seikkoja, jotka osoittaisivat, että rehtori olisi käyttänyt harkintavaltaansa muuhun kuin, mihin se tässä asiassa on ollut käytettävissä.

Esittelijä esittää edellä lausuttuun, rehtorin päätökseen ja lausuntoon viitaten, että oikaisuvaatimus hylätään.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Anu Kangaste, johtava lakimies, puhelin: 310 87180
anu.kangaste(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus
- 2 Rehtorin päätös
- 3 Rehtorin lausunto
- 4 Hakuilmoitus
- 5 Virkaan valitun hakemus
- 6 Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Otteen liitteet

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

15.09.2020

Oikaisuvaatimuksen tekijä   Esitysteksti
Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen joh-
dosta annettu päätös
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4
Liite 5
Liite 6

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

§ 223

Oikaisuvaatimus tuntiopettajan ottamisesta määräjäksi

HEL 2020-008618 T 01 01 01 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hyväksyä ***** oikaisuvaatimuksen, jonka hän on tehnyt Puistopolun peruskoulun virka-apulaisrehtorin 17.6.2020 tekemästä päätöksestä ja kumota virka-apulaisrehtorin tekemän päätöksen sekä palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Anu Kangaste, johtava lakimies, puhelin: 310 87180
anu.kangaste(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulKL 24 §:n 1 mom 32 kohta)
- 2 Virka-apulaisrehtorin päätös
- 3 Virka-apulaisrehtorin lausunto
- 4 Hakuilmoitus
- 5 Virkaan valitun hakemus
- 6 Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Virkaan valittu

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

15.09.2020

Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4
Liite 5
Liite 6

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

***** on tehnyt 6.7.2020 Helsingin kaupungin kirjaamoon saapuneen oikaisuvaatimuksen, Puistopolun peruskoulun virka-apulaisrehtorin 17.6.2020 tekemästä päätöksestä, jolla virka-apulaisrehtori on ottanut Puistopolun peruskouluun suomi toisena kielenä tuntiopettajaksi määrääjäksi 1.8.2020 – 31.7.2021 filosofian maisteri *****

Virka-apulaisrehtori on antanut asiassa lausunnon.

Kuntalain 134 §:n 1 momentin nojalla kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Kuntalain 137 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) ja kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehty määräajassa ja oikealle toimielimelle.

Hallintosäännön 14 luvun 1 §:n 2 mom 5 kohdan mukaan ellei toisin ole määrätty toimialajohtaja ottaa palvelukseen toimialan viranhaltijat ja työntekijät. Toimialajohtajan henkilöstöasioiden delegeoineista 20.11.2019 (§ 100) tekemään päätökseen perustuen tuntiopettajan määrääjäksi ottaa virka-apulaisrehtori.

Hakuprosessista

Suomi toisena kielenä tuntiopettajan tehtävä määrääjäksi on ollut julkisesti haettavana 29.5. - 12.6.2020.

Virka-apulaisrehtorin lausunnon mukaan tehtävään haki hakuajan kuluessa 12 henkilöä, joista 4 hakijaa täytti opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen mukaiset kelpoisuusvaatimukset.

Virka-apulaisrehtorin lausunnon mukaan kaksi hakijaa perui hakemuksensa määrääjän umpeuduttua. Näistä toinen perui hakemuksensa haastattelukutsun yhteydessä. Tämän jälkeen lopuista hakijoista kahdella oli tehtävään vaadittava muodollinen kelpoisuus. Molemmat näistä kelpoisista hakijoista haastateltiin. Oikaisuvaatimuksen tekijä oli toinen haastatelluista.

Oikaisuvaatimuksesta

Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että virka-apulaisrehtorin päätös kumotaan, koska päätös on lainvastainen eikä se ole tarkoituksenmukainen. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että hänet valitaan ansioituneempana hakija ko. tehtävään.

Oikaisuvaatimuksen tekijän perustelut ilmenevät lähemmin liitteenä olevasta oikaisuvaatimuksesta.

Lainsäädännöstä

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan virkasuhteeseen ottamisen yleisistä perusteista säädetään perustuslaissa. Perustuslain 125 §:n mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Lisäksi virkasuhteeseen otettavalla on oltava erikseen säädetty tai kunnan päättämä erityinen kelpoisuus.

Suomi toisena kielenä -aineenopettajan kelpoisuuteen vaaditaan äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan kelpoisuus, josta on säädetty opetustoimen kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 5 §:ssä.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 5 §:n mukaan sellaiseen virkasuhteeseen, joka on ollut julkisesti haettavana, voidaan ottaa vain henkilö, joka on hakenut sitä kirjallisesti ennen hakuajan päätymistä ja silloin täyttää kelpoisuusvaatimukset.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 §:n mukaan opetusta voidaan väliaikaisesti enintään vuoden ajaksi määrätä antamaan henkilö, jolla on riittävä koulutus ja tehtävän edellyttämä taito. Tällainen henkilö voidaan kuitenkin määrätä antamaan opetusta yli kuuden kuukauden ajaksi vain, jos tehtävän edellyttämät kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä ei määräystä annettaessa ole saatavilla tai jos siihen on muu erityinen syy.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 12 §:ssä säädetään syrjinnän kiellosta. Työnantajan on kohdeltava viranhaltijoita tasapuolisesti, jolle siitä poikkeaminen ole viranhaltijoiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua.

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Asian oikeudellinen arviointi

Hakuilmoituksessa muodollisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi eduksi luettiin se, että hakija on omaksunut nykyisen opetussuunnitelman mukaisen pedagogisen toiminnan sekä erilaisten oppijoiden huomioimisen opetuksessa (kolmiportainen tuki sekä kieli- ja kulttuuritietoinen opetus). Lisäksi hakuilmoituksessa arvostettiin omaa osaamista sekä digitaitojaan aktiivisesti kehittävää ammattilaista, jolla on hyvät vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ryhmänhallintataidot sekä ratkaisukeskeiset toimintatavat. Edelleen hakuilmoituksessa todettiin, että Puistopolun peruskoulussa käytetään vahvuuspedagogiikkaa, johon perehtyminen luettiin myös eduksi.

Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemuksesta ilmenee, että hän on saavuttanut tehtävässä vaadittavan kelpoisuuden vuonna 2010 ja hänellä on yli 3 vuoden ja 3 kuukauden viimeaikainen kokemus suomi toisena kielenä tuntiopettajan määräaikaisista tehtävistä Helsingin kaupungin peruskoulussa.

Tehtävään valitun hakemuksen mukaan hän on saavuttanut kelpoisuuden kesäkuun 2020 alussa. Hänellä on reilu kuukauden kokemus suomi toisena kielenä tuntiopettajan tehtävästä aikuisille suunnatussa opetuksessa ennen kelpoisuuden saavuttamista. Hänellä ei ole opetuskemusta oppivelvollisten perusopetuksesta.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehtävään otettua selkeästi kokeneempi ja opetuskokemusta on erityisesti suomi toisena kielenä opettamisesta oppivelvollisuusikäisten perusopetuksesta. Vaikka päätös on perustunut kokonaisharkintaan, asiassa ei ole esitetty sellaista syytä, miksi kokeneempaa hakijaa ei ole valittu tehtävään.

Edellä lausutun perusteella esittelijä esittää, että oikaisuvaatimus hyväksytään ja Puistopolun peruskoulun virka-apulaisrehtorin 17.6.2020 tekemä päätös kumotaan ja asia palautetaan virka-apulaisrehtorin uudelleen käsiteltäväksi.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Anu Kangaste, johtava lakimies, puhelin: 310 87180

15.09.2020

anu.kangaste(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (Julkl 24 §:n 1 mom 32 kohta)
- 2 Virka-apulaisrehtorin päätös
- 3 Virka-apulaisrehtorin lausunto
- 4 Hakuilmoitus
- 5 Virkaan valitun hakemus
- 6 Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Virkaan valittu

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

§ 224

Oikaisuvaatimus iltapäivätoimintaan ottamisesta

HEL 2020-009376 T 12 01 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hylätä ***** oikaisuvaatimuksen palveluvastaavan 8.6.2020 (§ 5700) tekemästä päätöksestä, koska oikaisuvaatimuksessa esitetyt perusteet eivät anna aiheutta päätöksen muuttamiseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta viittaa perusteluinaan esittelijän esittämiin seikkoihin.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Jaana Iivonen, lakimies, puhelin: 31015036
jaana.iivonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 32 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijät

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Koululaisten iltapäivätoiminnan yksikköä johtava palveluvastaava on 8.6.2020 (§ 5700) tehnyt myönteisen päätöksen 2. vuosiluokan oppilaan iltapäivätoimintaan ottamisesta leikkipuisto Etupellon toimipaikan ryhmämuotoiseen iltapäivätoimintaan.

Oikaisuvaatimuksen tekijät ovat hakeneet iltapäivätoimintapaikkaa Metsolan ala-asteen koululta Helsingin Jalkapalloklubi ry:n ryhmästä. Oikaisuvaatimuksessa todetun mukaan hakuajan jälkeen selvisi, että

ko. koulu suljetaan ja että iltapäiväkerhotoiminta on joko Itä-Pakilan koululla (Helsingin Jalkapalloklubi ry) tai leikkipuisto Etupellossa. Lapsen ryhmässä samalla luokalla olevia on ainoastaan kolme, minkä lisäksi lapsi on ainut poika. Sosiaalisten suhteiden kehittämisen ja ylläpitämisen kannalta tilanne ei ole kestävä.

Päätös oikaisuvaatimusohjeineen on annettu 26.6.2020 postin kuljetettavaksi. Päätöksestä on tehty 13.8.2020 Helsingin kaupungin kirjaimoon saapunut oikaisuvaatimus. Asiassa saadun selvityksen perusteella oikaisuvaatimus katsotaan tehdyksi määräajassa. Oikaisuvaatimus on tehty oikealle toimielimelle.

Perusopetuslain 48 b §:n mukaan kunta päättää perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan järjestämisestä sekä toiminnan laajuudesta. Jos kunta järjestää iltapäivätoimintaa, tulee sitä tarjota kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta perusopetuslain 17 §:n 1 momentissa tarkoitetuille erityistä tukea saaville oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa. Iltapäivätoimintaan pääsy ei ole lapselle ehdoton, subjektiivinen oikeus.

Perusopetuslain 48 b §:n 2 momentin mukaan otettaessa lapsia aamu- ja iltapäivätoimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto on 8.10.2013 (§ 70) päättänyt perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan ottamisen perusteista. Toimintaan otetaan ensisijaisesti 1. vuosiluokan oppilaat ja erityistä tukea saavat oppilaat. Jos ryhmässä on tämän jälkeen tilaa, ryhmään otetaan 2. vuosiluokan oppilaita. Lapsi valitaan toimintaan huoltajan yhteen toimintapaikkaan tekemän hakemuksen perusteella. Jos määräajassa saapuneita hakemuksia toimintapaikkaan on enemmän kuin tarjottavia paikkoja, suoritetaan samanarvoisten hakemusten kesken arvonta. Jos lapsi ei tule valituksi hakemaansa ryhmään, iltapäivätoimintapaikka pyritään osoittamaan alueen muista perusopetuslain mukaisista toimintapaikoista.

Varhaiskasvatusjohtaja päätti 14.5.2019 (§ 39) siirtää toimivaltaansa siten, että koululaisten iltapäivätoiminnan yksikköä johtava palvelustaava päättää ottamisesta koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Aluekoordinaattorin mukaan Metsolan pääkoululla tapahtui vesivahinko, jonka takia syksyllä 2020 alkavaa Helsingin Jalkapalloklubi ry:n ryhmää ei voitu perustaa pääkoululle. Tieto oppilaiden siirtymisestä oli käytettävissä toukokuun puolenvälin jälkeen. Metsolan koulun Itä-Pakilan toimipisteen yhteydessä toimii kaksi perusopetuksen iltapäivätoiminnan ryhmää: Helsingin Jalkapalloklubi ry:n ryhmä koululla ja leikkipuisto Etupellon ryhmä viereisen puiston tiloissa. Metsolan Itä-Pakilan

toimipisteen oppilaista Helsingin Jalkapalloklubi ry:n ryhmään haki hakuaikana 42 oppilasta, jotka saivat myönteisen päätöksen ryhmään. Etupellon leikkipuiston ryhmään haki 18 oppilasta, jotka saivat myönteisen päätöksen ryhmään.

Aluekoordinaattorin mukaan Metsolan pääkoulun Helsingin Jalkapalloklubin ry:n ryhmään hakemuksia oli yhteensä 36. Leikkipuistojen perusopetuksen mukaiset ryhmät ovat ns. kahden ohjaajan ryhmiä, joiden ryhmäkoko on noin 30 lasta. Siten arvonnassa arvottiin 15 lasta leikkipuiston ryhmään ja arvontaan osallistuivat kaikki 1. ja 2. vuosiluokan yleisopetuksen oppilaat mukaan lukien oikaisuvaatimuksen tekijöiden lapsi. Helsingin Jalkapalloklubi ry:n Itä-Pakilan toimipisteestä sai myönteisen päätöksen 21 oppilasta.

Iltapäivätoimintaa ottamisessa noudatetaan opetuslautakunnan 8.10.2013 (§ 70) päättämiä perusteita. Oikaisuvaatimuksen tekijöiden esittämät perusteet eivät ole sellaisia, joita voidaan ottaa huomioon iltapäivätoiminnan paikoista päätettäessä. Iltapäivätoimintaan ottamisen perusteita sovelletaan yhdenvertaisesti hakijoihin.

Edellä lausuttuun viitaten esittelijä esittää, että oikaisuvaatimus hylätään.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Jaana Iivonen, lakimies, puhelin: 31015036
jaana.iivonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 32 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijät

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

15.09.2020

Asia/42
Salassa pidettävä
JulkL (621/1999) 24.1 §
32 k

---

§ 225

Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 32 k)

15.09.2020

Asia/43
Salassa pidettävä
JulkL (621/1999) 24.1 §
25 k

---

§ 226

Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 25 k)

§ 227

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten tekemiä päätöksiä:

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja 3. - 8.9.2020

94 § Perusopetuslain 20 a § mukaisiin poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen Merilahden peruskoulussa

93 § Päätös koulu- ja päiväkotikuvausten hankinnasta optiokaudelle 1.2.2021 - 31.1.2023

92 § Perusopetuslain 20 a § mukaisiin poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen Merilahden peruskoulussa

91 § Perusopetuslain 20 a § mukaisiin poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen

Hallintojohtaja 7. - 14.9.2020

30 § Hankinta, mainostilat JCDecaux:n digitauluilta ja Abribus-pinnoilta, syksy 2020, Helsingin työväenopisto ja Arbis

31 § Valtionosuusjärjestelmän edellyttämät tiedot vuodelta 2019

Direktören för svenska servicehelheten 27.8. – 7.9.2020

64 § Justering av timfördelningen för Degerö lågstadieskola

65 § Justering av timfördelningen för Brändö lågstadieskola

66 § Justering av timfördelningen för Nordsjö lågstadieskola

67 § Justering av timfördelningen för Östersundom skola

68 § Justering av timfördelningen för Drumsö lågstadieskola

69 § Justering av timfördelningen för Minervaskolan

70 § Namngivning av daghem, daghemmet Fredriksberg

71 § Justering av timfördelningen för Botby grundskola

72 § Justering av timfördelningen för Grundskolan Norsen

73 § Barnavårdsföreningen i Finland rf:s rätt att fakturera för assistenttjänster

Varhaiskasvatusjohtaja 2. – 4.9.2020

74 § Lahjoituksen vastaanotto

76 § Lahjoituksen vastaanotto

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja 3. - 8.9.2020

78 § Kiinteäkörisen 6x2 kuorma-auton hankinta Stadin ammattioppilaitokseen opetuskäyttöön

79 § Avustuksen hakeminen, valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi 2020, OPH

81 § Liikettä opiskelupäivään -hankeavustuksen 2020–2021 osittainen siirto kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle

82 § Liikettä opiskelupäivään -hankeavustuksen 2020–2021 jako kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla

83 § Avustuksen hakeminen, valtion lisärahoitus ammatillisen koulutuksen järjestäjille, toinen lisäsuoritepäätös 2020, OKM

84 § Levytyökeskuksen hankinta Stadin ammattiopistoon opetuskäyttöön

85 § Avustuksen hakeminen, kasvatuksen ja koulutuksen taidon kehittäminen, Lukuliike, Opetushallitus

86 § Ansökan om bidrag från E. Erik och Bror Serlachius stiftelsen, Tölö gymnasium

87 § Prosessiohjeen laatiminen Stadin ammatti- ja aikuisopiston talohankkeisiin

88 § Koulutuksen järjestäjän muutos lukiokoulutuksessa

Tietohallintopäällikkö 14.9.2020

13 § Kannelmäen peruskoulun Kuninkaantammen toimipisteen esitystekniikan hankinta

[Viranhaltijapäätökset](#)

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Liisa Pohjolainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.09.2020

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218 (A.), 219 ja 227 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

MUUTOKSENHAKU HANKINTAPÄÄTÖKSEEN

Pöytäkirjan 207 §.

Tähän päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea päätökseen muutosta vaatimalla hankintaoikaisua tai tekemällä valituksen markkinaoikeudelle taikka molemmat.

OHJEET HANKINTAOIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Oikaisuvaatimusaika

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta ratkaisusta.

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä vaatimasta hankintaoikaisua.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksannon tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

15.09.2020

Jos määräjän viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomaisen

Viranomaisen, jolta hankintaoikaisua vaaditaan, on Helsingin kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Hankintaoikaisuvaatimus pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon hankintaoikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi.

Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on mainittava oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisua vaativa halua vedota vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

15.09.2020

VALITUSOSOITUS MARKKINAOIKEUDELLE

Valitusaika

Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksianton tapahtuneen myöhemmin.

Hankintaoikaisun vireilletulo ei vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeudelle.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään markkinaoikeudelle.

Markkinaoikeuden asiointiosoite on seuraava:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi
Faksinumero: 029 56 43314
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 43300

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

15.09.2020

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Ilmoitus valituksen tekemisestä hankintayksikölle

Valittajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava kirjallisesti hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeudelle.

Ilmoitus on tehtävä osoitteeseen:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

15.09.2020

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Odotusaika

EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Oikeudenkäyntimaksu

Markkinaoikeus perii asian käsittelystä maksua 2050 euroa, jos hankinnan arvo on alle 1 miljoona euroa; 4100 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa ja alle 10 miljoonaa euroa; ja 6140 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

3

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 208 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta.

Sovellettava lainkohta: Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 123 § ja 146 §

4

MUUTOKSENHAKU HANKINTAPÄÄTÖKSEEN

Pöytäkirjan 209 §.

Tähän päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea päätökseen muutosta joko tekemällä hankintaoikaisuvaatimuksen tai pyytämällä markkinaoikeudelta käsittelylupaa valituksen tekemiseksi taikka tekemällä molemmat.

OHJEET HANKINTAOIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Oikaisuvaatimusaika

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta ratkaisusta.

15.09.2020

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä vaatimasta hankintaoikaisuista.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksianto tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolta hankintaoikaisu vaaditaan, on Helsingin kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Hankintaoikaisuvaatimus pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon hankintaoikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi

15.09.2020

- millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi.

Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on mainittava oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin muutoksenhakija haluaa vedota vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

VALITUSOSOITUS MARKKINAOIKEUDELLE

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä käsittelylupaa.

Lupa on myönnettävä, jos

- asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samankaltaisissa asioissa tärkeää
- siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Käsittelylupahakemus ja valitus toimitetaan markkinaoikeudelle yhdessä.

Muutoksenhakuaika

Käsittelylupahakemus ja valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Käsittelylupahakemus ja valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen noudattamatta hankintalain mukaista odotusaikaa.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen

15.09.2020

viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksianto tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta muutoksenhaku-aikaan. Käsittelylupahakemus ja valitus on toimitettava muutoksenhakuviranomaiselle viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen muutoksenhakuviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Jos muutoksenhakuajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa käsittelylupahakemuksen ja valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Muutoksenhakuviranomainen

Käsittelylupahakemus ja valitus tehdään markkinaoikeudelle. Markkinaoikeuden asiointiosoitteet ovat seuraavat:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi
Faksinumero: 029 56 43314
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 43300

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Muutoksenhakuasiakirjan muoto ja sisältö

Muutoksenhakuasiakirja, joka sisältää käsittelylupahakemuksen ja valituksen, on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Käsittelylupahakemuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- peruste, jolla käsittelylupaa haetaan
- syyt, joiden nojalla hakija katsoo, että käsittelyluvan myöntämiselle on olemassa edellä mainittu peruste.

15.09.2020

Valituksessa on ilmoitettava

- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Muutoksenhakuasiakirjassa on ilmoitettava muutoksenhakijan nimi ja kotikunta. Jos muutoksenhakijan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos muutoksenhakuasiakirjan laatijana on joku muu henkilö, asiakirjassa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Muutoksenhakuasiakirjassa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa.

Muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Muutoksenhakuasiakirjaan on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys muutoksenhakuajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Odotusaika

EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan hankintalaissa määritellyn odotusajan kuluttua. Puitejärjestelyihin perustuvien hankintojen osalta hankintayksikkö voi tehdä hankintasopimuksen ennen odotusajan päättymistä, mutta tällöin valitusaika on 14 vuorokauden sijasta 30 vuorokautta päätöksen tiedoksisaannista.

Oikeudenkäyntimaksu

Markkinaoikeus perii asian käsittelystä maksua 2050 euroa, jos hankinnan arvo on alle 1 miljoona euroa; 4100 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa ja alle 10 miljoonaa euroa; ja 6140 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa. Mikäli markkinaoikeus ei myönnä asiassa käsittelylupaa, markkinaoikeus perii asian käsittelystä maksua 500 euroa.

Pöytäkirja

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

15.09.2020

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

5

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 218 § (B.).

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI292266180003009
Alv.nro
FI02012566

15.09.2020

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

6 VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 220, 221, 222, 223, 224 ja 226 §:t.

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Mikäli alkuperäinen päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksella myös

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

15.09.2020

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulutai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI

Faksinumero: 029 56 42079

Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5

Puhelinnumero: 029 56 42000

15.09.2020

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
3. vaatimusten perustelut;
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;

15.09.2020

3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireillepanijalta peritään oikeudenkäyntimaksun mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

7 VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 225 §.

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on luovutettu asianomaiselle tai hänen lailliselle edustajalleen.

15.09.2020

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Postitse saantitodistusta vastaan lähetetystä päätöksestä katsotaan asianosaisen saaneen tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusasiakirjat voidaan toimittaa myös Helsingin kaupungin kirjaamoon.

Kirjaamon asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: Kasvatus- ja koulutuslautakunta
Helsingin kaupungin kirjaamo
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11–13
Puhelinnumero: 09 310 13700

15.09.2020

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutosta siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata kirjaamosta.

ANVISNINGAR FÖR SÖKANDE AV ÄNDRING

1

FÖRBUD MOT SÖKANDE AV ÄNDRING

213 § i protokollet.

15.09.2020

Ändring i beslutet får inte sökas eftersom beslutet gäller beredning eller verkställighet.

Tillämpat lagrum: 136 § i kommunallagen

15.09.2020

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Pia Pakarinen
puheenjohtaja

Jaana Lax
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Fatim Diarra

Petra Malin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 17.09.2020.